

ร่าง
รายงานฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อ
ลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขต
ทองผาภูมิตะวันตก (ปีที่ 1)

โดย นางสาวพัชรินทร์ เก่งกาจ และคณะ

ตุลาคม 2549

ร่าง
รายงานฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อ
ลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขต
ทองผาภูมิตะวันตก (ปีที่ 1)

คณะผู้วิจัย สังกัด

1. นางสาวพัชรินทร์ เก่งกาจ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย
2. นายปิยะ เฉลิมกลิ่น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
ประเทศไทย
3. นางสาวจิรพันธ์ ศรีทองกุล สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย
4. นายอนันต์ พิริยะภัทรกิจ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
ประเทศไทย

สนับสนุนโดยโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการ
ทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการพัฒนางานวิจัยและศึกษานโยบายการ
จัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งร่วมจัดตั้งโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและ
ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ รหัสโครงการ BRT R_649001

ABSTRACT

Development on Sustainable utilization of vascular plants and rural technology transfer in West-Thong Pha Phum

The project on the development on Sustainable utilization of vascular plants and rural technology transfer in West-Thong Pha Phum for first year from October 1, 2005 to September 30, 2006 was undertaken to collect vascular plants data which found in West-Thong Pha Phum by BRT researchers. Twenty species were evaluated for ornamental potential such as *Mitrephora keithii*, *Anaxagorea luzonensis*, *Asplenium nidus* var. *nidus*, *Donax grandis*, *Tacca chantrieri*, *Gardenia sootepensis*, *Melastoma malabathricum* subsp. *malabathricum*, *Dracaena loureiri*, *Tamilnadia uliginosa*, *Trevesia palmata*, *Caryota maxima*, *Angiopteris evecta*, *Magnolia liliifera*, *Schima wallichii*, *Magnolia liliifera* var. *liliifera*, *Paphiopedilum parishii*, *Clerodendrum wallichii*, *Dillenia parviflora*, *Dendrobium puchellum* and *Dendrobium scabrilingue*. Five species such as *Gardenia sootepensis*, *Tamilnadia uliginosa*, *Magnolia liliifera* var. *liliifera*, *Asplenium nidus* and *Dendrobium scabrilingue* were propagated and cultivated for conservation and sustainable uses. The demonstration of these plants will be done for the people in West-Thong Pha Phum area on the next year.

บทสรุปของผู้บริหาร

การพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก (ปีที่ 1)

โครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก ดำเนินการโดยฝ่ายเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) โดยได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (BRT) มีแผนดำเนินงานโครงการรวม 3 ปี มีการต่อสัญญาโครงการเป็นรายปี โดยในปีที่ 1 เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2549 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพพืชที่มีต่อลำเลียงในเขตทองผาภูมิตะวันตกในการพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับเชิงเศรษฐกิจ และพัฒนารูปแบบของการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนเพื่อใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในปีต่อไป

ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก ปีที่ 1 ได้ทำการรวบรวมชนิดของพืชที่มีต่อลำเลียงที่มีการสำรวจพบในเขตทองผาภูมิตะวันตก โดยนักวิจัยในโครงการทองผาภูมิตะวันตกของ BRT และได้ทำการประเมินศักยภาพการใช้ประโยชน์ในด้านไม้ดอกไม้ประดับเชิงเศรษฐกิจ ในปีแรกนี้มีพืชที่มีต่อลำเลียงซึ่งเป็นชนิดที่มีศักยภาพและผ่านเกณฑ์การประเมินแล้ว จำนวน 20 ชนิด ได้แก่ กลายกำลังวัวเถลิง ข้าหลวงหลังลาย คลุ้ม ค้างคาวดำ คำมอกหลวง โคลงเคลง จันทน์แดง ตะลุมพุก ด่างเต่าร้างเดี่ยว เฟิร์นกีบแรด มณฑา มังคาน ยี่หุบปลี รongเท่านารีเมืองกาญจน์ ระย้าแก้ว ส้านหิ่ง เอื้องช้านาว และเอื้องแซะ

ทำการพัฒนารูปแบบการใช้ประโยชน์เป็นผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับ โดยการนำพืชที่ผ่านการประเมิน ซึ่งเป็น เฟิร์น ไม้เลื้อย กล้วยไม้ ไม้พุ่ม และไม้ยืนต้น ว่ามีศักยภาพในการพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับเชิงเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น ต้นพะะกล้า กิ่งตอน กิ่งปักชำ ไม้กระถาง และไม้ชุดล้อมทำการขยายพันธุ์และบำรุงรักษาไว้ที่โรงเรือนเพาะชำของ วว. เพื่อนำมาพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจำนวน 5 ชนิด คือ คำมอกหลวง ตะลุมพุก ยี่หุบปลี ข้าหลวงหลังลาย และเอื้องแซะ สำหรับใช้เป็นพืชสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในพื้นที่ทองผาภูมิตะวันตกในปีต่อไป

Development on Sustainable utilization of vascular plants and rural technology transfer in West-Thong Pha Phum 1st year

The project on the development on Sustainable utilization of vascular plants and rural technology transfer in West-Thong Pha Phum was undertaken by Agricultural Technology Department (ATD), Thailand Institute of Scientific and Technological Research (TISTR) and supported from Biodiversity Research and Training program, the three years project. The first year started from October 1, 2005 to September 30, 2006, the purpose of this project is to evaluate for ornamental potential of vascular plants data which found in West-Thong Pha Phum project by BRT researchers. To propagate and cultivate for conservation and sustainable uses and to demonstrate these plants for rural technology transfer on the next year.

The first year project of the development on Sustainable utilization of vascular plants and rural technology transfer in West-Thong Pha Phum was undertaken to collect vascular plants data which found in West-Thong Pha Phum by BRT researchers. Twenty species were evaluated for ornamental potential such as *Mitrephora keithii*, *Anaxagorea luzonensis*, *Asplenium nidus* var. *nidus*, *Donax grandis*, *Tacca chantrieri*, *Gardenia sootepensis*, *Melastoma malabathricum* subsp. *malabathricum*, *Dracaena loureiri*, *Tamilnadia uliginosa*, *Trevesia palmata*, *Caryota maxima*, *Angiopteris evecta*, *Magnolia liliifera*, *Schima wallichii*, *Magnolia liliifera* var. *liliifera*, *Paphiopedilum parishii*, *Clerodendrum wallichii*, *Dillenia parviflora*, *Dendrobium puchellum* and *Dendrobium scabrilingue*.

To develop pattern of ornamental products uses, twenty species were evaluated for ornamental potential in the forms of seedlings, marcottings, cuttings, potted plants and balled plants which were ferns, climbers, orchids, shrubs and trees. Five species such as *Gardenia sootepensis*, *Tamilnadia uliginosa*, *Magnolia liliifera* var. *liliifera*, *Asplenium nidus* and *Dendrobium scabrilingue* were propagated and cultivated for conservation and sustainable uses at TISTR's nursery. The demonstration of these plants will be done for the people in West-Thong Pha Phum area on the next year.

สารบัญ

	หน้า
สารบัญภาพ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
บทนำ	1
วัตถุประสงค์	2
วิธีการศึกษา	3
ผลการศึกษา	4
สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา	79
เอกสารอ้างอิง	80
ภาคผนวก	82
สรุป output ที่ได้จากการดำเนินงาน	เอกสารแนบ 1
การจัดทำหนังสือไม้ประดับจากป่าทองผาภูมิตะวันตก	เอกสารแนบ 2

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1. ดอกกล้วย	34
ภาพที่ 2. ต้นกล้วยในกระถาง	34
ภาพที่ 3. ดอกกำลังงอกลีบ	36
ภาพที่ 4. ขั้วหวงหลังลายใช้ประดับในอาคาร	38
ภาพที่ 5. กอกล้วย	40
ภาพที่ 6. ดอกคางคาวดำ	42
ภาพที่ 7. ต้นกล้วยคางคาวดำในถุงดำ	42
ภาพที่ 8. ดอกค้ำมอกหวง	44
ภาพที่ 9. ต้นกล้วยค้ำมอกหวง	44
ภาพที่ 10. ดอกโคลงเคลง	46
ภาพที่ 11. ทรงพุ่มโคลงเคลง	46
ภาพที่ 12. กอจันทร์แดง	48
ภาพที่ 13. ดอกตะลุมพุก	50
ภาพที่ 14. ทรงต้นของต่าง	52
ภาพที่ 15. ทรงต้นเต่าร้างเดี่ยว	54
ภาพที่ 16. เฟิร์นกิบแรด	56
ภาพที่ 17. ดอกมณฑา	58
ภาพที่ 18. ต้นกล้วยมณฑา	58
ภาพที่ 19. ดอกมังกาน	60
ภาพที่ 20. ดอกยี่หุบปลี	62
ภาพที่ 21. ต้นกล้วยของยี่หุบปลีในกระถาง	62
ภาพที่ 22. ดอกรองเท้านารีเมืองกาญจน์	64
ภาพที่ 23. ช่อดอกกระย้าแก้ว	66
ภาพที่ 24. ดอกส้าน	68
ภาพที่ 25. เอื้องช้างน้ำ	70
ภาพที่ 26. เอื้องชะหลวง	72
ภาพที่ 27. ต้นกล้วยค้ำมอกหวงในโรงเรือน	73
ภาพที่ 28. ต้นกล้วยตะลุมพุก	74
ภาพที่ 29. ต้นกล้วยยี่หุบปลี	75
ภาพที่ 30. ขั้วหวงหลังลาย	76
ภาพที่ 31. เอื้องชะที่เลี้ยงไว้ในโรงเรือน	77

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1.1	แสดงผลการสำรวจพบพรรณพืชวงศ์เข็มในพื้นที่ทองผาภูมิตะวันตก	4
ตารางที่ 1.2	รายชื่อ บริเวณที่พบของพรรณไม้ที่มีระบบท่อลำเลียง บริเวณพุ่มในพื้นที่อำเภอทองผาภูมิตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี	6
ตารางที่ 1.3	เทอร์ริโดไฟต์ที่พบในแปลงศึกษาตามแนววงท่อก๊าซฯ และป่าธรรมชาติที่อยู่ใกล้เคียงที่ KP 0-KP 33	13
ตารางที่ 1.4	รายชื่อพรรณไม้วงศ์กระดังงาในพื้นที่ป่าตะวันตกของประเทศไทย	15
ตารางที่ 1.5	แสดงชนิดของกล้วยไม้ในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	17
ตารางที่ 1.6	แสดงผลการสำรวจพบพรรณไม้วงศ์ถั่ว-อนุวงศ์ราชพฤกษ์ในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ	19
ตารางที่ 1.7	แสดงรายละเอียดของพืชวงศ์ขิงที่สำรวจพบในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	21
ตารางที่ 1.8	รายชื่อพืชมีท่อลำเลียง บริเวณพื้นที่พุ่มบ้านท่ามะเดื่อ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี	22
ตารางที่ 1.9	แสดงรายชื่อพืชวงศ์หญ้าที่พบในแหล่งต่างๆ ในอำเภอทองผาภูมิตะวันตก	26
ตารางที่ 1.10	แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบขึ้นกระจายตามหมู่บ้านและสมุนไพรที่ขึ้นตามบริเวณป่ารอบๆพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง	30
ตารางที่ 2	ผลประเมินศักยภาพของพืชที่มีท่อลำเลียงในเขตทองผาภูมิตะวันตก จำนวน 20 ชนิด	32

บทนำ

โครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก เป็นโครงการที่มีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ซึ่งได้เริ่มดำเนินการในเดือนตุลาคม 2548 และสิ้นสุดโครงการในเดือนกันยายน 2551 นับได้ว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์อย่างมากต่อชุมชนในพื้นที่ โดยการนำเอาฐานข้อมูลความหลากหลายของทรัพยากรพืชที่มีต่อลำเลียงในพื้นที่ป่าทองผาภูมิตะวันตกที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านพืชจากหลากหลายสาขาได้ทำการศึกษารวบรวมไว้แล้วจำนวน 12 ราย มาพัฒนาต่อยอด โดยทำการประเมินศักยภาพในการพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับในรูปแบบต่างๆ จากนั้นจึงนำเทคโนโลยีในการผลิตและรูปแบบของการพัฒนาการใช้ประโยชน์ถ่ายทอดสู่ชุมชนตัวอย่างจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ชุมชนบ้านท่ามะเดื่อ ชุมชนบ้านไร่ โดยมีสมาชิกของชุมชนแต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 20 คน มีการบริหารจัดการรวมกลุ่มการผลิตและจำหน่ายเชิงพาณิชย์แบบเบ็ดเสร็จ พร้อมทั้งมีการประเมินการดำเนินงานและปรับปรุงให้มีศักยภาพเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการดำเนินงานของแต่ละชุมชน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อประชากรในพื้นที่ให้ตระหนักถึงคุณค่าและมีแนวทางในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน คราวเรือนในระดับท้องถิ่นสามารถเพิ่มรายได้จากกิจกรรมเชิงพาณิชย์แบบเบ็ดเสร็จ และพัฒนาไปเป็นอาชีพที่สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน ทั้งนี้พรรณไม้ในพื้นที่อนุรักษ์แต่ละแห่งของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะไม่ถูกรบกวนหรือทำลาย เนื่องจากมีการผลิตและจำหน่ายในราคาที่เหมาะสมกันอย่างแพร่หลาย โดยที่คนไทยจะมีทางเลือกในการซื้อและใช้ประโยชน์จากพรรณไม้ที่มีการผลิตเชิงเศรษฐกิจได้หลากหลายชนิดมากขึ้น ในราคาต่อหน่วยที่ต่ำลง

เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วจะได้รับข้อมูลชนิดของเฟิร์น ไม้เลื้อย กล้วยไม้ ไม้พุ่ม และไม้ยืนต้น ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับเชิงเศรษฐกิจอย่างน้อยปีละ 20 ชนิด (3 ปี รวม 60 ชนิด) มีผลิตภัณฑ์ไม้ดอกไม้ประดับเชิงเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ เช่น ดินเพาะกล้า กิ่งตอน กิ่งปักชำ ไม้กระถาง และไม้ชุดล้อม โดยมีชุมชนต้นแบบและร้านค้าสาธิต 3 แห่งที่มีสมาชิกของชุมชนต้นแบบที่ผ่านการฝึกอบรม อย่างน้อยชุมชนละ 20 คน พร้อมทั้งมีรายงานฉบับสมบูรณ์ปีละ 1 เล่ม และหนังสือคู่มือการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อลำเลียงในเขตทองผาภูมิตะวันตก 1 เล่ม นอกจากนี้จะมีบทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศอย่างน้อย 3 เรื่อง

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก (ปีที่ 1) มีดังนี้

1. เพื่อประเมินศักยภาพภาพพืชที่มีต่อลำเลียงในเขตทองผาภูมิตะวันตกในการพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับเชิงเศรษฐกิจ
2. พัฒนารูปแบบของการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนสู่ชุมชน
4. เพื่อจัดทำหนังสือคู่มือการดำเนินงานเป็นตัวอย่างสำหรับใช้กับชุมชนแห่งอื่นๆ ของประเทศ

ผลการทดลอง

โครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีท่อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก ปีที่ 1 มีผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. จากการรวบรวมรายชื่อพรรณไม้ที่มีท่อลำเลียงในเขตทองผาภูมิตะวันตกโดยคัดเลือกจากพืชที่มีรายงานการวิจัยของชุดโครงการทองผาภูมิตะวันตก ของ BRT จำนวน 11 รายงาน ดังต่อไปนี้

1.1 การสำรวจพรรณไม้ในป่าทองผาภูมิตะวันตกของ สุธิดา ศิลป์สุวรรณ (2547) พบพรรณพืชวงศ์เข็ม (RUBIACEAE) ทั้งหมดจำนวน 107 หมายเลข ในระยะเวลา 18 เดือน (พฤษภาคม 2546-กันยายน 2549) ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงผลการสำรวจพบพรรณพืชวงศ์เข็มในพื้นที่ทองผาภูมิตะวันตก

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
1	-	<i>Canthium</i> sp.	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
2	-	<i>Oxyceros</i> sp.	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
3	แข่งกวาง	<i>Wendlandia</i> sp.	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
4	-	<i>Metadina</i> sp.	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
5	-	<i>Spermacoce</i> sp.	เส้นทางเดินจากที่ทำการอุทยาน
6	-	<i>Galium</i> sp.	เนินกุดตอ-ตองปะแล
7	แข่งกวาง	<i>Wendlandia</i> sp.	เนินกุดตอ-ตองปะแล
8	-	<i>Gardenia</i> sp.	เนินกุดตอ-ตองปะแล
9	กระท่อม	<i>Mitracarpus</i> sp.	เนินกุดตอ-ตองปะแล
10	แก้มอัน	<i>Mussaenda</i> sp.	เส้นทางจากจุดชมวิว
11	คำมอก	<i>Gardenia</i> sp.	เนินกุดตอ-ที่ทำการอุทยาน
12	โสมภูเขา	<i>Morinda</i> sp.	เนินกุดตอ-ที่ทำการอุทยาน
13	-	<i>Uncaria</i> sp.	แนวท่อแก๊ซทางเข้าน้ำตก
14	-	<i>Uncaria</i> sp.	เจ้าะกระดิน
15	แก้มอัน	<i>Mussaenda</i> sp.	เจ้าะกระดิน
16	เข็ม	<i>Ixora</i> sp.	เจ้าะกระดิน
17	-	<i>Mitracarpus</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ขอช.(ต้นไม้ใหญ่)
18	-	<i>Geophila</i> sp	หน่วยพิทักษ์ขอช.(ต้นไม้ใหญ่)
19	-	<i>Catunaregam</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ขอช.(ต้นไม้ใหญ่)
20	โสมภูเขา	<i>Morinda</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ขอช.(ต้นไม้ใหญ่)
21	-	<i>Catunaregam</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ขอช.(โป่งพุร้อน)
22	พาโหม	<i>Paederia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ขอช.(โป่งพุร้อน)
23	-	<i>Hedyotis</i> sp.	ทางขึ้นบึงน้ำทิพย์
24	-	<i>Oldenlandia</i> sp.	ทางขึ้นบึงน้ำทิพย์

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
25	โสมกุเขา	<i>Morinda</i> sp.	ทางขึ้นบึงน้ำทิพย์
26	-	<i>Canthium</i> sp.	ทางขึ้นบึงน้ำทิพย์
27	โสมกุเขา	<i>Morinda</i> sp.	เขาหลังบ้านหมู่ 3 ต.ห้วยเขย่ง
28	แข่งกวาง	<i>Wendlandia</i> sp.	เขาหลังบ้านหมู่ 3 ต.ห้วยเขย่ง
29	-	<i>Ophiorrhiza</i> sp.	ห้วยเชิงเขา (ห้วยบ้านไร่)
30	-	<i>Aidia</i> sp.	ห้วยเชิงเขา (ห้วยบ้านไร่)
31	-	<i>Lasianthus</i> sp.	ห้วยเชิงเขา (ห้วยบ้านไร่)
32	เข็ม	<i>Pavetta</i> sp.	KP 27
33	เข็ม	<i>Ixora</i> sp.	KP 27
34	แก้มอัน	<i>Mussaenda</i> sp.	KP 27
35	แข่งกวาง	<i>Wendlandia</i> sp.	พุ่มมะเดื่อ
36	-	<i>Oxyceros</i> sp.	พุ่มมะเดื่อ
37	เข็ม	<i>Ixora</i> sp.	พุ่มมะเดื่อ
38	โสมกุเขา	<i>Morinda</i> sp.	พุ่มหนองปลิง
39	พาโหม	<i>Paederia</i> sp.	พุ่มหนองปลิง
40	โสมกุเขา	<i>Morinda</i> sp.	พุ่มราชินี
41	-	<i>Spermacece</i> sp.	สามแยกห้วยเขย่ง
42	-	<i>Mitracarpus</i> sp.	ริมถนนไร่ป่า-ต้นไม้ยักษ์
43	กระท่อม	<i>Mitragyna</i> sp.	ริมทางหมู่ 5 ต.ห้วยเขย่ง
44	-	<i>Mitracarpus</i> sp.	บ้านพักนักวิจัย BRT
45	เข็ม	<i>Tarenna</i> sp.	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
46	เข็ม	<i>Ixora</i> sp.	เส้นทางที่ทำการ-ตอยต่องปะแล
47	-	<i>Prismatomeris</i> sp.	เส้นทางที่ทำการ-ตอยต่องปะแล
48	-	<i>Hedyotis</i> sp.	เส้นทางที่ทำการ-ตอยต่องปะแล
49	-	<i>Hedyotis</i> sp.	ป่าเบญจพรรณ ห้วยปากคอก
50	-	<i>Ophiorrhiza</i> sp.	หน่วยพิทักษ์อช.(ต้นไม้ยักษ์)
51	-	<i>Chassalia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์อช.(ต้นไม้ยักษ์)
52	-	<i>Richardia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์อช.(ต้นไม้ยักษ์)
53	-	<i>Ophiorrhiza</i> sp.	หน่วยพิทักษ์อช.(ต้นไม้ยักษ์)
54	-	<i>Paederia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์อช.(โป่งพุร้อน)
55	-	<i>Argostemma</i> sp.	ห้วยเชิงเขา (ห้วยบ้านไร่)
56	-	<i>Mussaenda</i> sp.	ห้วยเชิงเขา (ห้วยบ้านไร่)
57	-	<i>Ophiorrhiza</i> sp.	ห้วยเชิงเขา (ห้วยบ้านไร่)
58	-	<i>Aidia</i> sp.	ห้วยเชิงเขา (ห้วยบ้านไร่)
59	ยอ	<i>Morinda</i> sp.	ห้วยเชิงเขา (ห้วยบ้านไร่)
60	-	<i>Hedyotis</i> sp.	เขาหลังบ้านหมู่ 3 ต.ห้วยเขย่ง

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
61	ส้มกบ	<i>Hymenodictyon</i> sp.	เขาหลังบ้านหมู่ 3 ต.ห้วยเขย่ง
62	-	<i>Spermacoce</i> sp.	เขาหลังบ้านหมู่ 3 ต.ห้วยเขย่ง
63	เข็ม	<i>Ixora</i> sp.	พุপুরาซินี
64	-	<i>Argostemma</i> sp.	พุপুরาซินี

1.2 การศึกษาความหลากหลายของพรรณไม้ที่มีระบบท่อลำเลียงบริเวณพื้นที่พุ อำเภอกองคา ภูมิฝั่งตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 3 แห่งคือ พื้นที่โป่งพุร้อน พุপুরาซินีบ้านไร่ป่า และพุชุมชน บ้านท่ามะเดื่อ โดยปริญญาณัฐ ธรรมาศ (2546) เก็บตัวอย่างได้ 498 หมายเลข ตรวจสอบหาชื่อ วิทยาศาสตร์ได้แล้วทั้งสิ้น 196 ชนิด จัดอยู่ใน 149 สกุล 68 วงศ์ โดยแบ่งออกเป็นพืชกลุ่มเฟิร์นและ ไกล่เคียงเฟิร์น 23 ชนิด 17 สกุล 12 วงศ์ พืชใบเลี้ยงคู่ 101 ชนิด 83 สกุล 43 วงศ์ พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 72 ชนิด 49 สกุล 13 วงศ์ ดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 รายชื่อ บริเวณที่พบของพรรณไม้ที่มีระบบท่อลำเลียง บริเวณพุในพื้นที่อำเภอกองคา ภูมิฝั่งตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
1	ข้าหลวงหลังลาย	<i>Asplenium nidus</i> L.	ASPLENIACEAE	โป่งพุร้อน, พุপুরาซินี, พุชุมชน
2	กูดกวาง	<i>Tectaria impressa</i> (Fee) Holttum	DRYOPTERIDACEAE	พุชุมชน
3	-	<i>Crepidomanes Christii</i> (Copel.)Copel.	HYMENOPHYLLACEAE	พุপুরาซินี, พุชุมชน
4	หางนกทะเล	<i>Lindsaea ensifolia</i> Sw.	LINDSAEACEAE	พุชุมชน
5	ยมโดย	<i>Lycopodium squarrosus</i> J.R. Forst.	LYCOPODIACEAE	พุপুরาซินี
6	กูดสร้อย	<i>Nephrolepis biserrate</i> (Sw.) Schott	OLEANDRECEAE	พุชุมชน
7	กูดเพา	<i>Ceratopteris thalictroides</i> (L.) Brongn	PARKERIACEAE	โป่งพุร้อน, พุชุมชน
8	โชนผี	<i>Cheilanthes tenuifolia</i> (Burm.f.) Sw.	PARKERIACEAE	พุชุมชน
9	กระเปราะ นมแมว	<i>Colysis pedunculata</i> (Hook.&Grev.) Ching	POLYPODIACEAE	พุชุมชน
10	กระแตไต่ไม้	<i>Drynaria quercifolia</i> (L.) J. Sm.	POLYPODIACEAE	พุชุมชน
11	กระเปราะหาง สิงห์	<i>Microsorium punctatum</i> (L.) Copel.	POLYPODIACEAE	พุชุมชน
12	ชายผ้าสีดา	<i>Platynerium holttumii</i> de Jonch.&Hennipman	POLYPODIACEAE	โป่งพุร้อน
13	ผักปึกไก่	<i>Pyrrhosia adnascens</i> (G.Forst.) Ching	POLYPODIACEAE	โป่งพุร้อน
14	เกล็ดนาคราช	<i>Pyrrhosia piloselloides</i> (L.) M.G.Price	POLYPODIACEAE	โป่งพุร้อน, พุপুরาซินี, พุชุมชน

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
15	ชาไก่	<i>Pyrrosia stigmosa</i> (Sw.) Ching	POLYPODIACEAE	โป่งพูน
16	-	<i>Pyrrosia varia</i> (Kaulf.) Farw	POLYPODIACEAE	พุ่มชน
17	กูดหางค่าง	<i>Pteris biaurita</i> L.	PTERIDACEAE	พุ่มราชินี
18	กูดหมาก	<i>Pteris vittata</i> L.	PTERIDACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
19	หญ้ายายเภา	<i>Lygodium salicifolium</i> C.Presl.	SCHIZAEACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
20	กูดเมอ	<i>Thelypteris immerse</i> (Blume) Ching	THELYPTERIDACEAE	พุ่มชน
21	-	<i>Thelypteris papilio</i> (Hope.) K.Iwats.	THELYPTERIDACEAE	พุ่มชน
22	กูดก้านแดง	<i>Thelypteris truncate</i> (Poir.) K.Iwats.	THELYPTERIDACEAE	พุ่มชน
23	ว่านหางนงยูง	<i>Antrophyum callifolium</i> Blume	VITTARIACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
24	หญ้าบังไฟ	<i>Andrigraphis laxiflora</i> (Blume) Lindau	ACANTHACEAE	พุ่มชน
25	สังกรณีแดง	<i>Lepidagathis fasciculate</i> Nees	ACANTHACEAE	พุ่มชน
26	ห้อมช้าง	<i>Phlogacanthus curviflorus</i> Nees	ACANTHACEAE	พุ่มราชินี
27	หุบปากกา	<i>Thunbergia fragrans</i> Roxb.var. <i>fragrans</i>	ACANTHACEAE	พุ่มชน
28	รางจืด	<i>Thunbergia luarifolia</i> Lindl.	ACANTHACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
29	กำลังวัวเถลิง	<i>Anaxagorea luzonensis</i> A.Gray	ANNONACEAE	พุ่มชน
30	ขางหัวหมู, หาง รอก	<i>Milusa velutina</i> (Dunal) Hook.f.&Thomson	ANNONACEAE	โป่งพูน
31	โมกเครือ	<i>Aganosma marginata</i> (Roxb.) G.Don.	APOCYNACEAE	โป่งพูน, พุ่มชน
32	เถาวัลย์แดง	<i>Ichnocarpus frutescens</i> (L.) W.T.Aiton.	APOCYNACEAE	พุ่มชน
33	พริกป่า	<i>Tabernaemontana pauciflora</i> Blume	APOCYNACEAE	พุ่มชน
34	คุย	<i>Willughbeia edulis</i> Roxb.	APOCYNACEAE	พุ่มชน
35	ไฟเดือนห้า	<i>Asclepias curassavica</i> L.	ASCLEPIADACEAE	โป่งพูน
36	เกล็ดนาคราช	<i>Dischidia imbricate</i> (Blume) Steud.	ASCLEPIADACEAE	พุ่มชน
37	จุกโรหิณี	<i>Dischidia major</i> (Vahl) Merr.	ASCLEPIADACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
38	-	<i>Hoya erythrostemma</i> Kerr	ASCLEPIADACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
39	นมเมีย	<i>Hoya micrantha</i> Hook.f.	ASCLEPIADACEAE	พุ่มชน
40	นมพิจิตร	<i>Hoya parasitica</i> (Roxb.) Wall.ex Traill	ASCLEPIADACEAE	โป่งพูน, พุ่มราชินี, พุ่มชน
41	-	<i>Hoya parviflora</i> Wight	ASCLEPIADACEAE	พุ่มชน
42	ข้าวสารดอก ใหญ่	<i>Raphistemma pulchellum</i> (Roxb.)Wall.	ASCLEPIADACEAE	พุ่มราชินี
43	อีโปง	<i>Pajanelia longifolia</i> (Willd.) K.Schum.	BIGNONIACEAE	พุ่มชน
44	ชะโอน	<i>Viburnum punctatum</i> Buch.-Ham.	CAPRIFOLIACEAE	พุ่มชน
45	ข้าวสารค่าง	<i>Cardiopteris quinqueloba</i> (Hassk.) Hassk.	CARDIOPTERIDACEAE	พุ่มราชินี

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
46	-	<i>Euonymus glaber</i> Roxb.	CELASTRACEAE	พุ่มชน
47	ตะเคียนหนู	<i>Anogeissus acuminata</i> (Roxb.ex DC.) Guill.&Perr.	COMBRETACEAE	โป่งพุ่ม
48	ดั่งดั่ง	<i>Getonia floribunda</i> (Roxb.) Lam.	COMBRETACEAE	พุ่มชน
49	จิงจ้อหลวง	<i>Argyreia capitiformis</i> (Poir.) Ooststr.	CONVOLVULACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
50	จิงจ้อเล็ก	<i>Hewittia scandens</i> (milne) Mabberley	CONVOLVULACEAE	โป่งพุ่ม
51	ผักนึ่ง	<i>Ipomoea aquatica</i> Forssk.	CONVOLVULACEAE	โป่งพุ่ม
52	เครื่องสรวร์ค	<i>Ipomoea coccinea</i> L.	CONVOLVULACEAE	พุ่มราชินี
53	เถาพันเอ็น	<i>Ipomoea soluta</i> Kerr	CONVOLVULACEAE	โป่งพุ่ม
54	ย่านขน	<i>Lepistemon binectariferum</i> (wall.)O.K.	CONVOLVULACEAE	โป่งพุ่ม, พุ่มราชินี
55	จิงจ้อดอย	<i>Merremia kingii</i> (Prain.) Kerr	CONVOLVULACEAE	พุ่มราชินี
56	จิงจ้อขาว	<i>Merremia umbellata</i> (L.) Hallier.f.	CONVOLVULACEAE	โป่งพุ่ม, พุ่มชน
57	จิงจ้อเหลือง	<i>Merremia vitifolia</i> (Burm.f.) Hallier.f.	CONVOLVULACEAE	โป่งพุ่ม, พุ่มชน
58	เดียม	<i>Bischofia javensis</i> Blume	EUPHORBIACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
59	ขี้หนอน	<i>Chaetocarpus castanocarpus</i> (Roxb.) Thw.	EUPHORBIACEAE	พุ่มชน
60	มันปู	<i>Glochidion littorale</i> Blume	EUPHORBIACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
61	สลัด	<i>Mallotus peltatus</i> (Geisel.) Mull.Arg.	EUPHORBIACEAE	พุ่มชน
62	ชุ่มแสงแดง	<i>Homalium grandiflorum</i> Benth.	FLACOURTIACEAE	โป่งพุ่ม, พุ่มชน
63	-	<i>Cotylanthera caerulea</i> Lace	GENTIANACEAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
64	ดั่งหนใบใหญ่	<i>Calophyllum soulattri</i> Burm.f.	GUTTIFERAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
65	นวล	<i>Garcinia merguensis</i> Wight	GUTTIFERAE	พุ่มชน
66	ปิ้งขาว	<i>Clerodendrum colebrookianum</i> Walp.	LABIATAE	โป่งพุ่ม
67	นางแย้มป่า	<i>Clerodendrum viscosum</i> Vent.	LABIATAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
68	ระย้าแก้ว	<i>Clerodendrum wallichii</i> Marr.	LABIATAE	พุ่มชน
69	ช้อ	<i>Gmelina arborea</i> Roxb.	LABIATAE	พุ่มราชินี, พุ่มชน
70	-	<i>Hyptis capitata</i> Jacq.	LABIATAE	โป่งพุ่ม, พุ่มราชินี
71	แมงลักคา	<i>Hyptis suaveolens</i> (L.) Poit.	LABIATAE	พุ่มชน
72	สาบแร้งสาบกา	<i>Pogostemon auricularis</i> (L.) Hassk.	LABIATAE	โป่งพุ่ม
73	ขาเป็ย	<i>Premna collinsiae</i> Craib	LABIATAE	พุ่มชน
74	หมี่เหม็น	<i>Litsea glutinosa</i> (Lour.) C.B.Rob.	LAURACEAE	พุ่มชน
75	กระโดน	<i>Cereya sphaerica</i> Roxb.	LECYTHIDACEAE	โป่งพุ่ม

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
76	-	<i>Leea aequata</i> L.	LEEACEAE	พุ่มชน
77	กะตังใบ	<i>Leea induca</i> (Burm.f.) Merr.	LEEACEAE	โป่งพูน
78	มะค่าโมง	<i>Azelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib	LEGUMINOSAE- CAESALPINIOIDEAE	โป่งพูน
79	มะขามเบี้ย	<i>Chamaecrista pumila</i> (Lam.) K.Larsen	LEGUMINOSAE- CAESALPINIOIDEAE	โป่งพูน
80	ชุมเห็ดเทศ	<i>Senna alata</i> (L.) Roxb.	LEGUMINOSAE- CAESALPINIOIDEAE	โป่งพูน, พู่ราชนิ,พุ่มชน
81	ขี้เหล็กเลือด	<i>Senna timoriensis</i> (DC.) Irwin&Barneby	LEGUMINOSAE- CAESALPINIOIDEAE	พู่ราชนิ,พุ่มชน
82	มะกล่ำต้น	<i>Adenantha pavonina</i> L.	LEGUMINOSAE- MIMOSOIDEAE	พู่ราชนิ
83	แดง	<i>Xylia xylocarpa</i> (Roxp.)Taub.	LEGUMINOSAE- MIMOSOIDEAE	พุ่มชน
84	มะกล่ำเผือก	<i>Abrus pulchellus</i> Wall.ex Thwaites subsp. <i>pulchellus</i>	LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE	พุ่มชน
85	ทองเครือ	<i>Butea superba</i> Roxb.	LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE	โป่งพูน
86	กาสามปีก	<i>Flemingia sootepensis</i> Craib	LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE	พุ่มชน
87	กระพี้จัน	<i>Millettia brandisiana</i> Kurz	LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE	พุ่มชน
88	มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.	LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE	โป่งพูน, พู่ราชนิ,พุ่มชน
89	ถั่วเสียนป่า	<i>Pueraria phasealoides</i> (Roxb.) Benth.var. <i>phasealoides</i>	LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE	พุ่มชน
90	หางหมาจอก	<i>Uria crinita</i> (L.) Desv.Ex Dc.	LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE	พุ่มชน
91	ชะมดต้น	<i>Abelmoschus moschatus</i> Medik.subsp. <i>moschatus</i>	MALVACEAE	พุ่มชน
92	โคลงเคลงตัวผู้	<i>Maelastoma orientale</i> Guillaumin	MELASTOMATACEAE	พุ่มชน
93	ลูกกล้วย	<i>Ficus pyriformis</i> Hook.&Arn.	MORACEAE	พุ่มชน
94	-	<i>Ficus sagittata</i> Vahl	MORACEAE	พุ่มชน
95	ข่อยหนาม	<i>Streblus ilicifolius</i> (Vidal)Corner	MORACEAE	พู่ราชนิ,พุ่มชน
96	ห้วหวาน	<i>Ardisia fulva</i> King&Gamble.var. <i>fulva</i>	MYRSINACEAE	พุ่มชน
97	-	<i>Cleistocalyx nervosum</i> (DC.) Kosterm.var. <i>nervosum</i>	MYRTACEAE	พุ่มชน

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
98	หว่า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Sheels	MYRTACEAE	โป่งพูน
99	บ้องขวาน	<i>Syzygium diospyrifolium</i> (Wall.ex Duthie) S.N.Mitra	MYRTACEAE	พุทราจีน, พุชมชน
100	หว่าน้ำ	<i>Syzygium oblatum</i> (Roxb.) Wall.ex A.M.Cowan&Cowan var. <i>oblatum</i>	MYRTACEAE	พุทราจีน, พุชมชน
101	มะลิไล่ไก่	<i>Jasminum nervosum</i> Lour.	OLEACEAE	พุทราจีน, พุชมชน
102	แพงพวยน้ำ	<i>Ludwigia adscendens</i> (L.) H.Hara	ONAGRACEAE	โป่งพูน
103	เทียนนา	<i>Ludwigia hyssopifolia</i> (G.Don) Exell	ONAGRACEAE	โป่งพูน
104	ดอกดินแดง	<i>Aeginetia indica</i> Roxb.	OROBANCHACEAE	โป่งพูน, พุทราจีน, พุชมชน
105	-	<i>Epirixanthus elongata</i> Blime	POLYGALACEAE	พุทราจีน
106	พวงแก้วกุดั่น	<i>Clematis smilacifolia</i> Wall.	RANUNCULACEAE	พุทราจีน, พุชมชน
107	-	<i>Rhamnella tonkinensis</i> (Pit)Miyasake	RHAMNACEAE	พุชมชน
108	เข็มพระราม	<i>Chassalia curviflora</i> (Wall.) Thwaites	RUBIACEAE	พุชมชน
109	เข็มชอนก้าน	<i>Ixora kerrii</i> Craib	RUBIACEAE	พุชมชน
110	แก้มขาว	<i>Mussaenda sanderiana</i> Ridl.	RUBIACEAE	พุชมชน
111	เถาตดหมู	<i>Paederia thorelii</i> Pitard var. <i>hirsuta</i> (Craib) N.Fukuoka	RUBIACEAE	พุทราจีน, พุชมชน
112	แข่งกวาง	<i>Wendlandia tinctoria</i> (Roxb.) DC.	RUBIACEAE	พุชมชน
113	หมาน้อย	<i>Clausea excavata</i> Burm.f.	RUTACEAE	พุชมชน
114	มะปิ่นดำ	<i>Euodia viticina</i> Wall.	RUTACEAE	พุชมชน
115	ตะคร้อ	<i>Schleichere oleosa</i> (Lour.) Oken	SAPINDACEAE	โป่งพูน
116	หญ้าน้ำดับไฟ	<i>Lindenbergia philippensis</i> (Chan.) Benth	SCROPHULARIACEAE	พุชมชน
117	แววมยุรา	<i>Torenia fournieri</i> Lind.ev E.Fourn.	SCROPHULARIACEAE	พุชมชน
118	ปลาไหลเผือก	<i>Eurycoma longifolia</i> Jack	SIMAROUBACEAE	พุชมชน
119	ลำพูป่า	<i>Duababga grandiglora</i> (Roxb.ex DC.) Walp.	SONNERATIACEAE	พุทราจีน
120	ปอผ้าสาม	<i>Sterculia lanceolata</i> Cav.var. <i>lanceolata</i>	STERCULIACEAE	พุชมชน
121	ข้าวตาก	<i>Grewia hirsuta</i> Vahl	TILIACEAE	พุชมชน
122	เส็ง	<i>Triumfetta bartramia</i> L.	TILIACEAE	โป่งพูน
123	เครือออน	<i>Congea tomentosa</i> Roxb.var. <i>tomentosa</i>	VERBENACEAE	พุทราจีน, พุชมชน
124	ส้มสันดาน	<i>Cissus hastata</i> Miq.	VITACEAE	พุชมชน
125	ผักหนาม	<i>Lasia spinosa</i> (L.) Thw.	ARACEAE	พุทราจีน, พุชมชน
126	โหนดดิน	<i>Peliosanthes teta</i> Andr.subsp. <i>humilis</i>	CONVALLARIACEAE	พุชมชน

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
		(Andr.) Jessop.		
127	เอื้องหมายนา	<i>Costus speciosus</i> (Koen.) Sm.	COSTACEAE	โป่งพูน, พุพราจีนี, พุซุมชน
128	ว่านพระนิม	<i>Dioscorea bulbifera</i> L.	DIOSCOREACEAE	พุพราจีนี, พุซุมชน
129	ค้อนหมาขาว	<i>Dracaena angustifolia</i> Roxb.	DRACAENACEAE	พุพราจีนี, พุซุมชน
130	-	<i>Dracaena gracilis</i> Wall.	DRACAENACEAE	พุซุมชน
131	หวายลิง	<i>Flagellaria indica</i> L.	FLAGELLARIACEAE	พุพราจีนี, พุซุมชน
132	ว่านสากเหล็ก	<i>Molineria latifolia</i> Herb.ex Kurz	HYPOXIDACEAE	พุซุมชน
133	คล้า	<i>Schumannianthus dichotomus</i> (Roxb.) Gagneo.	MARANTACEAE	พุพราจีนี, พุซุมชน
134	-	<i>Acanthephippium sylhetense</i> Lindl.	ORCHIDACEAE	พุซุมชน
135	เอื้องพวงมาลัย	<i>Aerides multiflora</i> Roxb.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน
136	เอื้องกุหลาบ	<i>Aerides odorata</i> Lour.	ORCHIDACEAE	พุซุมชน
137	หางแมงเงา	<i>Appendicula cornuta</i> Blume	ORCHIDACEAE	พุซุมชน
138	เข็มแดง	<i>Ascocentrum curvifolium</i> (Lindl.) Schltr.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน
139	-	<i>Bulbophyllum auricomum</i> Lindl.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน
140	เอื้องพญาไร้ใบ	<i>Chiloschista lunifera</i> (Rchb.f.) J.J.Sm.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน
141	คอกวาง	<i>Cleisomeria lanatum</i> (Lingl.) Lindl.	ORCHIDACEAE	พุพราจีนี
142	-	<i>Cleisostoma aspersum</i> (Rchb.f.) Garay	ORCHIDACEAE	พุพราจีนี, พุซุมชน
143	ก้างปลา	<i>Cleisostoma fuerstenbergianum</i> F.Kranzl.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน
144	กะเรกะร่อน	<i>Cymbidium aloifolium</i> (L.) Sw.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน, พุพราจีนี, พุซุมชน
145	-	<i>Dendrobium anceps</i> Sw.	ORCHIDACEAE	พุซุมชน
146	เอื้องวงช้าง	<i>Dendrobium aphyllum</i> (Roxb.) C.E.C.Fisch.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน, พุพราจีนี, พุซุมชน
147	-	<i>Dendrobium calicopsis</i> Ridl.	ORCHIDACEAE	พุซุมชน
148	เอื้องจิตติมา	<i>Dendrobium chittimae</i> Seidenf.	ORCHIDACEAE	พุพราจีนี, พุซุมชน
149	เอื้องคำ	<i>Dendrobium Chrysotoxum</i> Lindl.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน
150	เอื้องสายน้ำ เขียว	<i>Dendrobium crepidatum</i> Lindl.&Paxton	ORCHIDACEAE	โป่งพูน
151	เอื้องใบไผ่	<i>Dendrobium dixanthum</i> Rchb.f.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน
152	เอื้องค่าน้อย	<i>Dendrobium fimbriatum</i> Hook.f.	ORCHIDACEAE	พุซุมชน
153	เอื้องผึ้ง	<i>Dendrobium lindleyi</i> Steud.	ORCHIDACEAE	พุพราจีนี, พุซุมชน
154	-	<i>Dendrobium mannii</i> Ridl.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน, พุซุมชน
155	เอื้องช้างน้ำ	<i>Dendrobium pulchellum</i> Roxb.ex.lindl.	ORCHIDACEAE	โป่งพูน,

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
				พุทราจีน
156	เอื้องไม้ตั้ง	<i>Dendrobium tortile</i> Lindl.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
157	เทียนลิง	<i>Dendrobium trinervium</i> Ridl.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
158	เอื้องบายศรี	<i>Eria lasiopetala</i> (Willd.) Omerod	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน, พุทราจีน,พุทราจีน
159	เอื้องตาลหม่น	<i>Eria tomentosa</i> (J.Konig) Hook.f.	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน
160	เอื้องช้างน้ำ	<i>Flickingeria fimbriata</i> (Blume) A.D.Hawkes	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
161	เสือเหลือง	<i>Gastrochilus obliquus</i> (Lindl.) Kuntze	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
162	ว่านจุงนาง	<i>Geodorum citrinum</i> Jacks	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน
163	ว่านจุงนาง	<i>Geodorum pulchellum</i> Ridl.	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน, พุทราจีน
164	เอื้องเล่นลม	<i>Grosourdyia appendiculate</i> (Blume) Rchb.f.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
165	กาดาค้อ	<i>Kingidium deliciosum</i> (Rchb.f.) Sw.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
166	-	<i>Malleola dentifera</i> J.J.Sm.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
167	-	<i>Malleola penangiana</i> (Hook.f.) J.J.Sm.&Schltr.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน,พุทราจีน
168	เอื้องแมลงปอ ทอง	<i>Micropera pallida</i> (Roxb.) Lindl.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
169	-	<i>Micropera thailandica</i> (Seidenf.&Smitin.) Garay	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
170	เอื้องรงรอง	<i>Penisea uniflora</i> (Lindl.) Lindl.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
171	เอื้องโมก	<i>Papilionanthe teres</i> (Roxb.) Schltr.	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน, พุทราจีน
172	ว่านเขาแพะ	<i>Peristylus goodyeroides</i> (D.Don) Lindl.	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน
173	เขากวางอ่อน	<i>Phalaenopsis cornucervi</i> (Breda) Blume&Rchb.f.	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน, พุทราจีน
174	ผีเสื้อน้อย	<i>Phalaenopsis parishii</i> Rchb.f.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน
175	เอื้องลำต้อ	<i>Pholidota articulata</i> Lindl.	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน, พุทราจีน
176	เอื้องกาบดอก	<i>Pholidota imbricata</i> W.J.Hook.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน,พุทราจีน
177	-	<i>Pomatocalpa andamanica</i> (Hook.f.) J.J.Sm.	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน, พุทราจีน,พุทราจีน
178	-	<i>Pomatocalpa latifolia</i> (Lindl.) J.J.Sm.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน,พุทราจีน
179	เอื้องรังนก	<i>Porpax ustulata</i> (Parish&Rchb.f.) Rolfe	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน
180	หวายแดง	<i>Renanthera coccinea</i> Lour.	ORCHIDACEAE	พุทราจีน

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
181	เอื้องโอยเรศ	<i>Rhynchostylis retusa</i> (L.) Blume	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน, พุপুরาชีนี, พุชุมชน
182	เอื้องลูกเสือ	<i>Robiquetia spathulate</i> (Blume) J.J.Sm.	ORCHIDACEAE	พุชุมชน
183	เข็มหนู	<i>Smitinandia micrantha</i> (Lindl.) Holttum	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน
184	กุหลาบหิน	<i>Stereochilus erinaceus</i> (Rchb.f.) Garay	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน
185	กระสุนพระ อินทร์	<i>Thelasis pygmaea</i> (Griff) Bl.	ORCHIDACEAE	โป่งพุร้อน
186	-	<i>Tropidia angulosa</i> (Lindl.) Blume	ORCHIDACEAE	พุชุมชน
187	-	<i>Tropidia pedunculata</i> Blume	ORCHIDACEAE	พุপুরาชีนี
188	-	<i>Vrydagzynea albida</i> (Blume) Blume	ORCHIDACEAE	พุชุมชน
189	เดยใหญ่	<i>Pandanus unicornatus</i> St.John	PANDANACEAE	พุপুরาชีนี, พุชุมชน
190	เข็มลูกแดง	<i>Smilax megacarpa</i> A.DC.	SMILACACEAE	พุপুরาชีนี, พุชุมชน
191	นระพูสีไทย	<i>Tacca chantrieri</i> Andre.	TACCACEAE	พุপুরาชีนี, พุชุมชน
192	ข่า	<i>Alpinia galangal</i> (L.) Willd.	ZINGIBERACEAE	พุপুরาชีนี
193	กระชายสยาม	<i>Boesenbergia sianensis</i> (Gagnep.) P.Siriruga	ZINGIBERACEAE	โป่งพุร้อน, พุชุมชน
194	-	<i>Gagnepainia godefroyi</i> (Baill.) K.Schum.	ZINGIBERACEAE	โป่งพุร้อน
195	-	<i>Hemiorchis rhodorrhachis</i> K.Schum	ZINGIBERACEAE	โป่งพุร้อน
196	กระชายดำ	<i>Kaempferia parviflora</i> Wall.ex Baker	ZINGIBERACEAE	โป่งพุร้อน, พุপুরาชีนี

1.3 การศึกษาความหลากหลายของเฟิร์นและพืชใกล้เคียงเฟิร์นในป่าธรรมชาติและตามแนวทอ
ก้ำช ในเขตอำเภอทองผาภูมิ ของ อรพรรณ วรรณศรี (2545) เก็บตัวอย่างเฟิร์นและพืชใกล้เคียงเฟิร์นได้
90 หมายเลข จัดจำแนกเป็น 46 ชนิด 31 สกุล 17 วงศ์ เป็นพืชใกล้เคียงเฟิร์น 3 ชนิด 3 สกุล 2 วงศ์ ดัง
ตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 เทอริโดไฟต์ที่พบในแปลงศึกษาตามแนววางทอ ก้ำช และป่าธรรมชาติที่อยู่ใกล้เคียงที่
KP 0-KP 33

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
1	ช้องนางคลี่	<i>Huperzia phlegmaria</i> (L.) Rothm	LYCOPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
2	สามร้อยยอดตูด กชน	<i>Lycopodiella cernua</i> (L.) Pic.Serm.	LYCOPODIACEAE	บริเวณแนววางทอ ก้ำช
3	กูดยี่	<i>Selaginella minutifolia</i> Spring	SELAGINELLACEAE	บริเวณแนววางทอ ก้ำช
4	-	<i>adiantum flabellulatum</i> L.	ADIANTACEAE	ป่าธรรมชาติ

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
5	เฟิร์นก้านดำ ฟิลิปปินส์	<i>Adiantum philippense</i> L.	ADIANTACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
6	-	<i>Cheilanthes tenuifolia</i> (Burm.f.) Sw.	ADIANTACEAE	ป่าธรรมชาติ
7	เฟิร์นทองใบเงิน	<i>Pityrogramma calomelanos</i> (L.) Link.	ADIANTACEAE	บริเวณแนววางท่อก๊าซ
8	-	<i>Asplenium yoshinagae</i> Makino	ASPLENIACEAE	ป่าธรรมชาติ
9	กูดช้างผานกูด ดอย	<i>Blechnum orientale</i> L.	BLECHNACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
10	-	<i>Araiostegia imbricata</i> Ching	DAVALLIACEAE	ป่าธรรมชาติ
11	นาคราชสีชมพู	<i>Davallia trichomanoides</i> Blume <i>var. trichomanoides</i>	DAVALLIACEAE	ป่าธรรมชาติ
12	กูดผี/โหรามัก กูด	<i>Microlepia spelunca</i> (L.) T. Moore	DENNSTAEDTIACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
13	-	<i>Microlepia strigosa</i> (Thunb.) C. Presl	DENNSTAEDTIACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
14	กูดเกี้ยว	<i>Pteridium aquilinum var. wightianum</i> (L. Agardh) R.M. Tryon	DENNSTAEDTIACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
15	กูดขวาง/กูดหด	<i>Tectaria impressa</i> (Fee) Moran	DRYOPTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
16	กูดแก้ว/กูดแต้ม	<i>Tectaria polymorpha</i> (Wall. ex Hook.) Copel	DRYOPTERIDACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
17	กูดหมึก โชน	<i>Dicranopteris linearis</i> (Burm.f.) Underw. var. <i>linearis</i>	GLEICHENIACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
18	หางนกทะเล	<i>Lindsaea ensifolia</i> Sw.	LINDSAEACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
19	-	<i>Sphenomeris chinensis</i> (L.) Maxon <i>var. chinensis</i>	LINDSAEACEAE	บริเวณแนววางท่อก๊าซ
20	-	<i>Bolbitis appendiculata</i> (Willd.) K. Iwats.	LOMARIOPSIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
21	-	<i>Ophioglossum petiolatum</i> L.	OPHIOGLOSSACEAE	ป่าธรรมชาติ
22	-	<i>Belvisia spicata</i> (L.f.) Mirber ex Copel.	POLYPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
23	-	<i>Crypsinus cruciformis</i> (Ching) Tagawa	POLYPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
24	-	<i>Lepisorus scolopendrium</i> (Buch.- Ham. ex D. Don) Mehra & Bir	POLYPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
25	-	<i>Loxogramma centicola</i> (D. Don) C. Presl	POLYPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
26	-	<i>Goniophlebium subauriculatum</i> Blume	POLYPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
27	-	<i>Pyrrosia lingua</i> (Thunb.) Farw. var. <i>lingua</i>	POLYPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
28	-	<i>Pyrrosia nuda</i> (Giesenh.) Ching	POLYPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
29	-	<i>Pyrrosia sp.</i>	POLYPODIACEAE	ป่าธรรมชาติ
30	กูดหางค่าง	<i>Pteris biaurita</i> L.	PTERIDACEAE	บริเวณแนววางท่อ

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
				ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
31	กูดผีเสื้อ	<i>Pteris cretica</i> L.	PTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
32	-	<i>Pteris tripartita</i> Sw.	PTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
33	-	<i>Pteris venusta</i> Kunze	PTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
34	กูดหมาก/กูด ตาด	<i>Pteris vittata</i> L.	PTERIDACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
35	กูดงอดแงด/ ลิเภาใหญ่	<i>Lygodium flexuosum</i> (L.) O.Sw.	SCHIZAEACEAE	ป่าธรรมชาติ
36	กูดเคือ/ลิเภา ย่อง	<i>Lygodium polystachyum</i> Wall.ex T.Moore	SCHIZAEACEAE	ป่าธรรมชาติ
37	ย่านลิเภา/ลิโบ	<i>Lygodium salicifolium</i> C.Presl.	SCHIZAEACEAE	ป่าธรรมชาติ
38	-	<i>Amphineuron immersum</i> (Blume) Holttum	THELYPTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
39	-	<i>Amphineuron opulentum</i> (Kaulf.) Holttum	THELYPTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
40	-	<i>Amphineuron terminans</i> (J.Sm.) Holttum	THELYPTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
41	-	<i>Christella arida</i> (D.Don) Holttum	THELYPTERIDACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
42	-	<i>Christella dentate</i> (Forssk.) Holttum	THELYPTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
43	-	<i>Christella papilio</i> (C.Hope) Holttum	THELYPTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
44	-	<i>Cyclosorus hirtisorus</i> (C.Chr.) Ching	THELYPTERIDACEAE	บริเวณแนววางท่อ ก๊าซ,ป่าธรรมชาติ
45	กูดแดง	<i>Pronephrium nudatum</i> (Roxb.) Holttum	THELYPTERIDACEAE	ป่าธรรมชาติ
46	หัสดำ/กูดกิน	<i>Diplazium esculentum</i> (Retz.) Sw.	WOODSIACEAE	ป่าธรรมชาติ

1.4 การสำรวจพรรณไม้วงศ์กระดังงาในพื้นที่ป่าตะวันตกของประเทศไทย โดยสมพร คำชมพู ระหว่างเดือนมีนาคม 2546 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2547 สำรวจพบมีจำนวน 18 สกุล 40 ชนิด ดังตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 รายชื่อพรรณไม้วงศ์กระดังงาในพื้นที่ป่าตะวันตกของประเทศไทย

ลำดับ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
1	<i>Alphonsea alt hainanensis</i>	ไม่ระบุ
2	<i>Anaxagorea javanica</i> Blume	ไม่ระบุ
3	<i>Annona reticulate</i> L.	ไม่ระบุ
4	<i>Annona muricate</i> L.	ไม่ระบุ
5	<i>Annona squamosa</i> L.	ไม่ระบุ
6	<i>Anamianthus dulcis</i> (Dunal) J.Sinclair	ไม่ระบุ
7	<i>Artabotrys burmanicus</i> A.DC	ไม่ระบุ
8	<i>Artabotrys siamensis</i> Miq.	ไม่ระบุ
9	<i>Cananga latifolia</i> (Hook.f.&Thoms.) Finet&Gagnep.	ไม่ระบุ
10	<i>Cananga odorata</i> Bail.ex King var. <i>fruticosa</i>	ไม่ระบุ
11	<i>Cyathocalyx matabanicus</i> Hook.f.&Thoms.var. <i>martabanicus</i>	ไม่ระบุ
12	<i>Desmos chinensis</i> Lour.	ไม่ระบุ
13	<i>Ellipeiopsis cherreensis</i> (Pierre ex Finet&Gagnep.) R.E.Fries	ไม่ระบุ
14	<i>Enicosanthum fuscum</i> (King)Airy Shaw	ไม่ระบุ
15	<i>Goniothalamus griffithii</i> Hook.f.&Thoms.	ไม่ระบุ
16	<i>Melodorum siamensis</i> Lour.	ไม่ระบุ
17	<i>Meiogyne virgata</i> Miq.	ไม่ระบุ
18	<i>Milium thorelii</i> Finet&Gagne.J.D.Hooker &Thoms.	ไม่ระบุ
19	<i>Milium cuneata</i> Craib	ไม่ระบุ
20	<i>Milium campanulate</i> Pierre	ไม่ระบุ
21	<i>Milium lineate</i> (Craib) Hook.f.&Thoms.	ไม่ระบุ
22	<i>Milium velutina</i> (Dunal) Hook.f.&Thomson	ไม่ระบุ
	<i>Milium longipes</i> King	ไม่ระบุ
23	<i>Milium longiflora</i> (Hook.f.&Thoms.) Baillon ex.Finet&Gagnep.	ไม่ระบุ
24	<i>Mitrephora maingayi</i> Hook.f.&Thoms.	น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น
26	<i>Mitrephora tomentosa</i> Hook.f.&Thoms.	ไม่ระบุ
27	<i>Mitrephora winitii</i> Craib	ไม่ระบุ
28	<i>Orophea polycarpa</i> DC.	ไม่ระบุ
29	<i>Polyalthia debilis</i> Kurz	ไม่ระบุ
30	<i>Polyalthia evecta</i> (Pierre)Finet&Gagnep.var. <i>evecta</i>	ไม่ระบุ
31	<i>Polyalthia jucunda</i> (Pierre) Finet&Gagnep.	ไม่ระบุ

32	<i>Polyalthia lateriflora</i> (Blume) King	ไม่ระบุ
33	<i>Polyalthia longifolia</i> (Sonn.)Thwaites	น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น
34	<i>Polyalthia obtusa</i> Craib	ไม่ระบุ
35	<i>Polyalthia suberosa</i> (Roxb.)Thwaites	ไม่ระบุ
36	<i>Polyalthia cerasoides</i> (Roxb.) Benth.ex Bedd.	ไม่ระบุ
37	<i>Polyalthia evecta</i> (Pierre) Finet&Gagnep.var.evecta	ไม่ระบุ
38	<i>Polyalthia viridis</i> Craib	ไม่ระบุ
39	<i>Polyalthia aff.micrantha</i>	ไม่ระบุ
40	<i>Uvaria microcarpa</i> Chamo.ex Benth.	ไม่ระบุ
41	<i>Uvaria rufa</i> Blume	ไม่ระบุ
42	<i>Uvaria cordata</i> (Dunal) Alston	ไม่ระบุ

1.5 การศึกษาความหลากหลายชนิดของพืชวงศ์กล้วยไม้ในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยสลิล สิทธิสังขวรรณ (2546) พบพืชสกุลกล้วยไม้ (ORCHIDACEAE) ทั้งหมด 30 สกุล จำแนกเป็นชนิดได้ 55 ชนิด ดังตารางที่ 1.5

ตารางที่ 1.5 แสดงชนิดของกล้วยไม้ในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
1	เอื้องตีนจก	<i>Acampe ochracea</i> (Lindl.) Hochr	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไผ่ยักษ์
2	เอื้องเข็มแดง	<i>Ascocentrum curvifolium</i> (Lindl.) Schltr.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุร้อน
3	-	<i>Bulbophyllum nanopetalum</i> Seidenf.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไผ่ยักษ์
4	สิงโตทองผาภูมิ	<i>Bulbophyllum reichenbachii</i> (Kze.) Schltr	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
5	สิงโตสยาม	<i>Bulbophyllum siamensis</i> Rchb. f.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
6	เอื้องสีเทียง	<i>Bulbophyllum suavissimum</i> Rolfe.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
7	-	<i>Bulbophyllum</i> sp.1	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
8	-	<i>Bulbophyllum</i> sp.2	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
9	หวายแล้มี	<i>Ceratostylis pleurothallis</i> (Par.&Rchb. f.) Seidenf.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
10	พญาไร่ใบ	<i>Chiloschista parishii</i> Seidenf.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุร้อน
11	-	<i>Chiloschista</i> sp.1	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุร้อน
12	เอื้องสร้อยทับทิม	<i>Cleisostoma simondii</i> (Gagnep.) Seidenf.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุร้อน
13	เอื้องช่อมะม่วง	<i>Cleisostoma racemiferum</i> (Lindl.) Garay	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
14	-	<i>Coelogyne ustulata</i> Par.&Rchb f	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ

15	-	<i>Ceologyne fimbriata</i> Lindl.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
16	-	<i>Coelogyne schillerina</i> Rchb. f.	ป่าบ้านห้วยเขย่ง
17	กะเรกะร่อน	<i>Cymbidium aloifolium</i> (L.) Sw.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
18	เอื้องสายมานพระอินทร์	<i>Dendrobium devonianum</i> Paxt.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
19	เอื้องขนหมู	<i>Dendrobium pachyglossum</i> Par.&Rchb. f.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ"
20	เอื้องไม้กวาด	<i>Dendrobium parcum</i> Rchb. f.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุร้อน
21	เอื้องสายน้ำผึ้ง	<i>Dendrobium primulinum</i> Lindl.	หน่วยพิทักษ์ป่าเวียงคะดี
22	เอื้องช้างน้ำ	<i>Dendrobium puchellum</i> Roxb. ex Lindl.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
23	เอื้องชะ	<i>Dendrobium scrabilingue</i> Lindl.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
24	เอื้องเกือกแม่เสริยง	<i>Dendrobium totile</i> Lindl.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
25	-	<i>Dendrobium</i> sp.1	หน่วยพิทักษ์ป่าเวียงคะดี
26	-	<i>Dendrobium</i> sp.2	หน่วยพิทักษ์ป่าเวียงคะดี
27	กล้วยมด	<i>Epipogium roseum</i> (D. Don) Lindl.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
28	-	<i>Eria bipunctata</i> Lindl.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
29	เอื้องดาวเรือง	<i>Eria javanica</i> (Sw.) Bl.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุร้อน
30	เอื้องขาไก่	<i>Flickingeria albopurpurea</i> Seidenf.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
31	-	<i>Gastrochilus</i> sp.1	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
32	-	<i>Geodorum</i> sp.1	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุร้อน
33	ลินมังกร	<i>Habenaria rhodocheila</i> Hance	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
34	-	<i>Liparis wrayii</i> Hook. f.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
35	-	<i>Malleola densifera</i> J. J. Sm.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
36	บัวสันโดษ	<i>Nervillia aragoana</i> Gaud.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
37	เอื้องใบพลู	<i>Nervillia plicata</i> (Andr.) Schltr.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์, ป่าโป่งพุร้อน
38	เอื้องแพนใบโค้ง	<i>Oberonia acualis</i> Griff.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
39	-	<i>Oberonia mucronata</i> (D.Don) Ormerod & Sidenf.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
40	-	<i>Oberonia</i> sp.1	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุร้อน
41	สร้อยระย้า	<i>Otochilus fascus</i> Lindl.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
42	เอื้องรอรองดอกส้ม	<i>Panisea apiculata</i> Lindl.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
43	เอื้องโมก	<i>Papilionanthe teres</i> (Roxb.)ex Schltr	หน่วยพิทักษ์ป่าเวียงคะดี
44	-	<i>Peristylus tentaculatus</i> (Lindl.) J. J. Sm.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
45	-	<i>Peristylus constrictus</i> (Lindl.) Lindl.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
46	เอื้องลำต้อ	<i>Phoildota articulata</i> Lindl.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
47	-	<i>Phoildota imbricata</i> W. J. Hook	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
48	เอื้องกระดุกหลาย	<i>Porpax elwesii</i> (Rchb. f.) Rolfe	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ

49	-	<i>Porpax</i> sp.1	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
50	เอื้องอัยเรศ	<i>Rhynchostylis retusa</i> Blume	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
51	เอื้องดอกพ็อน	<i>Saccolabiopsis pusilla</i> (Lindl.) Seidenf. & Garay	ป่าบ้านท่ามะเตี๋ย
52	เข็มหนู	<i>Smitinandia micrantha</i> (Lindl.) Holttum	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุ่ม
53	-	<i>Trichoyosia dasyphylla</i> (Par. & Rchb.f.) Krzl.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
54	-	<i>Tropidia anguloosa</i> Lindl.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
55	-	<i>Thelasis pygmaea</i> (Griff.) Bl.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุ่ม

ตารางที่ 1.6 แสดงผลการสำรวจพบพรรณไม้วงศ์ถั่ว-อนุวงศ์ราชพฤกษ์ ในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ โดยนายธรรมรัตน์ พุทธิไทย (2548) มิถุนายน 2547-พฤษภาคม 2548

ลำดับ	Genus	สถานที่
1	BAUHINIA	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
2	GYMNOCLADUS	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
3	BAUHINIA	เส้นทางเดินเท้าช.ทองผาภูมิไปต่องปะแล
4	SENNA	ทางจากจุดชมวิวดึงที่ทำการ อช.ทองผาภูมิ
5	PTEROLOBIUM	บ้านแปลง 6
6	CAESALPINIA	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
7	CHAMAECRISTA	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพุ่ม
8	CAESALPINIA	บึงน้ำทิพย์
9	CAESALPINIA	ห้วยเชิงเขา(ห้วยบ้านไร่)
10	SARACA	ห้วยเชิงเขา(ห้วยบ้านไร่)
11	BAUHINIA	เขาหลังบ้านบริเวณหมู่บ้านแปลง 3
12	CAESALPINIA	KP 27
13	BAUHINIA	พุท่ามะเตี๋ย
14	BAUHINIA	พุหนองปลิง
15	BAUHINIA	พุปุราจีน
16	PELTOPHORUM	วัดบ้านแปลง 3
17	DELONIX	วัดบ้านแปลง 3
18	AFZELIA	วัดถ้ำเขาน้อย
19	SINDRORA	วัดห้วยปากคอก
20	SENNA	สถานีวิจัยBRTโครงการทองผาภูมิตะวันตก
21	CANTHIUM	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
22	OXYCEROS	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
23	WENDLANDIA	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง

ลำดับ	Genus	สถานที่
24	METADINA	สถานีควบคุมก๊าซที่ 1 บ้านอีต่อง
25	SPERMACOCE	เส้นทางเดินเท้าช.ทองผาภูมิไปต่องปะแล
26	GALIUM	เส้นทางเดินเท้าช.ทองผาภูมิไปต่องปะแล
27	WENDLANDIA	เส้นทางเดินเท้าช.ทองผาภูมิไปต่องปะแล
28	GADENIA	เส้นทางเดินเท้าช.ทองผาภูมิไปต่องปะแล
29	MITRACARPUS	เส้นทางเดินเท้าช.ทองผาภูมิไปต่องปะแล
30	MUSSAENDA	ทางจากจุดชมวิวดึงที่ทำการช.ทองผาภูมิ
31	GARDINIA	ทางจากจุดชมวิวดึงที่ทำการช.ทองผาภูมิ
32	MORINDA	ทางจากจุดชมวิวดึงที่ทำการช.ทองผาภูมิ
33	UNCARIA	แนวท่อก๊าซทางเข้าน้ำตก จ๊อกกระดิน
34	MUSSAENDA	แนวท่อก๊าซทางเข้าน้ำตก จ๊อกกระดิน
35	IXORA	แนวท่อก๊าซทางเข้าน้ำตก จ๊อกกระดิน
36	MITRACARPUS	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
37	GEOPHILA	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
38	CATUNAREGAM	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
39	PAEDERIA	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
40	HEDYOTIS	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
41	MORINDA	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
42	CATUNAREGAM	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
43	PAEDERIA	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
44	HEDYOTIS	บึงน้ำทิพย์
45	OLDENLANDIA	บึงน้ำทิพย์
46	MORINDA	บึงน้ำทิพย์
47	CANTHIUM	บึงน้ำทิพย์
48	OPHIORRHIZA	ห้วยเชิงเขา(ห้วยบ้านไร่)
49	AIDIA	ห้วยเชิงเขา(ห้วยบ้านไร่)
50	LASIANTHUS	ห้วยเชิงเขา(ห้วยบ้านไร่)
51	MORINDA	เขาหลังบ้านบริเวณหมู่บ้านแปลง 3
52	WENDLANDIA	เขาหลังบ้านบริเวณหมู่บ้านแปลง 3
53	PAVETTA	KP 27
54	IXORA	KP 27
55	MUSSAENDA	KP 27
56	WENDLANDIA	พุ่มมะเดื่อ
57	OXYCEROS	พุ่มมะเดื่อ
58	IXORA	พุ่มมะเดื่อ
59	MORINDA	พุ่มหนองปลิง
60	PAEDERIA	พุ่มหนองปลิง

ลำดับ	Genus	สถานที่
61	MORINDA	พุนพรี
62	SPERMACOCE	สามแยกห้วยเขย่ง
63	MITRACARPUS	ขึ้นริมทางทางไปไม้ยักษ์
64	MITRAGYNA	ริมทาง ม.5 ต.ห้วยเขย่ง
65	MITRACARPUS	สถานีวิจัยBRTโครงการทองผาภูมิตะวันตก

1.7 การรวบรวมพืชวงศ์ขิง (ZINGIBERACEAE) ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2547- เดือนตุลาคม 2547 โดย กมลทิพย์ สุวรรณเดช (2547) ได้ทั้งหมด 75 หมายเลข สามารถจำแนกเบื้องต้นในระดับสกุล ได้ทั้งหมด 10 สกุล 42 ชนิด ดังตารางที่ 1.7

ตารางที่ 1.7 แสดงรายละเอียดของพืชวงศ์ขิงที่สำรวจพบในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
1	<i>Globba</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
2	<i>Globba</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
3	<i>Kaempferia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
4	<i>Curcuma</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
5	<i>Kaempferia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
6	<i>Boesenbergia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
7	<i>Curcuma</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
8	<i>Globba</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
9	<i>Globba</i> sp.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
10	<i>Zingiber</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
11	<i>Curcuma</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
12	<i>Boesenbergia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
13	<i>Boesenbergia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
14	<i>Zingiber</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
15	<i>Boesenbergia</i> sp.	ภูเขาริเวณแปลง 3 (หมู่บ้านห้วยเขย่ง)
16	<i>Zingiber</i> sp.	ภูเขาริเวณแปลง 3 (หมู่บ้านห้วยเขย่ง)
17	<i>Alpinia</i> sp.	ภูเขาริเวณแปลง 3 (หมู่บ้านห้วยเขย่ง)
18	<i>Globba</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
19	<i>Curcuma</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
20	<i>Zingiber</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
21	<i>Boesenbergia</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน
22	<i>Globba</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าต้นไม้ยักษ์
23	<i>Globba</i> sp.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
24	<i>Hedychuim</i> sp.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
25	<i>Zingiber</i> sp.	หน่วยพิทักษ์ป่าโป่งพูน

1.8 การศึกษาความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณพื้นที่พุ่มบ้านท่ามะเดื่อ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยสุริรา สระประเทศ (2545) ระหว่างเดือนตุลาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 เก็บตัวอย่างได้ทั้งสิ้น 221 หมายเลข เป็นพืชที่ทราบชื่อวิทยาศาสตร์จำนวน 110 ชนิด 3 ชนิดย่อย 7 พันธุ์ จัดอยู่ใน 93 สกุล 47 วงศ์ โดยเป็นเฟิร์น 17 ชนิด พืชมีท่อลำเลียงมีเมล็ด แยกเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ 60 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 33 ชนิด ดังตารางที่ 1.8

ตารางที่ 1.8 รายชื่อพืชมีท่อลำเลียง บริเวณพื้นที่พุ่มบ้านท่ามะเดื่อ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
1	ข้าหลวงหลังลาย	<i>Asplenium nidus</i> L.	ASPLENIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
2	กูดขวาง	<i>Tectaria impressa</i> (Fee) Holttum	DRYOPTERIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
3	-	<i>Crepidomanes chiristii</i> (Copel.) Copel.	HYMENOPHYLLACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
4	หางนกทะเล	<i>Lindsaea ensifolia</i> Sw.	LINDSAEACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล, พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
5	กูดสร้อย	<i>Neohrolepis biserrata</i> (Sw.) Schott	OLEANDRACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
6	กูดเพา	<i>Ceratopteris thalictroides</i> (L.) Brongn	PARKERIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
7	โชนผี	<i>Cheilanthes tenuifolia</i> (Burm.f.) Sw.	PARKERIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
8	กระเปราะ นมแมว	<i>Colysis pedunculata</i> (Hook.& Grev.) Ching	POLYPODIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
9	กระแตไต่ไม้	<i>Drynaria quercifolia</i> (L.) J. Sm.	POLYPODIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
10	กระเปาะหาง สิงห์	<i>Microsorium punctatum</i> (L.) Copel.	POLYPODIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
11	-	<i>Pyrosia varia</i> (Kaulf.) Farw.	POLYPODIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
12	เกล็ดนาคราช	<i>Pyrosia piloselloides</i> (L.) M.G.Price	POLYPODIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
13	หญ้ายายเฒ่า	<i>Lygodium salicifolium</i> C. Presl.	SCHIZAEACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
14	กูดเมือ	<i>Thelypteris immerse</i> (Blume) Ching	THELYTERIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
15	-	<i>Thelypteris papilio</i> (Hope.) K. Iwats.	THELYTERIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
16	กูดก้านแดง	<i>Thelypteris truncata</i> (Poir.) K. Iwats.	THELYTERIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
17	ว่านหางนยูง	<i>Antrophyum callifolium</i> Blume	VITTARIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
18	หญ้างาบไพร	<i>Andrographis laxiflora</i> (Blume) Lindau	ACANTHACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
19	สังกรเ็นดง	<i>Lepidagathis fasciculata</i> Nees	ACANTHACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
20	หุบปากกา	<i>Thunbergia fragrans</i> Roxb. var. <i>fragrans</i>	ACANTHACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
21	รางจืด	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	ACANTHACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
22	กำลังวัวเถลิง	<i>Anaxagorea luzonensis</i> A. Gray	ANNONACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
23	โมกเครือ	<i>Aganosma marginata</i> (Roxb.) G. Don.	APOCYNACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
24	เถาวัลย์แดง	<i>Ichnocarpus frutescens</i> (L.) W.T. Aiton.	APOCYNACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
25	พริกป่า	<i>Tabernaemontana pauciflora</i> Blume	APOCYNACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
26	คุย	<i>Willughberia edulis</i> Roxb.	APOCYNACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
27	เกล็ดนาคราช	<i>Dischidia imbricata</i> (Blume) Steud.	ASCLEPIADACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
28	-	<i>Hoya erythrostemma</i> Kerr	ASCLEPIADACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
29	นมเมีย	<i>Hoya micrantha</i> Hook.f.	ASCLEPIADACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
30	นมพิจิตร	<i>Hoya parasitica</i> (Roxb.) Wall.ex Traill	ASCLEPIADACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
31	-	<i>Hoya parviflora</i> Wight	ASCLEPIADACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
32	อีโปง	<i>Pajanelia longifolia</i> (Willd.)K.Schum.	BIGNONIACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
33	ชะโอน	<i>Viburnum punctatum</i> Buch.-Ham	CAPRIFOLIACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
34	-	<i>Euonymus glaber</i> Roxb.	CELASTRACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
35	ตังหนใบใหญ่	<i>Calophyllum soulatti</i> Burm.f.	CLUSIACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
36	นวล	<i>Garcinia merguensis</i> Wight	CLUSIACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
37	ข้าวดอกแตก	<i>Getonia floribunda</i> Roxb.	COMBRETACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
38	จิงจ้อหลวง	<i>Argyrea capitiformis</i> (Poir.) Ooststr.	CONVOLVULANCEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
39	จิงจ้อขาว	<i>Merremia umbellata</i> (L.)Hallierf.	CONVOLVULANCEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
40	จิงจ้อเหลือง	<i>Merrimia vitifolia</i> (Burm.f.)Hallier.f.	CONVOLVULANCEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
41	ขี้หนอน	<i>Chaetocarpus</i> <i>castanocarpus</i> (Roxb.)Thw	EUPHORBIACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
42	มันปู	<i>Glochidion littorale</i> Blume	EUPHORBIACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
43	สลัด	<i>Mallotus</i> (Geisel.) Mull.Arg.	EUPHORBIACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
44	มะกล่ำเฝือก	<i>Abrus pulchellus</i> Wall.ex Thwaites subsp. <i>Pulchellus</i>	FABACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
45	กาสามปี	<i>Flemingia sootepensis</i> Craib	FABACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
46	กระพี้จั่น	<i>Millettia brandisiana</i> Kurz	FABACEAE	พื้นที่พุทธรมชาติ
47	ถั่วเสียนป่า	<i>Pueraria phaseoloides</i> (Roxb.) Benth.var. <i>phaseoloides</i>	FABACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
48	หางหมาจอก	<i>Uraria crinita</i> (L.)Desv.ex Dc.	FABACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
49	ชุ่มแสงแดง	<i>Homalium grandiflorum</i> Benth.	FLACOURTIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
50	-	<i>Cotylanthera caerulea</i> Lace	GENTIANACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
51	นางแย้มป่า	<i>Clerodendrum viscosum</i> Vent.	LAMIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
52	ระย้าแก้ว	<i>Clerodendrum wallichii</i> Merr.	LAMIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
53	แมงลักคา	<i>Hyptis suaveolens</i> (L.) Poit.	LAMIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
54	ขาเป็ย	<i>Premna collinsiae</i> Craib	LAMIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
55	หมีเหม็น	<i>Lissea glutinosa</i> (Lour.)C.B. Rob.	LAURACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
56	ชะมดตัน	<i>Abelmoschus moschatus</i> Medik. Subsp. <i>Moschatus</i>	MALVACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
57	โคลงเคลงตตัวผู้	<i>Melastoma orientale</i> Guillaumin	MELASTOMATAACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
58	ลูกคล้าย	<i>Ficus pyriformis</i> Hook. & Arn.	MORACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
59	-	<i>Ficus sagittata</i> Vahl	MORACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
60	หัวขวาน	<i>Ardisia fulva</i> King & Gamble.var. <i>fulva</i>	MYRSINACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
61	-	<i>Cleistocalyx nervosum</i> (DC.) Kosterm.var. <i>nervosum</i>	MYRTACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
62	บ้องขวาน	<i>Syzygium diospyrifolium</i> (Wall.ex Duthie) S.N. Mitra	MYRTACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
63	หัวน้ำ	<i>Syzygium oblatum</i> (Roxb.) Wall.ex A.M. Cowan&Cowan var. <i>fulva</i>	MYRTACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
64	มะลิไล่ไก่	<i>Jasminum nervosum</i> Lour.	OLEACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
65	พวงแก้วกุดั่น	<i>Clematis smilacifolia</i> Wall.	RANUNCULACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
66	เข็มพระราม	<i>Chassalia curviflora</i> Thw.	RUBIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
67	เข็มช่อนกำน	<i>Ixoara kerrii</i> Craib	RUBIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
68	แก้มขาว	<i>Mussaenda sanderiana</i> Ridl.	RUBIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
69	เถาตดหนู	<i>Paederia thorelii</i> Pitard var. <i>hirsuta</i> (Craib) N. Fukuoka	RUBIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
70	ข่างวาง	<i>Wendlandia tinctoria</i> (Roxb.)DC.	RUBIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
71	หมอน้อย	<i>Clausena excavata</i> Burm.f.	RUTACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
72	มะปิ่นดำ	<i>Euodia viticina</i> Wall.	RUTACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
73	หย้่าน้ำดับไฟ	<i>Lindenbergia philippensis</i> (Cham.) Benth.	SCROPHULARIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน
74	แววมยุรา	<i>Torennia Fournieri</i> Linden.ex E.	SCROPHULARIACEAE	พื้นที่พื้ที่ถูกรบกวน

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
		Fourn.		
75	บ่อผ้าสาม	<i>Sterculia lanceolata</i> Cav.var. <i>lanceolata</i>	STERCULIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
76	ข้าวตาก	<i>Grewia hirsuta</i> Vahl	TILIACEAE	พื้นที่พุทธรักษา
77	เดี๋ยอออน	<i>Congea tomentosa</i> Roxb.var. <i>tomentosa</i>	VERBENACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พุทธรักษา
78	ผักหนาม	<i>Lasia spinosa</i> (L.) Thw.	ARACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พุทธรักษา
79	โหนดดิน	<i>Peliosanthes teta</i> Andr. subsp. <i>humilis</i> (Andr.) Jessop.	CONVALLARIACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
80	ว่านพระนิม	<i>Dioscorea bulbifera</i> L.	DIOSCOREACEAE	พื้นที่พุทธรักษา รบกวน
81	ค้อนหมาขาว	<i>Dracaena angustifolia</i> Roxb.	DRACAENACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
82	-	<i>Dracaena gracilis</i> Wall.	DRACAENACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
83	-	<i>Acanthephippium sylhetense</i> Lindl.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
84	เอื้องกุหลาบ	<i>Aerides odorata</i> Lour.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
85	หางแมงเงา	<i>Appendicula cornuta</i> Blume	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
86	-	<i>Cleisostoma aspersum</i> (Rchb.f.) Garay	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
87	กะเรกะรอน	<i>Cymbidium aloifolium</i> (L.) Sw.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พุทธรักษา รบกวน
88	-	<i>Dendrobium anceps</i> Sw.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
89	เอื้องวงช้าง	<i>Dendrobium aphyllum</i> (Roxb.) C.E.C. Fisch.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
90	-	<i>Dendrobium calicopsis</i> Ridl.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
91	-	<i>Dendrobium chittimae</i> Seidenf.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
92	เอื้องค่าน้อย	<i>Dendrobium fimbriatum</i> Hook.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
93	เทียนลิง	<i>Dendrobium trinervium</i> Ridl.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
94	เอื้องบายศรี	<i>Eria lasiopetala</i> (Willd.) Omerod	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
95	เสือเหลือง	<i>Gastrochilus obliquus</i> (Lindl.)Kuntze	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
96	เอื้องเล่นลม	<i>Grosourdyia appendiculata</i> (Blume) Rchb.f.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
97	-	<i>Micropera thailandica</i> (Seidenf.&Smitin.)Garay	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
98	เอื้องรอรอง	<i>Panisia uniflora</i> (Lindl.)Lindl.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
99	-	<i>Pomatocalpa andamanica</i> (Hook.f.)	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
		J.J.Sm.		
100	เอื้องสายสร้อย	<i>Pholidota imbricata</i> W.J. Hook.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
101	-	<i>Robiquetia spathulata</i> (Blume) J.J. Sm.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
102	หวายแดง	<i>Renanthera coccinea</i> Lour.	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
103	-	<i>Tropidia angulosa</i> (Lindl.) Blume	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
104	-	<i>Vrydayzynea albida</i> (Blume) Blume	ORCHIDACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
105	เคยใหญ่	<i>Pandanus unicornatus</i> St. John	PANDANACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พุทธรักษา รบกวน
106	เขื่องลูกแดง	<i>Smilax megacarpa</i> A.DC.	SMILACACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
107	ว่านพังกอน	<i>Tacca chantrieri</i> Andre.	TACCACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล
108	เอื้องหมายนา	<i>Costus speciosus</i> (Koen.) Sm.	ZINGIBERACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล พื้นที่พุทธรักษา รบกวน
109	กระชายสยาม	<i>Boesenbergia siamensis</i> (Gagnep.) P. Siriruga	ZINGIBERACEAE	พื้นที่พุทธมณฑล

1.9 จากการศึกษาทางอนุกรมวิธานของหญ้า (GRAMINEAE) ในโครงการทองผาภูมิตะวันตก
อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดย สุคนทิพย์ ศิริมงคล ดังตาราง 1.9

ตารางที่ 1.9 แสดงรายชื่อพืชวงศ์หญ้าที่พบในแหล่งต่างๆ ในอำเภอทองผาภูมิตะวันตก

ลำดับ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
1	<i>Acroceras tonkinense</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
2	<i>Pogonatherum crinitum</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
3	<i>Paspalum orbiculare</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
4	<i>Thysanolaena maxima</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
5	cf. <i>Neyraudia</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
6	<i>Cyrtococcum</i> sp.	โป่งพุร้อน
7	<i>Digitaria</i> sp 1	โป่งพุร้อน
8	<i>Digitaria</i> sp 2	โป่งพุร้อน
9	<i>Pennisetum polystachyon</i>	โป่งพุร้อน
10	Cf. <i>Brachiaria summer</i>	โป่งพุร้อน
11	<i>Choloris</i> sp.	โป่งพุร้อน
12	<i>Paspalum conjugatum</i>	ไม้ยักซ์
13	<i>Cynodon dactylon</i>	ไม้ยักซ์

ลำดับ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
14	<i>Cf. Brachiaria summer</i>	พุดหนองปลิง
15	Unknown 1	ไม้ยักษ
16	<i>Digitaria</i> sp	ไม้ยักษ
17	<i>Cf. Brachiaria summer</i>	ไม้ยักษ
18	<i>Acroceras tonkinense</i>	พุดหนองปลิง
19	<i>Imperata cylindrica</i>	ไม้ยักษ
20	<i>Panicum maximum</i>	พุดราชนี
21	<i>Cf. Saccharum</i> sp.	พุดหนองปลิง
22	<i>Oryza granulata</i>	ไม้ยักษ
23	<i>Eragrostis artrovirens</i>	แปลง 5
24	<i>Eragrostis uniolooides</i>	แปลง 5
25	<i>Sacciolepis indica</i>	แปลง 5
26	<i>Setaria palmifolia</i>	ไม้ยักษ
27	<i>Panicum notatum</i>	ไม้ยักษ
28	<i>Oplismenus compositus</i>	ไม้ยักษ
29	<i>Cyrtococcum oxyphyllum</i>	ไม้ยักษ
30	<i>Cyrtococcum</i> sp.	ไม้ยักษ
31	<i>Paspalum orbiculare</i>	แปลง 5
32	<i>Ischaemum</i> sp.	ไม้ยักษ
33	<i>Sacciolepis indica</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
34	<i>Centotheca iappacea</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
35	<i>Ischaemum</i> sp.	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
36	<i>Paspalum canarae</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
37	<i>Pseudechinolaena polystachya</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
38	<i>Sacciolepis</i> sp.	Trail ดอยต่องปะแล
39	<i>Cf. Eragrostis</i> sp.	Trail ดอยต่องปะแล
40	<i>Arthraxon hispidus</i>	Trail ดอยต่องปะแล
41	<i>Acroceras tonkinense</i>	Trail ดอยต่องปะแล
42	<i>Pogonatherum crinitum</i>	น้ำตกจ๊อกกะดิ้ง
43	<i>Urochloa ruziziensis</i>	แนวท่อแก๊ส
44	<i>Rottboelia exaltata</i>	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
45	<i>Bothriochloa</i>	บ้านห้วยเขย่ง แปลง 3
46	<i>Microstegium</i> sp.	บ้านห้วยเขย่ง แปลง 3
47	<i>Oryza</i> sp.	โป่งพุ่มร้อน
48	<i>Eragrostis</i> sp.	โป่งพุ่มร้อน
49	<i>Cf. Sporobolus</i> sp.	โป่งพุ่มร้อน
50	<i>Oplismenus compositus</i>	โป่งพุ่มร้อน

ลำดับ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
51	<i>Cf. Eragrostis sp.</i>	โป่งพูน
52	<i>Cf. Eragrostis sp.</i>	โป่งพูน
53	<i>Coelorachis cancellata</i>	โป่งพูน
54	<i>Microstegium cancellata</i>	ป่า 72,ป่าทองผาภูมิ
55	<i>Arundinella rupestris</i>	ป่า 72,ป่าทองผาภูมิ
56	<i>Panicum auritum</i>	บ้านห้วยปากคอก
57	<i>Cf. Saccharum sp.</i>	ข้างทางปากทางห้วยเขย่ง
58	<i>Microstegium sp.</i>	ข้างบ้านพัก BRT
59	<i>Cf. Panicum incomtum</i>	ข้างทางไปโป่งพูน
60	<i>Microsregium sp.</i>	บึงน้ำทิพย์
61	<i>Pennisetum polystachyon</i>	บึงน้ำทิพย์
62	<i>Microstegium sp.</i>	บึงน้ำทิพย์
63	<i>Panicum notatum</i>	บึงน้ำทิพย์
64	<i>Microstegium sp.</i>	ไม้ยักซ์
65	<i>Saccharum sp.</i>	ไม้ยักซ์ข้างทาง
66	<i>Thysanolaena maxima</i>	พูนองปลิง
67	<i>Coelachne simpliciuscula</i>	บ้านอีต่อง
68	<i>Panicum maximum</i>	ข้างทางน้ำดิบ
69	<i>Cf. Saccharum sp.</i>	พุกามะเดือ
70	<i>Urochloa mutica</i>	พูนองปลิง
71	<i>Paspalum orbiculare</i>	ข้างบ้านพัก BRT
72	<i>Eleusine indica</i>	ข้างบ้านพัก BRT
73	Unknown 2	ข้างบ้านพัก BRT
74	<i>Eragrostis sp.</i>	พุกามะเดือ
75	<i>Coelachne simpliciuscula</i>	Trail เนินกูดดอย
76	<i>Axonopus compressus</i>	ที่ทำการอุทยาน
77	<i>Eragrostis artovirens</i>	Trail เนินกูดดอย
78	<i>Paspalum conjugatum</i>	Trail เนินกูดดอย
79	<i>Panicum auritum</i>	Trail เนินกูดดอย
80	<i>Oryza granulate</i>	เขาน้ำห้วยปากคอก
81	<i>Sporobolus sp.</i>	บ้านห้วยปากคอก
82	<i>Cf. Cynodon</i>	บ้านห้วยปากคอก
83	<i>Sporobolus sp.</i>	บ้านห้วยปากคอก
84	<i>Cf. Chloris sp.</i>	บ้านห้วยปากคอก
85	<i>Crypsopogon</i>	บ้านห้วยปากคอก
86	Unknown 3	บ้านห้วยปากคอก
87	<i>Bothriochloa</i>	บ้านห้วยปากคอก

ภาพที่ 12. กอจันทน์แดง

9. ตะลุมพุก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tamilnadia uliginosa* (Retz.) Tirveng. & Sastre

วงศ์ : RUBIACEAE

ชื่ออื่น : มะคังขาว (กลาง) ลุมพุก (ลพบุรี)

การกระจายพันธุ์ : ขึ้นในป่าเต็งรัง หรือในป่าโปร่งในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในระดับความสูง 50-500 เมตร ในประเทศไทยพบได้ทุกภาคทั่วประเทศ

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังพบบ้างได้ในเขตป่าดิบแล้งและป่าละเมาะของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ต้นแม่พันธุ์ออกดอกทยอยกัน และมีผลแก่ในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน แต่ไม่ค่อยพบต้นกล้าบ่อนัก โดยอาจจะพบต้นแม่พันธุ์ได้ตามริมบ่อน้ำ ริมลำธาร

ลักษณะพรรณไม้ : ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 5-8 เมตร แตกกิ่งค่อนข้างมาก แต่ละกิ่งจะยืดยาว เปลือกหนา ตามลำต้นมีหนามแหลมยาว ใบเดี่ยวออกตรงข้ามเป็นคู่รูปไข่กลับ ดอกเดี่ยวออกที่ซอกใบ กลีบดอกค่อนข้างหนา มี 5 กลีบ สีขาว มีกลิ่นหอมอ่อนตลอดวัน เมื่อบานดอกเอียงคว่ำลงและมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3.5-5 เซนติเมตร ดอกบานอยู่ได้ 2 วันแล้วโรย ผลรูปกลมรี มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร ยาว 4-6 เซนติเมตร เมื่อสุกสีเหลือง เปลือกหนา มีเมล็ดจำนวนมาก

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : สามารถขยายพันธุ์ได้โดยวิธีเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง การเก็บผลแก่จากบนต้นที่เปลือกผลเริ่มเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีเหลืองแล้วนำเมล็ดมาเพาะ จะมีความงอกดีกว่าการเพาะเมล็ดที่ได้จากผลที่หล่นอยู่โคนต้น ต้นเพาะกล้าจากเมล็ดเมื่อตั้งตัวได้แล้วจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เมื่อปลูกลงแปลงกลางแจ้ง เพียง 1 ปี จะมีความสูงถึง 1 เมตร การตอนกิ่งจะช่วยให้ออกดอกได้รวดเร็วขึ้น แต่เมื่อปลูกแล้วจะตัดแต่งให้มีทรงพุ่มหรือมีลำต้นสวยงามได้ยาก ตะลุมพุกเป็นพืชที่ทนทาน ต้องการความชื้นน้อย

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับ ในปัจจุบันนิยมปลูกตะลุมพุกเป็นไม้ประดับตามบ้าน มีการปลูกเป็นต้นใหญ่จากการขุดล้อม ซึ่งมักมีปัญหาขึ้นต้นตาย เนื่องจากการขุดล้อม การขนส่งและการปฏิบัติภายหลังการปลูกไม่ดีพอ ตุ่มขุดล้อมมีขนาดเล็ก ระบบรากมีไม่เพียงพอ มีการขุดล้อมต้นขนาดใหญ่ สูง 5-8 เมตร จากป่าและขนมาตั้งรอจำหน่ายตามริมถนนรอบเมืองใหญ่เป็นจำนวนมาก คาดว่าต้นค่อนข้างใหญ่หรือต้นขนาดใหญ่จะขาดแคลนในอนาคต นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์เป็นพืชสมุนไพร ใช้แก่นผสมแก่นมะคังแดง ต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง

ภาพที่ 3. ดอกกำลังร่วงเถลิง

3. ข้าหลวงหลังลาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Asplenium nidus* L. var. *nidus*

วงศ์ : ASPLENIACEAE

ชื่อไทย, ชื่ออื่น : กระแตไต่หิน (เลย) กระปอกหัวลง กระปอกหางสิงห์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เฟิร์น

ข้าหลวงหลังลาย (ภาคกลาง) ช้องนาง หางนกยูง (สุราษฎร์ธานี) หางนกหว้า (ยะลา) หางสิงห์ (ตราด)

ชื่อสามัญ : Bird's nest fern

การกระจายพันธุ์ : พบกระจายพันธุ์ในประเทศไทย อินเดีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย (ควีนส์แลนด์) และญี่ปุ่น ในพื้นที่ป่าดิบชื้นและป่าดิบแล้ง บางครั้งพบได้ในป่าดิบเขา ในระดับความสูงตั้งแต่ระดับน้ำทะเล ไปจนถึงระดับความสูง 1,000 เมตร เกาะอยู่ตามคาคบของต้นไม้ใหญ่ที่แผ่กิ่งก้านสาขาอยู่ตามที่โล่ง ได้รับแสงแดดมากเต็มที่ และรับน้ำหนักได้มาก เนื่องจากในฤดูฝนจะดูดน้ำไว้เป็นจำนวนมากที่โคนต้นและสามารถพักตัวอยู่ได้ตลอดช่วงฤดูแล้ง หากมีช่วงฤดูแล้งยาวนานมากจะลดการคายน้ำหรือการใช้น้ำโดยใบล่างๆ จะแห้งไป

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังพบบ้างได้ตามคาคบของต้นไม้ใหญ่ที่อยู่ในที่โล่ง จะพบต้นที่มีขนาดใหญ่มีใบจำนวนมาก หรือพบต้นขนาดเล็กได้ตามคาคบของต้นไม้ขนาดเล็กที่เป็นต้นไม้ชั้นล่าง โดยเฉพาะในบริเวณที่ใกล้แหล่งน้ำ หรือพุ่มที่สามแห่งของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ต้นที่อยู่ตามคาคบของต้นไม้ขนาดเล็กหรือไม้ชั้นล่างจะมีใบเรียวยาวและไม่ค่อยออกสปอร์ จึงไม่ค่อยมีต้นขนาดเล็กอยู่ในบริเวณใกล้เคียง

ลักษณะทั่วไป : จัดเป็นเฟิร์นอิงอาศัย ใบเป็นใบเดี่ยวรูปแถบ ปลายแหลมคล้ายหอก ใบหนาแข็งเป็นมันเงา เส้นกลางใบมักมีสีดำเมื่อแก่จัด มีตุ่มสปอร์อยู่ด้านล่างของใบ เฟิร์นข้าหลวงมีลักษณะที่แปรผันไปได้หลายรูปลักษณะแต่อาจมีใบยาวได้ถึง 1 เมตรหรือมากกว่า ทั่วไปแบ่งเป็น 2 พันธุ์ คือพันธุ์ *nidus* มีใบกว้างถึง 20 เซนติเมตร ปลายใบค่อยๆ แคบเรียวยาวคล้ายหอกพันธุ์ *musifolium* มีใบกว้าง 30 เซนติเมตร ปลายใบกลมมน

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ขยายพันธุ์โดยการงอกจากสปอร์ที่หล่นลงมาจากตุ่มสปอร์ที่อยู่ด้านล่างของใบ โดยปกติแต่ละใบจะมีตุ่มสปอร์จำนวนมาก แต่สปอร์มีเปอร์เซ็นต์ที่จะงอกเป็นต้นกล้าในสภาพธรรมชาติได้ต่ำมาก การเพาะเลี้ยงสปอร์ในโรงเรือน จะมีเปอร์เซ็นต์การงอกและการรอดตายสูงมาก และยังมีโอกาสได้ต้นกล้าที่มีการแปรผันสูง มีรูปร่างแตกต่างกันออกไป การปลูกข้าหลวงหลังลายเป็นไม้กระถางไว้ในโรงเรือนที่มีพื้นรองด้วยกาบมะพร้าวขึ้นๆ จะพบต้นกล้าขนาดเล็กขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก นับเป็นวิธีการขยายพันธุ์ที่ประหยัดและได้ผลดี

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับกระถางในร่ม หรือในที่ร่มรำไร หรือกลางแจ้ง โดยทั่วไปแล้วการปลูกในที่ร่มรำไรจะมีความสวยงามและอยู่ได้ตลอดไป ในขณะที่การปลูกประดับไว้ในที่ร่มจะมีใบสีเขียวเข้ม ใบแผ่กว้าง จึงมีความจำเป็นควรนำออกไปตั้งกลางแจ้งเพื่อการปรับตัวเป็นช่วงๆ ส่วนการปลูกประดับกลางแจ้ง พบว่าใบจะค่อนข้างแคบและมีสีค่อนข้างเหลือง หากแสงแดดจัดหรือรุนแรงมาก ใบจะตายหนึ่งหรือแห่งเป็นบางส่วน จึงควรนำเข้าร่มเงาเพื่อให้ปรับตัวบ้าง การนำต้นขนาดใหญ่ไปประดับตามมุมห้อง จะช่วยให้บรรยากาศการประดับร่วมกับต้นไม้อื่นๆ มีความกลมกลืนได้มากขึ้น

ภาพที่ 4. ข้าหลวงหลังลาย

4. คลุ้ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Donax grandis* (Miq.) Ridl.

วงศ์ : MARANTACEAE

ชื่ออื่น : คลุ้ม, คล้า

การกระจายพันธุ์ : พบทั่วไปตามป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้งที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ป่าพรุ ที่ร่มรำไรในระดับความสูงตั้งแต่ใกล้ระดับน้ำทะเล จนถึงระดับความสูง 800 เมตร ในประเทศพม่า ไทย ลาว กัมพูชา จนถึงมาเลเซียและอินโดนีเซีย ในประเทศไทยพบได้ทุกภาคทั้งในป่า หรือชายป่า รวมทั้งตามพื้นที่ลุ่มต่ำที่มีแสงแดดส่องถึงพื้นรำไร

สภาพภายในถิ่นกำเนิด : ยังพบบ้างได้เป็นบางบริเวณที่มีแอ่งน้ำ หรือใกล้ลำธาร ป่าพรุของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามป่าพรุที่อยู่ใกล้กับหมู่บ้านและใกล้กับเขื่อนวชิราลงกรณ์ ออกดอกและติดผลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม

ลักษณะทั่วไป : เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวแตกกอ ลำต้นสูงได้ถึง 3 เมตรและแตกกิ่งก้านตรงข้อ สามารถตัดช่อดอกมาขยายพันธุ์ได้ มีอายุอยู่ได้หลายปี ผู้คนส่วนใหญ่ยังเรียกชื่อสับสนกับคล้า มีใบแผ่กว้างคล้ายใบกล้วย ด้านบนของใบมองเห็นเส้นแขนงใบชัดเจน มีร่องลึกกลางใบ ดอกมักออกเหนือใบที่มียอดอ่อน ดอกออกเป็นคู่ในซอกกาบใบ แต่ละคู่มักหันหน้าเข้าหากัน ดอกมีขนาดไม่เท่ากัน สมบูรณ์เพศ มีกลีบเพียง 3 กลีบ กลีบดอก 3 กลีบ เมล็ดสีดำ

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ตามธรรมชาติขยายพันธุ์โดยการงอกจากเมล็ด การนำเมล็ดมาเพาะเป็นต้นกล้า แล้วย้ายลงปลูกชำในถุงเพาะชำหรือในกระถาง จะได้ต้นกล้าที่แข็งแรงสมบูรณ์ดีเยี่ยม มีใบจำนวนมาก แต่กว่าจะเจริญเติบโตเป็นต้นขนาดใหญ่จะใช้เวลาาน การตัดส่วนยอดที่เป็นข้อลงปักชำ ก็จะได้ต้นใหม่ขึ้นมาได้และเจริญเติบโตเป็นต้น เป็นกอขนาดใหญ่ได้รวดเร็วกว่า

การใช้ประโยชน์ : ใช้สานกระบุง ตะกร้า เส้นใยมีความยืดหยุ่นได้ดีกว่าคล้า ควรจะมีการจัดระบบการตัดลำต้นมาใช้จักสานให้เหมาะสม เพื่อให้การแตกหน่อใหม่ได้พอดีและใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน การตัดจำนวนมากไปจะทำให้ต้นโทรมเร็ว ส่วนการตัดต้นที่มีอายุไม่เหมาะสม เมื่อนำไปจักสานแล้วจะได้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทนทาน ผลิตภัณฑ์จากต้นคลุ้มนับเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึงความละเอียด พิถีพิถันและมีคุณค่า การใช้ประโยชน์อีกอย่างคือใช้ประดับตามรีสอร์ทที่ปลูกอยู่ใกล้ชายป่า หรือตามทุ่ง มีการใช้ต้นคลุ้มประดับได้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ

หมายเหตุ : ต้นคลุ้มมีความคล้ายคลึงกับ คล้า *Schumannianthus dichotomous* (Roxb.) Gagnep ซึ่งต้นคล้าชอบขึ้นอยู่ตามป่าแฉะๆ หรือตามริมหนองชายป่าที่ได้รับแสงค่อนข้างมาก ชาวบ้านทั่วไปจึงเรียกสับสนระหว่างคลุ้มและคล้า ลักษณะที่แตกต่างเด่นชัดคือผลและเมล็ด ลำต้นของคล้าค่อนข้างเปราะ ไม่มีคุณภาพในการจักสานได้ดีเท่าคลุ้ม

ภาพที่ 5. กอดล้ำ

5. ค้างคาวดำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tacca chantrieri* Andre

วงศ์ : TACCACEAE

ชื่อไทย, ชื่ออื่น : เนะพูสีไทย (ภาคกลาง) คลุ้มเสียว, ว่านหัวพา (จันทบุรี) ติงหูว่า (ภาคเหนือ) ตีปลา
ช้อน (ตราด) นิลพูสี (ตรัง) มังกรดำ (กรุงเทพฯ) ม้าถอนหลัก (ชุมพร) ว่านพังพอน (ยะลา)

ชื่อสามัญ : Bat flower

การกระจายพันธุ์ : พบในป่าดิบชื้น บางครั้งพบในป่าดิบแล้งและป่าดิบเขา เป็นพืชชั้นล่างที่ต้องการ
แสงน้อย แต่ต้องการความชื้นสูง กระจายพันธุ์อยู่ในประเทศอินเดีย พม่า จีนตอนใต้ ไทย และมาเลเซีย
ในระดับความสูงตั้งแต่น้ำทะเลจนถึง 1,000 เมตร

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังมีสภาพพบบ้างได้ตามริมทางในป่าดิบชื้น ตามริมห้วย ริมลำธารที่ค่อนข้าง
ชื้นและมีแสงน้อยในเขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ และยังมีโอกาสพบต้นกล้าขนาดเล็กได้ตามพื้นที่
เปิดโล่ง บริเวณที่เมล็ดงอกได้

ลักษณะทั่วไป : เป็นไม้ล้มลุก มีเหง้าใต้ดิน แดกกอสูง 50 เซนติเมตร มีใบเดี่ยว รูปหอกแกมขอบขนาน
กว้าง 10-15 เซนติเมตร ยาว 30-50 เซนติเมตร ดอกช่อ มี 4-6 ดอก ก้านช่อดอกยาว 30-50 เซนติเมตร
มีใบประดับ 2 คู่ และมีใบประดับที่ลดรูปเป็นเส้นกลม 20-25 เส้น สีดำยาว 10-20 เซนติเมตร ดอกย่อย
กว้างและยาว 3 เซนติเมตร สีดำ ผลรูปกระสวย มี 6 สัน ยาว 3-5 เซนติเมตร เมื่อแก่ผลไม่แตก

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : สามารถขยายพันธุ์ได้โดยการเพาะเมล็ดและการแยกหน่อ การเพาะ
เมล็ดลงในกระบะเพาะชำจะสะดวกดีว่าการเพาะเมล็ดลงในถุงเพาะชำโดยตรง เนื่องจากจะเพาะได้เป็น
จำนวนมาก สามารถกำหนดให้แต่ละเมล็ดกระจายอยู่ห่างๆ กัน และเมื่อต้นกล้างอกขึ้นมา สามารถเลือก
ต้นกล้าที่แข็งแรงสมบูรณ์ นำไปปลูกชำในถุงเพาะชำได้ แต่หากเพาะเมล็ดในถุงเพาะชำโดยตรง จะ
พบว่าบางเมล็ดไม่งอก หรือว่างอกขึ้นมาแล้วไม่แข็งแรงสมบูรณ์ เจริญเติบโตไม่ดี จึงต้องเสียเวลาเพาะ
กล้าซ่อมหรือปลูกซ่อมใหม่ ช่วงที่ต้นกล้าขนาดเล็กมีการเจริญเติบโตช้า เมื่อแตกใบมากกว่า 4 ใบและมี
ความสูงมากกว่า 10 เซนติเมตร จะเริ่มเจริญเติบโตรวดเร็วขึ้น ต้นกล้าจากการเพาะเมล็ดจะออกดอก
หลังจากมีอายุมากกว่า 2 ปี หรือก้านใบมีความยาวมากกว่า 30 เซนติเมตร

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับลงกระถาง หรือปลูกลงแปลงประดับในที่ร่มหรือร่มรำไร แดกกอมี
ใบจำนวนมากใบ ผิวใบมีสีเขียวเข้มเป็นมัน เมื่อกออกดอกสีดำคล้ายหน้าค้างคาวและมีหนวดยาว เหง้า
ใต้ดินมีคุณสมบัติเป็นยาสมุนไพรใช้ตำกับไก่เป็นยาบำรุงกำลังสตรีมีครรภ์ หรือทั้งต้นใช้ต้มอาบ รักษา
อาการผื่นคัน

ภาพที่ 6. ดอกค้างคาวดำ

ภาพที่ 7. ต้นกล้าค้างคาวดำในถุงดำ

6. คำมอกหลวง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Gardenia sootepensis* Hutch.

วงศ์ : RUBIACEAE

ชื่ออื่น : หอมไก่ (ลำปาง) แสลงหอมไก่

การกระจายพันธุ์ : ขึ้นอยู่ตามป่าเต็งรังและป่าดิบแล้ง กระจายตั้งแต่พม่า ไทย ลาว ส่วนใหญ่อยู่ในระดับความสูง 200-600 เมตร ในประเทศไทยมีขึ้นกระจายทุกภาค ยกเว้นภาคใต้

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังพบบ้างได้ตามป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา ตามป่าละเมาะ ในระดับความสูง 500-1,100 เมตร ของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ต้นแม่พันธุ์ออกดอกและติดผลทยอยเป็นหลายรุ่น แต่ไม่ค่อยพบต้นกล้าขนาดเล็กที่ได้ต้นแม่พันธุ์ เนื่องจากปัญหาไฟไหม้เกือบทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามป่าละเมาะที่อยู่บนภูเขา

ลักษณะทั่วไป : ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 7-15 เมตร แตกกิ่งน้อย กิ่งอ่อนมีขน ปลายยอดมียางเหลืองชันเป็นก้อนติดอยู่ ใบเดี่ยวออกตรงข้ามเป็นคู่ รูปรีหรือไข่กลับ มีเส้นแขนงใบเห็นชัดเจน มีหูใบอยู่ระหว่างก้านใบ ดอกเดี่ยวสีเหลืองนวลหรือขาวนวล ออกตามซอกใบ โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอดยาวปลายแยกเป็น 5 กลีบ เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 5-7 เซนติเมตร เมื่อเริ่มบานมีสีขาวนวล ดอกใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองเข้มและมีกลิ่นหอมแรงมากขึ้น ดอกบานวันเดียวแล้วโรยในวันถัดมา ในวันที่สามดอกจึงจะร่วง ผลรูปกลมรี มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-2.5 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร มีครีบเป็นสันตามความยาวผล 5 ครีบ เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีดำ มีเมล็ดจำนวนมาก

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : สามารถขยายพันธุ์ได้โดยวิธีการเพาะเมล็ดและทาบกิ่ง ในการเพาะเมล็ดพบว่าผลแก่ของคำมอกหลวงแต่ละผลมีเมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก แต่ในสภาพธรรมชาติมีโอกาสงอกเป็นต้นกล้าได้น้อยมาก หรือเมื่องอกมาแล้วก็มาตายในช่วงฤดูแล้ง หรือมีไฟป่าไหม้ต้นกล้าขนาดเล็กตายไป เมื่อนำผลแก่มาเพาะ พบว่าเมล็ดแก่มีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงมาก ต้นกล้าเจริญเติบโตได้ดีมาก การปลูกต้นกล้าจากการเพาะเมล็ดลงแปลงกลางแจ้งจะใช้เวลามากกว่า 4 ปี จึงจะออกดอก แต่ในบางพื้นที่อาจใช้เวลาเพียง 2 ปีก็ออกดอกได้แล้ว ในการทาบกิ่งโดยใช้ต้นกล้าคำมอกหลวงเป็นต้นตอเมื่อทาบกิ่งที่ออกดอกแล้ว และใช้ระยะเวลาทาบกิ่ง 1 เดือนครึ่ง แล้วนำมาปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับกระถาง ก็จะออกดอกได้ภายในปีเดียวกัน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายนดีมากที่สุดปลูกลงแปลงกลางแจ้ง ต้องการความชื้นน้อย

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับโชว์ทรงพุ่ม ปลูกเป็นแถวเตี้ยริมถนนให้แต่ละต้นห่างกัน 8 เมตร ในช่วงต้นฤดูแล้งจะทิ้งใบ หากแล้งมากก็จะทิ้งใบหมดทั้งต้น และหากแล้งน้อยก็อาจจะทิ้งใบเป็นบางกิ่ง แล้วจะออกดอกในช่วงกลางฤดูแล้ง ดอกสีเหลืองเข้มสวยงามและสิ่งกลิ่นหอมโชยไปทั่ว หรืออาจจะปลูกเป็นไม้ให้ร่มเงา ไม้ดอกหอม ไม้กระถาง (ทาบกิ่ง) ในตำรายาพื้นบ้านใช้เมล็ดต้มเคี้ยวกับน้ำผสมเป็นยาสระผมใช้กำจัดเหา

ภาพที่ 8. ดอกคำมอกหลวง

ภาพที่ 9. ต้นกล้าคำมอกหลวง

7. โคลงเคลง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Melastoma malabathricum* L. subsp. *malabathricum*

วงศ์ : MELASTOMATACEAE

ชื่ออื่น : โคลงเคลงขึ้นนก, โคลงเคลงชี้หมา (ตราด) เบร์, มะเหร, มังเคร่, มังเร้, สาเร, สำเร (ภาคใต้) อ้า, อ้าหลวง (ภาคเหนือ) เอนอ้า (ภาคกลาง)

ชื่อสามัญ : Indian Rhododendron, Malabar Melastome

การกระจายพันธุ์ : กระจายพันธุ์ตั้งแต่อินเดีย พม่า ไทย เวียดนาม ไต้หวัน ไปจนถึงโอกินาวาในญี่ปุ่น ขึ้นได้ตั้งแต่ระดับน้ำทะเล ไปจนถึง 800 เมตร ในป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง โดยเฉพาะตามริมทางหรือในพื้นที่หลังไฟไหม้ ในประเทศไทยพบได้ทุกภาค มีขนาดของดอกและสีแปรผันไปได้

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังพบบ้างได้ตามป่าดิบชื้นและป่าดิบแล้ง ในทุ่งหญ้าและตามริมถนนบนพื้นที่ระดับสูงของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ โดยเฉพาะในบริเวณริมลำธารหรือแอ่งน้ำ บริเวณพุน้ำร้อนบ้านไร่ป่า ออกดอกเดือนมีนาคม

ลักษณะทั่วไป : ไม้พุ่มแตกแขนงเป็นพุ่มกว้าง สูง 1-2 เมตร ตามลำต้นและกิ่งมีขนยาวหนาแน่นสีม่วงแดง กิ่งอ่อนเป็นรูปสี่เหลี่ยม ใบหนาแข็งรูปไข่ยาวรีหรือรูปขอบขนาน ปลายแหลม มีขนสีขาวทางด้านบนใบ ดอกออกที่ปลายยอด 2-3 ดอก ขนาด 6 เซนติเมตร กลีบดอกมี 5 กลีบเรียงชิดกัน สีม่วงอ่อนหรือม่วงแก่ เกสรเพศผู้สีเหลืองอยู่กลางดอก 5 อัน มีระยางค์ยื่นออกมา ปลายโค้งงอสีม่วง ผลกลมรูปถ้วยแข็งสีม่วงแดง มีตุ่มขนโดยรอบ ดอกทยอยออกตลอดปี

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ตามธรรมชาติขยายพันธุ์โดยเมล็ด หลังจากผลแก่และร่วงลงสู่ดินเปลือกผลจะอ่อนนิ่มและเริ่มย่อยสลาย เมล็ดแก่ที่อยู่ภายในจะหลุดออกมาสัมผัสกับดินและเริ่มงอก เมล็ดงอกตามธรรมชาติได้ดีมาก แต่จะตายในช่วงเป็นต้นกล้าเล็กๆ เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันรับแสงแดด น้ำและอาหารกับวัชพืชตามริมถนนและตามทุ่งหญ้าที่ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นได้ การขยายพันธุ์อีกวิธีหนึ่งคือการปักชำ ซึ่งจะตัดต้นเดี่ยวและออกดอกได้เร็ว สามารถปลูกเป็นไม้กระถางได้ช่วงหนึ่ง หลังจากที่ดินเจริญเติบโตเป็นพุ่มใหญ่ จึงนำลงปลูกในแปลงกลางแจ้งให้อยู่เป็นกลุ่ม หรือปลูกเป็นแถวริมถนนให้มีระยะต้นห่างเท่าๆ กัน แล้วตัดแต่งให้เป็นพุ่มสวยงาม

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ มีความทนทาน ต้องการการบำรุงรักษาดำ ได้รับความนิยมจากรีสอร์ทในต่างจังหวัด ขุดต้นใหญ่ที่ออกดอกแล้วจากป่าหรือตามทุ่งหญ้า แล้วนำมาปลูกตามริมถนนหรือข้างบ้านพักภายในรีสอร์ท ทำให้มีบรรยากาศเป็นบ้านในชนบท หรือบ้านในป่า ในตำรายาสมุนไพรพื้นบ้าน มีการนำมาใช้ประโยชน์เป็นยาบำรุงทางเพศ

ภาพที่ 10. ดอกโคลงเคลง

ภาพที่ 11. ทรงพุ่มโคลงเคลง

8. จันทน์แดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dracaena loureiri* Gagnep.

วงศ์ : DRACAENACEAE

ชื่ออื่น : จันทน์ผา (ภาคเหนือ) ลักกะจันทน์ (ภาคกลาง)

การกระจายพันธุ์ : ขึ้นอยู่บนภูเขาหินปูน หรือตามเนินลูกรังในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในระดับความสูงตั้งแต่ระดับน้ำทะเล จนถึง 1,300 เมตร ในประเทศไทยพบได้ทุกภาค ขึ้นอยู่ตามภูเขาทั่วไปในบริเวณที่แสงแดดส่องถึงได้ดี

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังพบบ้างได้ตามภูเขาหินปูนที่อยู่รอบเขื่อนวชิราลงกรณ์ หรือตามหน้าผาของภูเขาที่อยู่ใกล้กับสำนักงานของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ หรือตามสำนักสงฆ์ที่ตั้งอยู่บนภูเขา ในระดับความสูง 100-500 เมตร

ลักษณะทั่วไป : เป็นไม้พุ่ม พืชใบเลี้ยงเดี่ยว สูง 1-3 เมตร ลำต้นตั้งตรง หรือแตกหลายยอด เปลือกเรียบสีเทา รอยกาบที่หลุดไปเห็นได้ชัดเจน ใบเดี่ยวออกเวียนสลับที่ปลายยอด รูปแถบหรือเรียวยาว กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 50-80 เซนติเมตร ปลายแหลม เนื้อใบหนา กลางใบด้านบนเป็นร่อง ก้านใบเป็นกาบหุ้มซ้อนกันเวียนรอบยอด ดอกออกตามซอกใบเป็นช่อสีขาว ยาวถึง 1 เมตร มีกลีบดอก 6 กลีบ เมื่อบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 8 มิลลิเมตร แต่ละช่อติดผลมากกว่า 1,000 ผล ผลกลมขนาด 8 มิลลิเมตร เมื่อสุกสีแดงคล้ำ มีฤดูดอกบานในเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : สามารถขยายพันธุ์ได้โดยวิธีการเพาะเมล็ดและการปักชำ จันทน์แดงออกช่อดอกยาว 50-100 เซนติเมตร มีเมล็ดกลมขนาด 1 เซนติเมตรมากกว่า 1,000 เมล็ดในแต่ละช่อ เมื่อผลแก่จะเปลี่ยนเป็นสีส้ม มีเปลือกนิ่ม เมื่อนำไปเพาะในกระบะเพาะหรือในถุงเพาะชำจะมีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงเกือบถึง 100 เปอร์เซ็นต์ เมื่ออายุได้ 4-6 เดือน สามารถถอนแยกลงปลูกชำและตั้งไว้ในร่มรำไร เมื่อต้นสูง 20 เซนติเมตร จึงเปลี่ยนลงถุงปลูกให้มีขนาดใหญ่ขึ้น จนกระทั่งปรับตัวได้แล้วจึงนำลงปลูกในแปลง หรือใช้ปลูกประดับ การขยายพันธุ์อีกวิธีหนึ่งคือการปักชำ โดยตัดส่วนยอดที่ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ลงปลูกชำในถุงเพาะชำและตั้งไว้ในเรือนเพาะชำ หรือให้อยู่ภายใต้หลังคาพรางแสง จนกระทั่งออกรากและปรับตัวได้ จึงนำไปปลูกประดับได้ ในการปลูกเลี้ยงสามารถตัดแต่งเพื่อให้เป็นพุ่ม และแตกหลายยอดสวยงามได้

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับโชว์ทรงพุ่ม เป็นไม้กระถางหรือปลูกประดับแปลงได้ทั้งกลางแจ้งและในที่ร่มรำไร เป็นไม้ประดับที่มีความทนทานและทนแล้งได้ดีมาก ได้รับความนิยมปลูกประดับสำนักงาน ปลูกประดับสวนหย่อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการปลูกประดับป้ายขนาดใหญ่ของสวนหรือสำนักงานกันมาก จึงมีการขุดล้อมจากป่ามาจำหน่ายตามเมืองใหญ่ๆ กันมาก และถึงแม้ว่าในการขุดล้อมจะไม่มีดินติดมาเลย ก็พบว่าต้นจันทน์แดงก็จะไม่ตาย สำหรับต้นที่แตกหลายยอด เป็นพุ่มสวยงามจะมีราคาสูงมาก ในตำรายาพื้นบ้านระบุว่า มีสรรพคุณเป็นยาสมุนไพรรักษา

ลำดับ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
88	<i>Chloris barbata</i>	บ้านห้วยปากคอก
89	<i>Dactyloctenium aegyptium</i>	บ้านห้วยปากคอก
90	<i>Digitaria</i>	บ้านห้วยปากคอก
91	<i>Echinochloa colonum</i>	บ้านห้วยปากคอก
92	<i>Eragrostis</i> sp.	บ้านห้วยปากคอก
93	<i>Eragrostis</i> sp.	บ้านห้วยปากคอก
94	<i>Acroceras tonkinense</i>	Trail ดอยป่องปะแล
95	<i>Paspalum</i> sp.	Trail ดอยป่องปะแล
96	<i>Cynodon</i>	บ้านอีต่อง block vav1 1
97	<i>Cenchrus</i>	บ้านอีต่อง block vav1 1
98	<i>Zoysia japonica</i>	บ้านอีต่อง block vav1 1
99	<i>Panicum reptans</i>	บ้านอีต่อง block vav1 1
100	<i>Paspalum longifolium</i>	บ้านห้วยเขย่ง แปลง 3
101	<i>Brachiaria ramosa</i>	บ้านห้วยเขย่ง แปลง 3
102	<i>Panicum auritum</i>	บ้านห้วยเขย่ง แปลง 3
103	<i>Echinochloa colonum</i>	บ้านห้วยเขย่ง แปลง 3
104	<i>Panicum</i> sp.	บ้านห้วยเขย่ง แปลง 3
105	<i>Digitaria</i> sp.	บ้านห้วยเขย่ง แปลง 3

1.10 การศึกษาความหลากหลายของเทอริโดไฟต์ ตามแนวเกรเดียนต์ของพื้นที่ที่ถูกรบกวน บริเวณเหมืองแร่ที่อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดย อภิตดา สถาปัตยกรรมศาสตร์ ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2546 เก็บตัวอย่างเทอริโดไฟต์ได้ 184 หมายเลข จำแนก เป็น 65 ชนิด 1 ชนิดย่อย 5 พันธุ์ ใน 40 สกุล จาก 20 วงศ์ ในจำนวนนี้เป็นพืชใกล้เคียงเฟิร์น 8 ชนิด 2 สกุล 2 วงศ์ การศึกษาครั้งนี้พบเทอริโดไฟต์ 3 ชนิด ได้แก่ *Cheilanthes tenuifolia* (Burm.f.) Sw., *Sphenomeris chinensis* (L.) Maxon var. *divaricata* (H. Christ) K.U. Kramer และ *Lycopodiella cernua* (L.) Pic. Serm. เฉพาะในพื้นที่เหมืองทิ้งร้างเท่านั้น โดยมีแนวโน้มว่าจะเป็นชนิดบ่งชี้ถึงสภาพพื้นที่ที่ถูกรบกวนได้ นอกจากนี้ *Lindsaea ensifolia* Sw. และ *Pteris biaurita* L. สามารถพบได้ในทุกพื้นที่ศึกษา โดยมักเจริญบนพื้นที่ลาดชันที่ค่อนข้างแห้งหรือบนพื้นที่ราบที่เป็นดินทรายในบริเวณที่เปิดโล่ง

1.11 การศึกษาความหลากหลายและการใช้ประโยชน์ของพรรณพืชสมุนไพรในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง โดยนายยงยุทธ อำนักรณ์ สามารถจำแนกชนิดตัวอย่างพืชสมุนไพรออกเป็น 2 ประเภท คือ พืชสมุนไพรที่พบขึ้นกระจายตามหมู่บ้านและชาวบ้านนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และสมุนไพรที่ขึ้นตามบริเวณรอบๆ พื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง ดังตาราง 1.10

ตารางที่ 1.10 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบขึ้นกระจายตามหมู่บ้านและสมุนไพรที่ขึ้นตามบริเวณป่ารอบๆ พื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
1	กระเทียม	<i>Zingiber zerumbet</i> Smith.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
2	หญ้าหนวดแมว	<i>Orthosiphon grandiflorus</i> Bolding.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
3	เสลดพังพอน	<i>Barleria lupulina</i> Lindl.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
4	ฟ้าทลายโจร	<i>Andrographis paniculata</i> Wall. et Ness	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
5	หนุมานประสานกาย	<i>Scheffera venulosa</i> Harms.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
6	ชุมเห็ดเทศ	<i>Cassia alata</i> L.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
7	บอระเพ็ด	<i>Tinospora tuberculata</i> Beaume.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
8	ผักเสี้ยนผี	<i>Cleome viscosa</i> L.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
9	ดีปรี	<i>Piper chaba</i> Hunt.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
10	มะระขี้นก	<i>Momordica charantia</i> L.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
11	โพล	<i>Zingiber cassumunar</i> Roxb.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
12	บัวบก	<i>Centella asiatica</i> (L.) Urban.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
13	กระชาย	<i>Boesenbergia pandurata</i> Holtt.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
14	ขมิ้นชัน	<i>Curcuma longa</i> L.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
15	พริกไทย	<i>Piper nigrum</i> L.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
16	เพชรสังฆาต	<i>Cissus quadrangularis</i> L.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
17	อัญชัญ	<i>Clitoria temate</i> , <i>C. alba</i>	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
18	ยอ	<i>Morinda citrifolia</i> L.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
19	ว่านชักมดลูก	<i>Curcuma xanthorrhiza</i> Roxtz.	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
20	ว่านหางจระเข้	<i>Aloe barbadensis</i> Mill	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
21	ว่านตะขาบ	<i>Muchlenbeckia platyclada</i>	ขึ้นกระจายตามหมู่บ้าน
22	ค้ำคาวด้า	<i>Tacca chantrieri</i> Andr	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
23	ว่านขันหมาก	<i>Aglaonema tenipipes</i> Engler	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
24	กลอย	<i>Dioscorea hispida</i> Dennst.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
25	กลิ้งกลางดง	<i>Dioscorea</i> sp.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
26	กิบแรด	<i>Angiopteris evecta</i> (Forst) Hoffm.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
27	มะนาวผี	<i>Atalantia monophylla</i> Dc.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
28	มะตาด	<i>Dillenia indica</i> L.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
29	เต่าร้าง	<i>Caryota urens</i> L.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานที่
30	เอื้องหมายนา	<i>Costus speciosus</i> Smith.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
31	โตไม้รุ่ม	<i>Elephantopus scaber</i> L.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
32	รางจืด	<i>Thunbergia lauifolia</i> L.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
33	สะค้าน	<i>Piper aurantiacum</i> Miq.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
34	เปล้าหลวง	<i>Croton oblongifolius</i> Roxb.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
35	พญามือเหล็ก	<i>Premna herbacea</i> Roxb.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
36	พญาร้อยข้อ	-	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
37	พญาเจ็ดชั้น	-	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
38	พญาคองูเห่า	-	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
39	ร้อยสรรพคุณ	-	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
40	พญาเท้าเอว	<i>Oxyceros horridus</i> Lour.	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
41	ฮ้อสะพายควาย	-	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
42	โสมภูเขา	-	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน
43	ตะไคร้ตัน	-	ตามบริเวณป่ารอบๆ หมู่บ้าน

2. จากการประเมินศักยภาพของพืชที่มีท่อลำเลียงในเขตท้องผาภูมิตะวันตกจากงานวิจัยในชุดโครงการท้องผาภูมิตะวันตกของ BRT ดังกล่าว (11 รายงาน) มีชนิดของพืชที่มีท่อลำเลียงที่มีศักยภาพและผ่านเกณฑ์การประเมินแล้ว และได้มีการนำมาพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนสำหรับใช้ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตท้องผาภูมิตะวันตก (ปีที่ 1) จำนวน 20 ชนิด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลประเมินศักยภาพของพืชที่มีท่อลำเลียงในเขตท้องผาภูมิตะวันตก จำนวน 20 ชนิด

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	Family	สถานที่
1	กลาย	<i>Mitrephora keithii</i> Ridl.	ANNONACEAE	บ้านพวย
2	กำลังวัวเถลิง	<i>Anaxagorea luzonensis</i> A. Gray	ANNONACEAE	พุ่มชนบ้านท่ามะเดื่อ
3	ข้าหลวงหลังลาย	<i>Asplenium nidus</i> L. var. <i>nidus</i>	ASPLENIACEAE	พุ่มสามแห่ง
4	คลุ้ม	<i>Donax grandis</i> (Miq.) Ridl.	MARANTACEAE	บ้านพวย
5	ค่างควาดำ	<i>Tacca chantrieri</i> Andre	TACCACEAE	พุ่มชนบ้านท่ามะเดื่อ
6	คำมอกหลวง	<i>Gardenia sootepensis</i> Hutch.	RUBIACEAE	อุทยานแห่งชาติท้องผาภูมิ
7	โคลงเคลง	<i>Melastoma malabathricum</i> L. subsp. <i>malabathricum</i>	MELASTOMACEAE	ปุฎุราชินีบ้านไร่ป่า
8	จันทน์แดง	<i>Dracaena loureiri</i> Gagnep.	DRACAENACEAE	อุทยานแห่งชาติท้องผาภูมิ
9	ตะลุมพุก	<i>Tamilnadia uliginosa</i> (Retz.) Tirveng. & Sastre	RUBIACEAE	ริมถนนทางไปเหมืองปิล็อก
10	ต้าง	<i>Trevesia palmata</i> (Roxb.ex Lindl.) Vis.	ARALIACEAE	อุทยานแห่งชาติท้องผาภูมิ
11	เต่าร้างเดี่ยว	<i>Caryota maxima</i> Blume	PALMAE	อุทยานแห่งชาติท้องผาภูมิ
12	เฟิร์นกีบแรด	<i>Angiopteris evecta</i> (G.Forst.) Hoffm	MARATTIACEAE	อุทยานแห่งชาติท้องผาภูมิ
13	มณฑา	<i>Magnolia liliifera</i> (L.) Baill. var. <i>liliifera</i>	MAGNOLIACEAE	เหมืองปิล็อก
14	มังตาน	<i>Schima wallichii</i> (DC.) Korth.	THEACEAE	ริมถนนข้างเหมืองปิล็อก
15	ยี่หุบปลี	<i>Magnolia liliifera</i> (L.) Baill. var. <i>liliifera</i>	MAGNOLIACEAE	พุ่มชนบ้านท่ามะเดื่อ
16	รองเท้านารีเมืองกาญจน์	<i>Paphiopedilum parishii</i> (Rchb.f.)Stein	ORCHIDACEAE	อุทยานแห่งชาติท้องผาภูมิ
17	ระย้าแก้ว	<i>Clerodendrum wallichii</i> Merr.	LABIATAE	พุ่มชนบ้านท่ามะเดื่อ
18	ล้านหึง	<i>Dillenia parviflora</i> Griff.	DILLENIACEAE	โป่งพูนและปุฎุราชินีบ้านไร่ป่า
19	เอื้องช้างน้ำ	<i>Dendrobium puchellum</i> Roxb. ex Lindl	ORCHIDACEAE	พุ่มชนบ้านท่ามะเดื่อ
20	เอื้องชะ	<i>Dendrobium scabrilingue</i> Lindl.	ORCHIDACEAE	อุทยานแห่งชาติท้องผาภูมิ

1. กลาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mitrephora keithii* Ridl.

วงศ์ : ANNONACEAE

ชื่ออื่น : กล้วยค่าง (กรุงเทพฯ) มหาพรหม (ประจวบคีรีขันธ์)

การกระจายพันธุ์ : เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย กระจายพันธุ์อยู่ในป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ในระดับความสูง 50-800 เมตร ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรีและบางส่วนของจังหวัดกาญจนบุรี

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : เป็นพืชหายาก

ลักษณะทั่วไป : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 2-3 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลอมดำ แตกเป็นร่องเล็กๆตามยาว แตกกิ่งน้อย กิ่งขนานกับพื้นดิน ทรงพุ่มโปร่ง เนื้อไม้เหนียว

ใบเดี่ยว ออกสลับระนาบเดียว รูปขอบขนาน กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 8-12 เซนติเมตร โคนใบมนกลม ปลายใบแหลมถึงเรียวแหลม เส้นแขนงใบมี 7-8 คู่ เห็นไม่เด่นชัดผิวใบเป็นมันทั้งสองด้าน เส้นกลางใบด้านบนเป็นร่องเล็กน้อย ด้านล่างนูนเด่น ส่วนเส้นแขนงใบด้านบนเป็นร่องเล็กน้อยและด้านล่างเป็นสันเล็กน้อย ก้านใบยาว 4 มิลลิเมตร

จุดเด่นของดอก ดอกสีเหลือง กลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเดี่ยวตามกิ่งใกล้ปลายยอดที่นอกชอกใบ ก้านดอกยาว 5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปไข่ ขนาดเล็ก กลีบดอก 6 กลีบ เรียงเป็น 2 ชั้น ชั้นนอก 3 กลีบหนาและแข็ง สีเหลืองนวล รูปไข่ปลายแหลม กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 2 เซนติเมตร เมื่อเริ่มบานจะมีสีเหลืองนวล ดอกบานอยู่ได้หลายวัน เมื่อใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองเข้ม กลีบดอกชั้นในเรียงตัวกันเป็นรูปโดม มีขอบกลีบและกลางกลีบเป็นสันนูนเด่น มีลายสีม่วงแดงเป็นเส้นพาดตามความยาวของกลีบ ออกดอกตลอดปี

ผล กลุ่ม มีผลย่อย 4-7 ผล แต่ละผลรูปทรงกระบอก เส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร ยาว 1.5 เซนติเมตร เมื่อแก่มีสีน้ำตาล

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : สามารถขยายพันธุ์ได้หลายวิธี ได้แก่ การเพาะเมล็ด ตอนกิ่ง ปักชำในกระบะพ่นหมอก ทาบกิ่ง และเสียบยอด เมล็ดแก่มีจำนวนน้อย เนื่องจากเป็นพรรณไม้หายากและผลแก่เป็นอาหารของสัตว์ป่า ต้นกล้าจากการเพาะเมล็ดจะออกดอกช้าแต่มีทรงพุ่มสวยงาม การทาบกิ่งและเสียบยอดจะออกดอกได้เร็ว และสามารถปลูกให้ออกดอกในกระถางได้ การตอนกิ่งพบว่าต้องใช้เวลาถึง 3 เดือน จึงจะมีรากจำนวนมากที่พอจะตัดชำให้ตั้งตัวได้ดี เป็นต้นไม้ที่มีความทนทาน ต้องการแสงแดดจัด แต่ก็สามารถปลูกภายใต้ร่มเงาของต้นไม้อื่นได้ ชอบดินร่วนระบายน้ำดี ไม่ชอบดินแฉะหรือดินที่มีการระบายน้ำเร็ว การปลูกลงแปลงควรปลูกให้เป็นกลุ่มหลายต้น เนื่องจากมีทรงพุ่มโปร่ง

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับที่มีดอกหอมอ่อนๆ ออกดอกตลอดปี

หมายเหตุ : ต้นกลายมีความแปรผันในเรื่องขนาดของดอก สี และความหอม ซึ่งจะมีแตกต่างกันออกไปค่อนข้างมาก การเลือกต้นเพื่อขยายพันธุ์ ควรเลือกจากต้นที่ออกดอกแล้ว มีดอกสีเหลืองเข้ม มีกลิ่นหอมและออกดอกตลอดปี

ภาพที่ 1. ดอกกลาย

ภาพที่ 2 ต้นกล้ากลายในกระถาง

2. กำลังวัวเถลิง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Anaxagorea luzonensis* A. Gray

วงศ์ : ANNONACEAE

ชื่ออื่น : ช้าวัวเถลิง (ประจวบคีรีขันธ์) ชะแมบ (ตราด) ปุณฑา (นราธิวาส) ปูน (สุราษฎร์ธานี)

การกระจายพันธุ์ : เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก เป็นไม้ชั้นล่างในป่าดิบชื้นตั้งแต่ประเทศพม่า ไทย กัมพูชา เวียดนาม ไปจนถึงฟิลิปปินส์ ขึ้นได้ในระดับความสูงตั้งแต่ระดับน้ำทะเลจนถึงระดับ 600 เมตร ขึ้นอยู่ตามใกล้น้ำตกหรือแหล่งน้ำธรรมชาติในป่า

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : มีขึ้นอยู่เป็นหย่อมๆ ตามริมห้วย ป่าพุ่มในป่าดิบชื้นของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ดินที่ขึ้นในที่โล่งหรือที่ค่อนข้างแล้งจะแห้งตายในช่วงฤดูแล้ง ออกดอกเดือนพฤษภาคม

ลักษณะทั่วไป : กำลังวัวเถลิงเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 50-80 เซนติเมตร เปลือกลำต้นสีเทาอมดำ เปลือกกิ่งอ่อนสีเขียว และมีกลิ่นฉุน เนื้อไม้เหนียว

ใบ รูปไข่กลับ กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-9 เซนติเมตร ส่วนที่กว้างที่สุดของใบอยู่ก่อนมาทางปลายใบ ใบด้านบนสีเขียวเข้ม มีเส้นแขนงใบเป็นร่อง ใบด้านล่างสีอ่อนกว่า ใบบาง ขอบใบเรียบ ใบด้านบนมีเส้นแขนงใบวนก่อนถึงขอบใบเป็นร่องชัดเจน เส้นแขนงใบมี 6 คู่

ดอก ออกตามลำต้นและกิ่งตรงข้ามใบ ดอกสีขาว ก้านดอกยาว 5 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงหนา สีเขียว รูปไข่ กว้าง 2-3 มิลลิเมตร ยาว 3-5 มิลลิเมตร กลีบดอกบางเมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.8-1 เซนติเมตร ปลายกลีบงอรั้งเข้าหากกลางดอก ดอกบานอยู่ได้ 1-2 วันแล้วจึงโรย

ผล ผลกลุ่ม ก้านช่อผลยาว 5-6 มิลลิเมตร มีผลย่อย 1-3 ผล ก้านผลยาว 2-3 เซนติเมตร ผลรูปกลม สีเขียว ปลายผลมีติ่งแหลมโค้งงอ เมื่อแก่แล้วเปลือกผลเปลี่ยนเป็นสีดำ แตกกกลางผลและติดเมล็ดกระเด็นไปไกล มี 1-2 เมล็ด สีดำเป็นมันวาว

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : สามารถขยายพันธุ์ได้โดยวิธีการเพาะเมล็ดและปักชำกิ่งในกระบะพ่นหมอกกลางแจ้ง เมล็ดเพาะในถุงได้ง่าย แต่เก็บเมล็ดแก่ได้ยาก เนื่องจากเมื่อผลแก่แล้วแตกกกลางผลและติดเมล็ดกระเด็นไปไกล มีการเจริญเติบโตช้า กว่าจะสูง 50 เซนติเมตร ใช้เวลา 1-2 ปี จึงจะออกดอกได้ ข้อดีของการเพาะเมล็ดคือ แดกลำต้นในระดับพื้นดินเป็นหลายลำต้น มีทรงพุ่มกลม สามารถปลูกให้ออกดอกในกระถางหรือปลูกลงดินในแปลงที่ร่มรำไร การปักชำในกระบะพ่นหมอก พบว่าต้องใช้เวลาราว 3 เดือน จึงจะมีรากจำนวนมากที่พอจะนำออกไปปลูกได้ เป็นต้นไม้ที่ต้องการความชุ่มชื้นและร่มเงาสูงมาก

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับ ไม้กระถางหายาก ดอกมีขนาดเล็กและไม่มีการกลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี ตามตำราแพทย์พื้นบ้านมีการนำต้นไปดองสุรา มีสรรพคุณเป็นยาบำรุงกำลัง

ภาพที่ 13. ดอกตะลุมพุก

10. ต่างหลวง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Trevesia palmata* (Roxb.ex Lindl.) Vis.

ชื่อวงศ์ : ARALIACEAE

ชื่ออื่น : ต่างป่า ต่างผา (ภาคเหนือ)

การกระจายพันธุ์ : ขึ้นในป่าดิบชื้นและดิบแล้งและป่าดิบเขาในระดับความสูงตั้งแต่ 300-1,200 เมตร ตั้งแต่ประเทศอินเดีย พม่า ไทย ลาว จนถึงมาเลเซียและอินโดนีเซีย ในประเทศไทยพบขึ้นได้ทุกภาคในที่ค่อนข้างชื้นและร่มรำไร

สภาพภายในถิ่นกำเนิด : ยังพหาด้านแม่พันธุ์ได้ในเขตที่สูงและร่มรำไรของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ มีผลแก่ในช่วงต้นฤดูฝน เมล็ดแก่จึงพอมีโอกาsongอกได้ ต้นที่อยู่ในที่ร่มและโล่งจึงจะมีทรงต้นและใบสวยงาม

ลักษณะทั่วไป : เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 3-5 เมตร มักเป็นลำต้นเดี่ยว ไม่ค่อยแตกกิ่งก้านสาขา ตามลำต้นมีหนามและมีรอยหลุดของโคนก้านใบชัดเจน ใบเดี่ยว แผ่นกว้าง 30-60 เซนติเมตร ขอบใบจักเว้าลึก เป็นพู่ 5-9 พู่ ตรงกลางเป็นครีบริวม ก้านใบเรียงสลับแน่นตามปลายยอด ผิวใบมีขนสีน้ำตาลอมดำ ออกดอกเป็นช่อกลมใหญ่ แกนช่อแตกแขนงยาว 40-50 เซนติเมตร ช่อย่อยมีขนาด 10 เซนติเมตร เมื่อดอกย่อยบานมีขนาด 1.5 เซนติเมตร กลีบดอก 8-10 กลีบ เมื่อบานแล้วปลายนกลีบพับลู่ไปทางด้านหลัง เกสรเพศผู้ยื่นยาว 8-12 อัน มีผลรูปกรวยคว่ำ ยาว 1.5 เซนติเมตร มีก้านเกสรเพศเมียติดอยู่ที่ปลายผล

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ตามธรรมชาติมีการขยายพันธุ์โดยงอกจากเมล็ด เนื่องจากมีเมล็ดจำนวนมาก จึงมีโอกาsongอกเป็นต้นกล้าได้สูง แต่เมื่อเริ่มเจริญเติบโตและไม่อยู่ในภาวะที่เหมาะสม เช่น ความชื้นและแสงไม่เหมาะสมก็จะค่อยๆ ตายไป การนำผลแก่มาเพาะเมล็ด จึงงอกได้ดี และเมื่อต้นกล้าเจริญเติบโตแล้วมีการเปลี่ยนลงปลูกในถุงเพาะชำหรือในกระถางและตั้งวางไว้ห่างๆ กัน ต้นกล้าก็จะมี ความแข็งแรง สมบูรณ์ สวยงาม สามารถปลูกเป็นไม้กระถางในระยะเริ่มต้น เมื่อเจริญเติบโตจนล้นกระถาง จึงนำลงปลูกในแปลงที่ร่มรำไร การขยายพันธุ์อีกวิธีหนึ่งคือการตัดชำลำต้น

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับกระถาง ใช้ตั้งประดับในร่มได้เป็นเวลานาน ไม่ค่อยทิ้งใบ แต่ควรระวังเด็กเนื่องจากตามลำต้นมีหนาม การปลูกประดับลงแปลงในที่ร่มรำไรจะแตกลำต้นบริเวณพื้นดินเป็นหลายลำ จึงมองเห็นเป็นกอ เป็นพุ่มสวยงาม มีการนำดอกอ่อนมารับประทานเป็นยาเจริญอาหาร

ภาพที่ 14. ทรงต้นของต่าง

11. เต่าร้างเตี้ย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Caryota maxima* Blume

ชื่อวงศ์ : PALMAE

ชื่ออื่น : เต่าร้างยักษ์ (ภาคกลาง, ภาคใต้) เขืองหลวง, เขืองใหญ่ (ภาคเหนือ)

การกระจายพันธุ์ : พบได้ค่อนข้างน้อย ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขาในประเทศพม่า ตอนใต้ของจีน ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซีย จนถึงอินโดนีเซีย ในระดับความสูงตั้งแต่ 200-1,500 เมตร ในประเทศไทยพบในภาคเหนือ ภาคกลางฝั่งตะวันตก เรื่อยลงไปจนถึงภาคใต้

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : พบได้น้อยมากเพียงไม่กี่ต้นในพื้นที่ป่าดิบแล้ง จนถึงป่าดิบเขา ในระดับความสูง 600-1,000 เมตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามริมทางหลวงไปยังสำนักงานของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ มีโอกาสพบต้นกล้าได้น้อยมาก

ลักษณะพันธุ์ไม้ : เป็นเต่าร้างต้นเดี่ยวที่มีขนาดใหญ่ สูงได้ถึง 30 เมตร ลำต้นตรงและแข็ง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 20-65 เซนติเมตร ตามลำต้นมีรอยกาบเด่นชัด แต่ละรอยห่างกัน 30-45 เซนติเมตร คล้ายคลึงกับเต่าร้างโนที่มีอยู่ในประเทศมาเลเซีย ตรงกลางลำต้นไม่ป่องออก มีก้านใบอยู่บนต้น 10-20 ใบ แผ่นใบขนาด 2 เมตร ปลายใบหยักเว้าและห้อยลง ก้านใบยาว 2.5-5 เมตร ช่อดอกออก 3-5 ช่อ ยาว 1-3 เมตร ก้านช่อผลยาว 1-3 เมตร ติดผลจำนวนมาก ผลกลม ขนาด 2.5 เซนติเมตร เมื่อแก่สีแดง มี 1 เมล็ด

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : เต่าร้างเตี้ยเป็นปาล์มต้นเดี่ยว มีการขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ คือการเพาะเมล็ด ในการออกดอกติดผลแต่ละต้นมีผลนับเป็นหมื่นเป็นแสนเมล็ด แต่มีโอกาสออกเป็นต้นกล้าได้น้อยมาก จึงมีโอกาสพบต้นขนาดเล็กหรือต้นขนาดใหญ่ได้น้อยมาก การเก็บผลที่ใกล้แก่จากบนต้นมาเพาะจะมีเปอร์เซ็นต์การงอกดีมาก แต่การขึ้นไปเก็บผลแก่กระทำได้ยาก เนื่องจากต้นสูงมาก การเก็บผลที่ร่วงมาใหม่ๆ มาเพาะก็พบว่ายังมีเปอร์เซ็นต์การงอกค่อนข้างดีเช่นกัน

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับ ไม้แปลก ไม้หายากตามรีสอร์ตที่อยู่ตามแหล่งธรรมชาติในชนบท หรือปลูกตามบ้านพักในชนบท ช่วยเพิ่มบรรยากาศความแปลก สะดุดตา ผู้คนในท้องถิ่นนำลำต้นมาใช้ในงานก่อสร้างเป็นวัสดุส่วนหนึ่งของบ้าน ใช้ทำสะพานข้ามลำธาร ลำคลองหรือท้องร่องสวน เนื่องจากลำต้นมีเปลือกแข็ง เปลือกของลำต้นมีเส้นแข็งสีดำเหมือนกับต้นตาล เมื่อนำมาทำเฟอร์นิเจอร์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เติง เมื่อขัดให้เรียบและเคลือบมันด้วยแซแลคหรือแลคเกอร์จะมีความสวยงามและคงทนมาก ชาวสวนจะใช้ต้นของเต่าร้างเตี้ยทำเป็นสะพานข้ามท้องร่อง และใช้แทนท่อนซีเมนต์เป็นท่อระบายน้ำยาวๆ ได้ดี โดยที่ใส่ในของดินที่มีลักษณะอ่อนจะผูกก่อน แต่เปลือกแข็งหุ้มอยู่โดยรอบ จึงกลายเป็นท่อกลมยาวๆ ใช้ระบายน้ำตามร่องสวนได้ดี

ภาพที่ 15. ทรงต้นเต่าร้างเดี่ยว

12. เฟิร์นกีบแรด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Angiopteris evecta* (G.Forst.) Hoffin

วงศ์ : MARATTIACEAE

ชื่อไทย : ว่านกีบแรด กีบม้าลม

ชื่อสามัญ : Giant Fern

การกระจายพันธุ์ : พบกระจายพันธุ์ในมาเลเซีย ออสเตรเลีย โพลินีเซีย นิวกีนิ ดามปาดีบซัน ในระดับความสูงใกล้น้ำทะเลจนถึง 700 เมตร ในประเทศไทยพบได้ทุกภาคโดยเฉพาะในบริเวณเชิงเขาหรือหุบเขาใกล้น้ำตก ใกล้ลำธาร หรือที่มีความชื้นสูงและมีปริมาณแสงร่มรำไร

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังพบบ้างได้ตามริมลำธาร หรือใกล้แหล่งน้ำที่มีความชื้นสูง ในระดับความสูง 300-600 เมตร ทั้งในบริเวณที่ร่มรำไร หรือพบในที่โล่งแจ้งแต่มีพื้นชื้นแฉะ ในเขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ขึ้นอยู่เป็นพืชชั้นล่างของไม้ยืนต้นที่ไม่ผลัดใบ

ลักษณะทั่วไป : จัดเป็นเฟิร์นดิน ลักษณะของลำต้นเมื่อทิ้งใบจะเห็นร่องรอยของใบเดิมบ่มอยู่ในลำต้นคล้ายกีบแรด ลำต้นมีลักษณะเป็นแท่งสั้นๆ จมอยู่ในดิน หรือโผล่ขึ้นมาเล็กน้อยคล้ายกับหัวปรง ใบและก้านใบมีสีเขียวสดเป็นมันเงา ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ยาวประมาณ 300-600 เซนติเมตร ใบย่อยมีฐานใบมนปลายแหลม สีเขียวสด

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ตามธรรมชาติขยายพันธุ์โดยสปอร์ ซึ่งหลุดร่วงลงมาจากด้านล่างของใบ เมื่อได้รับความชื้นเหมาะสมก็จะงอกขึ้นมาเป็นต้นกล้าขนาดเล็ก และเมื่อได้รับแสงเหมาะสม จึงจะเจริญเติบโตต่อไปได้ ต้นที่ขึ้นอยู่ในที่ค่อนข้างโล่ง จะมีก้านใบสั้นแผ่กางและมีสีอ่อน ส่วนที่ขึ้นเบียดกันอยู่ จะมีก้านใบยาวและมีสีเขียวเข้ม มีการทดลองขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงสปอร์ในวุ้น พบว่างอกเป็นต้นกล้าและเจริญเติบโตได้ดี วิธีการขยายพันธุ์ที่เลียนแบบธรรมชาติได้ง่ายๆ คือนำกาบมะพร้าวมาสุมไว้ได้ต้น รดน้ำกาบมะพร้าวให้ชุ่ม เมื่อสปอร์หล่นลงมากก็จะงอก จึงค่อยขุดแยกนำไปปลูกชำและบำรุงรักษาให้เป็นต้นใหญ่

การใช้ประโยชน์ : มีการนำมาปลูกเลี้ยงเป็นไม้ประดับใบ ไม้ประดับทรงพุ่มสวยงาม โดยการปลูกลงกระถางและปลูกลงแปลงในที่ร่มรำไร มีการปลูกตกแต่งตามรีสอร์ทในต่างจังหวัด โดยเฉพาะตามบ้านพักที่ค่อนข้างร่มและมีความชื้นสูง หรือบริเวณที่มีการติดตั้งระบบพ่นสปริงเกอร์ หรือพ่นหมอกให้ความชื้นได้อย่างเพียงพอ ก็สามารถปลูกเฟิร์นกีบแรดไว้ในที่โล่งแจ้งได้ ซึ่งพบว่ามีความสวยงามเนื่องจากมีก้านใบยาว อ่อนโค้ง มีใบย่อยเล็กๆ มากมาย มีสีเขียวอมเหลือง เป็นกอ เป็นพุ่มไม่สูงนัก เนื่องจากไม่แตกลำต้นสูง

ภาพที่ 16. เฟิร์นกีบแรด

13. มณฑา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Magnolia liliifera* (L.) Baill. var. *liliifera*

ชื่อพ้อง : *Talauma candollei* Bl.

วงศ์ : MAGNOLIACEAE

ชื่ออื่น : จอมปูน จำปูนช้าง (สุราษฎร์ธานี) ยี่หุบ (เหนือ กลาง)

การกระจายพันธุ์ : ขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นในระดับความสูงตั้งแต่ระดับน้ำทะเล จนถึงระดับความสูง 1,300 เมตร ขึ้นกระจายตั้งแต่ภาคเหนือเรื่อยลงมาจนถึงภาคใต้ แต่ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่ในป่าดิบชื้นในระดับพื้นราบในภาคใต้ แต่จากการทบทวนการจำแนกใหม่ในปี พ.ศ. 2539 ได้ยุบรวมชื่อเดิมและใช้ชื่อวิทยาศาสตร์เดียวกับยี่หุบป्ली ทั้งๆ ที่มีลักษณะของต้น ดอกและผลแตกต่างกันอย่างชัดเจน

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : พบได้ค่อนข้างน้อยในป่าดิบชื้นในระดับสูง 500-900 เมตร ในอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ เนื่องจากสภาพป่าถูกทำลาย มีไฟไหม้ทุกปี ต้นกล้าและต้นเด็ม้วยซึ่งเป็นพืชชั้นล่างมีขนาดเล็กจึงตายไปเกือบทั้งหมด ต้นแม่พันธุ์มีโอกาสขยายพันธุ์ได้น้อยมาก จึงอยู่ในสภาพใกล้จะสูญพันธุ์ในถิ่นกำเนิด

ลักษณะทั่วไป : ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็กสูง 1-3 เมตร ลำต้นมักแตกกิ่งต่ำ เปลือกเรียบสีน้ำตาลอมเทา

ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ใบบางและไม่มีขน แผ่นใบเป็นคลื่นหรือลอน เส้นใบ 10-12 คู่

จุดเด่นของดอก เป็นดอกเดี่ยวขนาดใหญ่สีเหลืองหรือสีเหลืองครีม ออกที่ปลายกิ่ง มีกลีบเลี้ยง 3 กลีบ สีเขียวอ่อนบานและกางคลุมอยู่ ดอกรูปรี ปลายกลีบค่อนข้างแหลมดอกห้อยลง กลีบดอก 6 กลีบ เมื่อดอกบานเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ส่งกลิ่นหอมตั้งแต่ช่วงเย็นและมีกลิ่นหอมแรงในตอนเช้าตรู่ เมื่อกลิบบอกชั้นนอกบานจะคลี่ห่อกันอยู่ แล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมน้ำตาล และร่วงไปทั้งชุด ออกดอกตลอดปี มณฑาเป็นไม้ดอกที่มีความหลากหลายทางพันธุกรรมสูงมาก ดอกมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ 1-4 เซนติเมตร และมีสีตั้งแต่ขาวจนถึงเหลืองครีม พันธุ์ที่ปลูกกันอยู่โดยทั่วไปเป็นพันธุ์ที่คัดเลือกแล้วว่า มีดอกดก ออกดอกตลอดปี ดอกใหญ่และมีกลิ่นหอมมาก

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : สามารถขยายพันธุ์โดยเพาะเมล็ด ปักชำในกระบะพ่นหมอกกลางแจ้ง ตอนกิ่งและทาบกิ่ง การตอนกิ่งจะได้รับความนิยมมาก เนื่องจากออกรากจำนวนมาก กิ่งตอนแข็งแรง และปลูกเป็นไม้กระถางได้ดี การปักชำจะออกรากได้ยากมากและใช้ระยะเวลาานมากกว่า 3 เดือน ถึงแม้ว่าจะเป็น การปักชำในกระบะพ่นหมอกกลางแจ้ง ก็มีเปอร์เซ็นต์การออกรากได้ต่ำ แต่ก็เป็นวิธีที่สะดวกเนื่องจากสามารถตัดยอดจากต้นแม่พันธุ์มาได้ไกลๆ และนำมาปักรวมกันได้ครั้งละจำนวนมาก ชอบดินปลูกที่ร่วนระบายน้ำดี มีอินทรีย์วัตถุสูง ชอบอยู่ในที่ร่มรำไรและดินมีความชื้นสูง

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ มีดอกดก สวยงาม และมีกลิ่นหอม

หมายเหตุ : การติดผลของมณฑามักจะติดผลในเขตที่สูงที่มีอากาศหนาวเย็น

ภาพที่ 17. ดอกมณฑา

ภาพที่ 18. ต้นกล้ามณฑา

14. มังตาน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Schima wallichii* (DC.) Korth.

วงศ์ : THEACEAE

ชื่ออื่น : กรรโชก (ตะวันออก) กาไซ (ยะลา นครพนม) คาย ทะโล้ สารภีป่า (เหนือ) คายไซ จำปาดง พระราม (เลย) บุหนาค (นครราชสีมา) พังดาน พันตัน กะทังดำ (ใต้)

การกระจายพันธุ์ : กระจายกว้างตั้งแต่ตอนใต้ของญี่ปุ่น จีน จนถึงไทย มาเลเซีย ขึ้นได้ในทุกระดับความสูง ตั้งแต่ระดับน้ำทะเลจนถึงยอดเขาสูง

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : มีต้นแม่พันธุ์และต้นกล้ากระจายขึ้นอยู่บนภูเขาในเขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ โดยเฉพาะริมถนนเส้นทางไปยังอุทยาน หรือเลยต่อไปยังหมู่บ้านอีต่อง ต้นที่ขึ้นอยู่บนเนินที่แห้งแล้งและดินขาดความอุดมสมบูรณ์จะมีทรงพุ่มเตี้ยหรือเล็กกะทัดรัด เมื่อออกดอกก็มีความสวยงาม จึงมีการขุดล้อมลงมาปลูกเป็นไม้ประดับ

ลักษณะทั่วไป : ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 15-30 เมตร เรือนยอดรูปกรวยคว่ำถึงค่อนข้างกลม เปลือกนอกขรุขระและแตกเป็นร่องลึกตามยาว สีน้ำตาลอมเทา

ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปหอกหรือรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร ใบมักเป็นกระจุกอยู่ใกล้ปลายกิ่ง ปลายและโคนใบสอบเรียว เส้นใบ 10-15 คู่ เส้นใบย่อยเด่นชัดทางด้านล่าง ก้านใบยาว 1-3 เซนติเมตร

จุดเด่นของดอก เป็นดอกเดี่ยวสีขาวหรือสีขาวนวล ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเขียวอมน้ำตาล กลีบดอกรูปไข่กลับ 5 กลีบ โค้งงุ้มเข้าหากัน กลีบดอกล่างมีขนาดเล็กกว่ากลีบดอกอื่นๆ มีเกสรเพศผู้สีเหลืองจำนวนมาก เกสรเพศเมียสั้นมี 1 อัน เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 2-3 เซนติเมตร กลิ่นหอมอ่อนๆ บางกิ่งอาจมีหลายดอก ช่วงออกดอกในแต่ละภาคของประเทศไม่เหมือนกัน แต่ละปีออกดอกเต็มต้นได้ 1-3 ครั้ง

ผล รูปกลมแป้น เส้นผ่านศูนย์กลาง 2-4 เซนติเมตร เมื่อแก่เป็นสีน้ำตาลเข้ม จะแตกตามรอยเป็น 4-5 แฉก แต่ละแฉกมีเมล็ด 4-5 เมล็ด

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ขยายพันธุ์โดยเพาะเมล็ดและทาบกิ่ง ต้นกล้าจากการเพาะเมล็ดเจริญเติบโตได้ดีในทุกสภาพภูมิประเทศและทุกสภาพภูมิอากาศ ทนทานต่อความแห้งแล้งและสภาพดินปลูกที่ไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์ได้ แต่ถ้าได้รับความชื้นมากและดินปลูกมีปุ๋ยดีก็จะเจริญเติบโตดีกว่า ต้นกล้าจากการเพาะเมล็ดเมื่อมีอายุปีครึ่งจะมีความสูง 50-70 เซนติเมตร ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นตอนำไปทาบกิ่งของต้นแม่พันธุ์ที่ออกดอกแล้วได้ กิ่งทาบสามารถปลูกเป็นไม้กระถางได้ดี จะออกดอกได้ภายในปีเดียว ชอบแดดจัดและความชื้นสูง ในช่วงก่อนออกดอกหากงดการให้น้ำบ้างก็พบว่าจะออกดอกได้ดี ต้นที่ปลูกอยู่บนที่สูงหรือมีอากาศเย็นจะมีกลีบดอกสีเข้มสวยงาม

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับโชว์ทรงพุ่ม ไม้ให้ร่มเงาในสถานที่กว้างและตามริมทาง ที่มีดอกดกและมีกลิ่นหอม การปลูกริมถนนควรมีระยะห่างระหว่างต้นไม้ไม่น้อยกว่า 8 เมตร จึงจะเป็นพุ่มสวยงาม

ภาพที่ 19. ดอกม้งตาน

15. ยี่หุบปลี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Magnolia liliifera* (L.) Baill. var. *liliifera*

ชื่อพ้อง : *Talauma siamensis* Dandy

ชื่อวงศ์ : MAGNOLIACEAE

การกระจายพันธุ์ : พบขึ้นในป่าดิบชื้น ที่ระดับ 50-800 เมตร ทางภาคตะวันออก ภาคกลางทางตอนใต้ และฝั่งตะวันตก เคยมีรายงานว่า เป็นพืชเฉพาะถิ่นของประเทศไทย (endemic to Thailand) แต่จากการ ทบทวนการจำแนกใหม่ในปีพ.ศ. 2539 ระบุว่า มีลักษณะเหมือนกับต้นที่มีอยู่ในประเทศกัมพูชา เวียดนาม พม่า และอินโดนีเซีย และได้ยุบรวมให้อยู่ในสกุล *Magnolia* มีชื่อวิทยาศาสตร์เดียวกับมณฑา ทั้งๆ ที่มีขนาดและลักษณะของต้น ใบ ดอก ผล ต่างจากมณฑาอย่างชัดเจน

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังมีต้นแม่พันธุ์เหลืออยู่เพียงบางแหล่งในเขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ที่เป็นพื้นที่ต้นน้ำ เป็นแอ่งน้ำ ลำธาร ป่าพุ่ม หรืออยู่ใกล้ลำน้ำตก เนื่องจากเป็นพืชที่ต้องการความชื้นสูงและ ต้องการแสงรำไร เฉพาะส่วนยอดที่โผล่ไปรับแสงจึงจะออกดอกและติดผลในเดือนกันยายน มีโอกาสติด ผลและมีเมล็ดแก่ มีต้นกล้างอกได้น้อย

ลักษณะทั่วไป : ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 10-20 เมตร เปลือกสีเทาอมขาว มีกลิ่นฉุน ทรงพุ่ม กลมโปร่ง ใบเดี่ยว รูปรีแกมรูปขอบขนาน ยาว 18-30 เซนติเมตร เนื้อใบหนา แข็งกรอบ เรียบเป็นมัน ทั้งสองด้าน ขอบใบเป็นคลื่น ลักษณะที่เด่นชัดสามารถสังเกตเห็นได้ว่าแตกต่างจากมณฑาดอย มณฑาดัน ใหญ่และมณฑาป่าคือ ใบอ่อนของยี่หุบปลีมีสีม่วงแดง ใบมีรูปไข่กลับ ดอกเดี่ยว ออกที่ปลายยอดมีกลีบ ดอกทั้งหมด 9 กลีบ กลีบดอกชั้นในมี 6 กลีบ สีขาว หนาแข็ง อวบน้ำ รูปช้อน เมื่อบานมีเส้นผ่าน ศูนย์กลางของดอก 5-6 เซนติเมตร ดอกบานอยู่ได้ 1-2 วัน ผลกลมรียาว 6-7 เซนติเมตร มีเมล็ดสีแดง เข้มจำนวนมาก ออกดอกเกือบตลอดทั้งปี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเดือน กรกฎาคม-ตุลาคม

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ตามธรรมชาติขยายพันธุ์โดยการงอกจากเมล็ด ในการทดลองเรื่อง ขยายพันธุ์ พบว่าการตอนและการปักชำในกระบะพ่นหมอกมีโอกาสออกรากได้ยากมาก ถึงแม้ว่าจะใช้ ระยะเวลาจนถึง 4 เดือนก็ตาม การทาบกิ่งโดยใช้ต้นจำปาเป็นต้นตอก็พบว่า รอยทาบเชื่อมติดกันได้ไม่ ดีพอ กิ่งทาบบางกิ่งจะหลุดออกจากกันและหลายกิ่งไม่เจริญเติบโตดีพอ วิธีการที่เป็นไปได้คือควร หาทางห่อผลที่ใกล้แก่ด้วยถุงไนล่อนเพื่อป้องกันผีเสื้อเจาะวางไข่ เมื่อผลแก่แล้วเปลือกผลจะแตกออก จากกัน เมล็ดจะหลุดออกจากแกนกลางผลและร่วงอยู่ภายในถุง จึงค่อยนำเมล็ดแก่มาเพาะในกระบะ เพาะ ซึ่งพบว่าจะงอกได้ดี ต้นกล้าของยี่หุบปลีนี้สามารถนำไปทาบกิ่งกับกิ่งยอดของยี่หุบปลีต้นใหญ่ที่ ออกดอกแล้วได้ เป็นการลดช่วงระยะเวลาการปลูกลง เมื่อนำมาปลูกก็จะออกดอกได้เลย จึงสามารถ ปลูกเป็นไม้กระถางได้ การปลูกลงแปลงควรปลูกในที่ร่มรำไรที่มีความชื้นสูง

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับโชว์ทรงพุ่ม ไม้ให้ร่มเงา ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นไม้ไม่ผลัดใบ มีใบ ใหญ่สีเขียวเข้ม

ภาพที่ 20. ดอกยี่หุบปลี

ภาพที่ 21. ต้นกล้าของยี่หุบปลีในกระถาง

16. รongเท้าหารีเมืองกาญจน์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Paphiopedilum parishii* (Rchb.f.)Stein

วงศ์ : ORCHIDACEAE

ชื่ออื่น : รongเท้าหารีหนวดฤาษี

การกระจายพันธุ์ : พบขึ้นในป่าดิบชื้นและป่าดิบเขา ในระดับความสูง 600-1,000 เมตร ในประเทศจีน ทางตอนใต้และพม่า ส่วนในประเทศไทย พบบนภูเขาในระดับสูงในแนวตะวันตกใกล้กับประเทศพม่า ในบริเวณป่าที่มีความชื้นสูงและเป็นที่โล่งมีปริมาณแสงเหมาะสม

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : พบได้น้อยมากในเขตที่สูงของเทือกเขาที่มีความชื้นสูงของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ เนื่องจากมีการทำลายสภาพป่ากันมาก ปริมาณความชื้นและแสงไม่เหมาะสม ประกอบกับมีไฟไหม้ทุกปีตามป่าไฟและลามต่อเข้ามายังแหล่งที่มีรongเท้าหารีเมืองกาญจน์ขึ้นอยู่ เมื่อต้นแม่พันธุ์ตายไป จึงไม่มีโอกาสพบต้นกล้า นอกจากนี้ยังมีการหาเก็บต้นแม่พันธุ์จากป่ามาจำหน่าย เป็นการลดจำนวนต้นแม่พันธุ์ตามธรรมชาติลงไปตามลำดับ

ลักษณะทั่วไป : เป็นรongเท้าหารีที่มีถิ่นกำเนิดในป่าเมืองกาญจน์บุรี แดกลำลูกกล้วยเป็นกอ มีใบค่อนข้างหนา รูปขอบขนาน ขนาด 25-40 x 3-4 เซนติเมตร ปลายหยักมนไม่เท่ากัน ด้านบนสีเขียวกว่าด้านล่าง เรียงตัวสลับค่อนข้างห่าง กางออกในแนวระนาบ และมักจะโค้งลงบริเวณช่วงกลางใบ ก้านช่อดอกยาวได้ถึง 60 เซนติเมตร แกนช่อมักจะโค้งเอนลง ดอกในช่อ 4-8 ดอก มีขนาด 5-7x8-9 เซนติเมตร กลีบดอกคู่ข้างยาว 10-12 เซนติเมตร ขอบเป็นคลื่นและบิดเป็นเกลียว

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ตามธรรมชาติงอกจากเมล็ดและเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว สามารถผสมเกสรและติดผล มีเมล็ดขยายพันธุ์ได้ ในแต่ละผลมีเมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก แต่มีเปอร์เซ็นต์การงอกต่ำมาก จึงมีโอกาสเห็นต้นกล้าในสภาพธรรมชาติได้น้อยมาก มีอยู่เพียงบางแหล่งเท่านั้น เมื่อมีการเพาะเมล็ดในวุ้น พบว่ามีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงมากและมีการเจริญเติบโตดี จึงนับว่าเป็นวิธีการที่รวดเร็วและได้ผลดี

การใช้ประโยชน์ : มีการปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ ไม้กระถาง ตั้งประดับอยู่ที่ร่มรำไรหรือภายใต้เรือนหลังคาพรางแสง มีการปลูกกันเป็นรายใหญ่และส่งเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ ได้รับความนิยมเนื่องจากมีดอกดกและออกดอกง่าย

ภาพที่ 22. ดอกรองเท้านารีเมืองกาญจน์

17. ระย้าแก้ว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Clerodendrum wallichii* Merr.

วงศ์ : LABIATAE

ชื่ออื่น : ดังควาย (ยะลา) แป้งพวง (นครศรีธรรมราช) ยายกลิ้งดอกขาว (ตรัง)

การกระจายพันธุ์ : ขึ้นในป่าดิบชื้นของประเทศพม่า ไทย กัมพูชา เวียดนาม ลงไปจนถึงมาเลเซีย ในระดับความสูงตั้งแต่ใกล้ระดับน้ำทะเล ขึ้นไปจนถึงระดับ 500 เมตร ในประเทศไทยพบได้ทุกภาค ในบริเวณป่าพื้นราบหรือขึ้นอยู่บนภูเขาที่ไม่สูงนัก ตามลำธารหรือใกล้ลำน้ำตกที่มีความชื้นในดินและในอากาศสูง

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังพหาดันแม่พันธุ์ได้ในป่าที่ค่อนข้างร่มและชื้นของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ โดยเฉพาะตามริมลำธารที่อยู่ใกล้สำนักงาน หรือใกล้ถนนใหญ่ที่มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นคลุมอยู่หนาแน่นและบริเวณชุมชนบ้านท่ามะเดื่อ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 198 เมตร ออกดอกเดือนธันวาคม
ลักษณะทั่วไป : เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 0.5-1.5 เมตร กิ่งอ่อนเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีขนอ่อนคลุมอยู่ ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปค่อนข้างกลม กว้าง 6-8 เซนติเมตร ยาว 8-12 เซนติเมตร ผิวใบด้านบนเห็นเส้นแขนงใบเป็นร่อง ด้านล่างเป็นสันนูนเด่น แผ่นใบสีเขียวคล้ำ ก้านใบเรียวยาว ดอกออกเป็นช่อ ยาว 30-50 เซนติเมตร ช่อแตกแขนงและมีดอกย่อยเป็นกลุ่มๆ ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยงรูปถ้วยสี่ซมพู กลีบดอกสีขาว โคนกลีบดอกเป็นหลอดและคอด ปลายแยกเป็นกลีบดอก เกสรเพศผู้ยาวพ้นปากหลอด ดอกย่อยทยอยบาน ออกดอกในช่วงฤดูฝน

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : โดยการเพาะเมล็ด ดันที่งอกตามธรรมชาติจะมีรากยาว ส่วนทรงพุ่มจะขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของต้นไม้ที่อยู่ข้างเคียง หากต้นไม้อื่นเบียดแน่นมาก จะมีทรงต้นผอมเรียวและออกดอกได้น้อย วิธีการขยายพันธุ์อีกอย่างหนึ่งคือ การปักชำ หากตัดกิ่งที่เคยออกดอกมาแล้ว หลังจากปักชำเพียง 1 เดือน ก็จะออกรากและนำไปปลูกได้ ซึ่งจะออกดอกหลังจากปลูก 3-4 เดือน การปลูกลงกระถางใบใหญ่และตั้งอยู่บนที่สูง ดันระย้าแก้วจะแตกยอดและออกดอกเป็นช่อยาว ห้อยลงต่ำกว่ากระถาง มองดูสวยงาม

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับกระถาง ตั้งไว้บนหัวเสา หรือที่สูงกว่าพื้นปกติ เพื่อให้ ออกช่อดอกได้ห้อยระย้า การปลูกลงแปลงประดับในที่ร่มเงา ควรปักไม้ยึดให้ต้นตั้งตรง แล้วจะยึดช่อยาวโค้งสวยงาม หากไม่ปักหลักผูกยึดให้ดีแล้ว เมื่อเวลาออกดอกจะมีดอกย่อยจำนวนมาก ช่อดอกจะหนักและแฉะอยู่กับพื้น จะเนาได้ง่ายและไม่สวยงาม

ภาพที่ 23. ช่อดอกระย้าแก้ว

18. ส้านหึ่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dillenia parviflora* Griff.

วงศ์ : DILLENACEAE

ชื่ออื่น : ส้านจา ส้านหิน (ลำปาง) มะส้านแคว้ง มะส้านหึ่ง (เชียงใหม่) ละเว (ภาคกลาง)

การกระจายพันธุ์ : พบประปรายในป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณต่อเนื่องกับป่าผลัดใบผสมในประเทศพม่า ลาว ในระดับความสูง 100-800 เมตร ในประเทศไทย พบเกือบทุกภาคยกเว้นในภาคใต้ ในบริเวณที่มีช่วงแล้งยาวนาน จะทิ้งใบและออกดอกเต็มต้น

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : พบได้ทั่วไปในป่าเต็งรัง ป่าโปร่ง บริเวณพื้นราบและที่เป็นเนินเขาของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ มีพบปะปนอยู่ในป่าดิบแล้งและป่าดิบชื้นบ้างแต่ไม่มากนัก เมล็ดมีเปอร์เซ็นต์การงอกตามธรรมชาติได้ต่ำ แต่เนื่องจากมีต้นแม่พันธุ์อยู่เป็นจำนวนมาก และขึ้นรวมกันอยู่ จึงมีโอกาสพบต้นกล้าได้ไม่ยากนัก ออกดอกเดือนมีนาคม

ลักษณะทั่วไป : ไม้ขนาดเล็กไม่ผลัดใบ สูงถึง 14 เมตร ลำต้นสั้น กิ่งก้านดูแคระแกรน ใบ 20-35 x 10-20 เซนติเมตร รูปไข่กลับ ปลายป้าน ฐานใบไม่สมมาตร เส้นใบข้าง 30-40 คู่ ก้านใบ 3-6 เซนติเมตร ดอก ขนาด 10-12 เซนติเมตร สีเหลืองสด ดอกเดี่ยวหรือออกดอกเป็นคู่ในซอกใบ ขอบกิ่งข้างมีสัน ก้านดอก 5-12 เซนติเมตร ผล 3-4 เซนติเมตร สีเหลืองอมส้ม

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ขยายพันธุ์ตามธรรมชาติโดยการงอกจากเมล็ด ในการปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับก็ยังคงต้องใช้วิธีการขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด เนื่องจากยังไม่มีวิธีการขยายพันธุ์โดยวิธีการอื่นที่ได้ผลดี สามารถขึ้นได้ในพื้นที่ที่แห้งแล้งและมีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ แต่จะเจริญเติบโตช้า มีข้อดีคือมีทรงต้นกะทัดรัด เป็นพุ่มสวยงาม เป็นพืชที่ต้องการการบำรุงรักษาต่ำ ใช้ประดับได้เป็นระยะเวลานาน

การใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับตามริมถนนเป็นแถวเดียวให้มีระยะต้นห่างกันไม่น้อยกว่า 8 เมตร ก่อนออกดอกจะทิ้งใบและออกดอกสีเหลืองเข้มได้สวยงาม มีการปลูกเป็นไม้ปลูกป่า เนื่องจากมีผลเป็นอาหารของสัตว์ป่า นอกจากนี้ยังมีการปลูกเป็นไม้แปลก ไม้หายากตามรีสอร์ตที่อยู่ตามแหล่งธรรมชาติในชนบท หรือปลูกตามบ้านพักในชนบท ช่วยเพิ่มบรรยากาศความแปลก สะดุดตา โดยเฉพาะในช่วงที่ทิ้งใบหมด เหลือแต่กิ่งก้าน แล้วค่อยๆ มีดอกขนาดใหญ่ขึ้นๆ จนกระทั่งบานสีเหลืองเข้มทั้งต้น สำหรับรีสอร์ตที่อยู่บริเวณปริมณฑลรอบกรุงเทพฯ เมื่อปลูกต้นसानประดับแล้ว จะไม่ค่อยมีโอกาสได้เห็นดอกसानสีเหลืองเข้มบานเต็มต้น เนื่องจากมีความชื้นในดินมาก และบาง รีสอร์ตยังมีการทำระบบพ่นน้ำเพิ่มความชื้นในดินและในอากาศ ต้นसानจึงไม่ทิ้งใบและไม่ออกดอก

ภาพที่ 24. ดอกสำน

ภาพที่ 25. เอื้องช้างน้ำ

20. เอื้องชะแหละ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium scabrilingue* Lindl.

วงศ์ : ORCHIDACEAE

ชื่ออื่น : เอื้องชะ เอื้องชะหอม

การกระจายพันธุ์ : ในป่าดิบแล้งและป่าดิบเขาในประเทศพม่า ไทย ลาว ที่สูงจากระดับน้ำทะเล 800-1,300 เมตร ในประเทศไทย พบเกือบทุกภาคยกเว้นภาคใต้

สถานภาพในถิ่นกำเนิด : ยังพบบ้างได้ตามคาบไม้ใหญ่ในป่าดิบแล้งและป่าดิบเขาที่สูงของอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ โดยเฉพาะในแนวสันเขาใกล้ชายแดนไทย-พม่า มีการเก็บต้นแม่พันธุ์จากแหล่งธรรมชาติมาจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว หรือนำมาจำหน่ายในตลาดท้องถิ่นและตลาดกรุงเทพฯ จึงทำให้จำนวนต้นแม่พันธุ์ในธรรมชาติลดลงอย่างรวดเร็ว และทำให้หมดโอกาสในการขยายพันธุ์ตามธรรมชาติอีกด้วย

ลักษณะทั่วไป : กล้วยไม้อิงอาศัยสูง 20 เซนติเมตร แดกลำกล้วยออกเป็นหลายลำ ตอนกลางป่อง โคนและปลายลำเรียวเล็ก ใบเดี่ยว รูปขอบขนาน ยาว 5-8 เซนติเมตร ปลายใบหยักเว้าไม่เท่ากัน เนื้อใบหนา ตอนกลางใบเป็นร่อง ผิวใบสีเขียวอ่อนเป็นมัน ดอกช่อ 1-3 ดอก ออกใกล้ปลายยอด สีขาว มี 6 กลีบ แผ่นปากสีเหลืองอ่อนจนถึงสีส้ม ดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5-3 เซนติเมตร ดอกบานอยู่ได้หลายวัน ฤดูดอกในเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์

การขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยง : ในสภาพธรรมชาติ มีการงอกจากเมล็ด แต่มีเปอร์เซ็นต์ต่ำมาก ต้นที่เจริญเติบโตแล้วมีการแตกลำลูกกล้วยหลายลำ สามารถแยกลำไปปลูกลงกระถาง หรือกระเช้าแขวน เนื่องจากดอกมีกลิ่นหอมดีมาก จึงได้รับความนิยมนำไปเลี้ยงแปะไว้กับดอกไม้หรือกิ่งไม้ หรือตามต้นไม้ใหญ่ในบ้านพักหรือตามแหล่งพักผ่อนกันมาก มีการขยายพันธุ์ที่รวดเร็วคือการเพาะเมล็ดในวุ้น หรือการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ซึ่งได้รับต้นกล้าจำนวนมากในเวลาอย่างรวดเร็ว

ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ดอกหอม โดยการปลูกประดับลงกระถาง ลงกระเช้าไม้ หรือห้อยแปะกับดอกไม้ กิ่งไม้ ในเขตของหมู่บ้านอีต้องมีการนำต้นเอื้องชะมามัดรวมกัน หรือตกแต่งเป็นรูปต่างๆ กัน แล้วให้เกาะติดกับกิ่งไม้ หรือดอกไม้แล้วแขวนห้อยจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว เอื้องชะมีกลิ่นหอมที่ผู้คนส่วนใหญ่ยอมรับ จึงนำที่จะมีการสกัดกลิ่นหอมแล้วนำไปใช้ประโยชน์เป็นหัวน้ำหอม หรือใส่ในผลิตภัณฑ์ที่มีกลิ่นของน้ำมันหอมระเหยต่างๆ

ภาพที่ 26. เอื้องแซะหลวง

3. หลังจากประเมินศักยภาพแล้ว มีพืชที่ได้นำมาพัฒนาเป็นไม้ดอกไม้ประดับ ที่เป็นไม้พุ่ม ไม้ยืนต้น ไม้เลื้อย เฟิร์น กล้วยไม้ และนำมาขยายพันธุ์เพื่อปลูกเลี้ยง จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ คำมอกหลวง ตะลุมพุก ยี่หุบปลี ข้าหลวงหลังลาย เอื้องชะระ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คำมอกหลวง (*Gardenia sootepensis* Hutch.)

ขยายพันธุ์ได้โดยวิธีการเพาะเมล็ดและทาบกิ่ง ในการเพาะเมล็ดพบว่าผลแก่ของคำมอกหลวงแต่ละผลมีเมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก เมื่อนำผลแก่มาเพาะพบว่าเมล็ดแก่มีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงมาก ต้นกล้าเจริญเติบโตได้ดีมาก การปลูกต้นกล้าจากการเพาะเมล็ดลงแปลงกลางแจ้งจะใช้เวลามากกว่า 4 ปี จึงจะออกดอก แต่ในบางพื้นที่อาจใช้เวลาเพียง 2 ปีก็ออกดอกได้แล้ว ในการทาบกิ่งโดยใช้ต้นกล้าคำมอกหลวงเป็นต้นตอ เมื่อทาบกิ่งที่ออกดอกแล้ว และใช้ระยะเวลาทาบกิ่ง 1 เดือนครึ่ง แล้วนำมาปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับกระถาง ก็จะออกดอกได้ภายในปีเดียวกัน สามารถปลูกลงแปลงกลางแจ้ง ต้องการความชื้นน้อย สามารถปลูกเป็นไม้ประดับโชว์ทรงพุ่ม ปลูกเป็นแถวเดี่ยวริมถนนให้แต่ละต้นห่างกัน 8 เมตร หรืออาจจะปลูกเป็นไม้ให้ร่มเงา ไม้ดอกหอม ไม้กระถาง (ทาบกิ่ง)

ภาพที่ 27. ต้นกล้าคำมอกหลวงในโรงเรือน

ตะลุมพุก (*Tamilnadia uliginosa* (Retz.) Tirveng. & Sastre)

ขยายพันธุ์ได้โดยวิธีเพาะเมล็ดและตอนกิ่ง การเก็บผลแก่จากบนต้นที่เปลือกผลเริ่มเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีเหลืองแล้วนำเมล็ดมาเพาะ จะมีความงอกดีกว่าการเพาะเมล็ดที่ได้จากผลที่หล่นอยู่โคนต้น ต้นเพาะกล้าจากเมล็ดเมื่อตั้งตัวได้แล้วจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเมื่อปลูกลงแปลงกลางแจ้ง เพียง 1 ปี จะมีความสูงถึง 1 เมตร การตอนกิ่งจะช่วยให้ออกดอกได้รวดเร็วขึ้น แต่เมื่อปลูกแล้วจะตัดแต่งให้มีทรงพุ่มหรือมีลำต้นสวยงามได้ยาก ตะลุมพุกเป็นพืชที่ทนทาน ต้องการความชื้นน้อย สามารถปลูกเป็นไม้ประดับ ในปัจจุบันนิยมปลูกตะลุมพุกเป็นไม้ประดับตามบ้าน มีการปลูกเป็นต้นใหญ่จากการขุดล้อม

ภาพที่ 28. ต้นกล้าตะลุมพุก

ยี่หุบปลี (*Magnolia liliifera* (L.) Baill. var. *liliifera*)

ขยายพันธุ์โดยการงอกจากเมล็ด วิธีการที่เป็นไปได้คือควรรหาทางห่อผลที่ใกล้แก่ด้วยถุงไนลอน เพื่อป้องกันผีเสื้อเจาะวางไข่ เมื่อผลแก่แล้วเปลือกผลจะแตกออกจากกัน เมล็ดจะหลุดออกจากแกนกลาง ผลและร่วงอยู่ภายในถุง จึงค่อยนำเมล็ดแก่มาเพาะในกระบะเพาะ ซึ่งพบว่าจะงอกได้ดี ต้นกล้าของยี่หุบปลีนี้สามารถนำไปทาบกิ่งกับกิ่งยอดของยี่หุบปลีต้นใหญ่ที่ออกดอกแล้วได้ เป็นการลดช่วงระยะเวลาการปลูกลง เมื่อนำมาปลูกก็จะออกดอกได้เลย จึงสามารถปลูกเป็นไม้กระถางได้ การปลูกลงแปลงควรปลูกในที่ร่มรำไรที่มีความชื้นสูง ปลูกเป็นไม้ประดับโชว์ทรงพุ่ม ไม้ให้ร่มเงา ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นไม้ไม่ผลัดใบ มีใบใหญ่สีเขียวเข้ม

ภาพที่ 29. ต้นกล้ายี่หุบปลี

ข้าหลวงหลังลาย (*Asplenium nidus* L. var. *nidus*)

ขยายพันธุ์โดยการงอกจากสปอร์ที่หล่นลงมาจากตุ่มสปอร์ที่อยู่ด้านล่างของใบ โดยปกติแต่ละใบจะมีตุ่มสปอร์จำนวนมาก แต่สปอร์มีเปอร์เซ็นต์ที่จะงอกเป็นต้นกล้าในสภาพธรรมชาติได้ต่ำมาก การเพาะเลี้ยงสปอร์ในวุ้น จะมีเปอร์เซ็นต์การงอกและการรอดตายสูงมาก และยังมีโอกาสได้ต้นกล้าที่มีการแปรผันสูง มีรูปร่างแตกต่างกันออกไป การปลูกข้าหลวงหลังลายเป็นไม้กระถางไว้ในโรงเรือนที่มีพื้นรองด้วยกาบมะพร้าวขึ้นๆ จะพบต้นกล้าขนาดเล็กขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก นับเป็นวิธีการขยายพันธุ์ที่ประหยัดและได้ผลดี สามารถปลูกเป็นไม้ประดับกระถางในร่ม หรือในที่ร่มรำไร หรือกลางแจ้ง โดยทั่วไปแล้วการปลูกในที่ร่มรำไรจะมีความสวยงามและอยู่ได้ตลอดไป ในขณะที่การปลูกประดับไว้ในที่ร่มจะมีใบสีเขียวเข้ม ใบแผ่กว้าง จึงมีความจำเป็นควรนำออกไปตั้งกลางแจ้งเพื่อการปรับตัวเป็นช่วงๆ ส่วนการปลูกประดับกลางแจ้ง พบว่าใบจะค่อนข้างแคบและมีสีค่อนข้างเหลือง หากแสงแดดจัดหรือรุนแรงมาก ใบจะตายหนึ่งหรือแห่งเป็นบางส่วน จึงควรนำเข้าร่มเงาเพื่อให้ปรับตัวบ้าง การนำต้นขนาดใหญ่ไปประดับตามมุมห้อง จะช่วยให้บรรยากาศการประดับร่วมกับต้นไม้อื่นๆ มีความกลมกลืนได้มากขึ้น

ภาพที่ 30. ข้าหลวงหลังลายที่ขยายพันธุ์ในโรงเรือน

เอื้องแซะหลวง (*Dendrobium scabrilingue* Lindl.)

ในสภาพธรรมชาติมีการงอกจากเมล็ด แต่มีเปอร์เซ็นต์ต่ำมาก ต้นที่เจริญเติบโตแล้วมีการแตกลำลูกกล้วยหลายลำ สามารถแยกลำไปปลูกลงกระถาง หรือกระเช้าแขวน เนื่องจากดอกมีกลิ่นหอมดี มาก จึงได้รับความนิยมนำไปเลี้ยงแปะไว้กับดอกไม้หรือกิ่งไม้ หรือตามต้นไม้ใหญ่ในบ้านพักหรือตามแหล่งพักผ่อนกันมาก มีการขยายพันธุ์ที่รวดเร็วคือการเพาะเมล็ดในวุ้น หรือการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ซึ่งได้รับต้นกล้าจำนวนมากในเวลาที่รวดเร็ว สามารถปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ดอกหอม โดยการปลูกประดับลงกระถาง ลงกระเช้าไม้ หรือห้อยแปะกับดอกไม้ กิ่งไม้

ภาพที่ 31. เอื้องแซะที่เลี้ยงไว้ในโรงเรือน

4. มีการเผยแพร่ความรู้ของโครงการในรูปของโปสเตอร์ ให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนที่มาเข้าร่วมประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 10 ณ มารีไทม์ ปาร์ค แอนด์ ส�파 รีสอร์ท จังหวัดกระบี่ ระหว่างวันที่ 8-11 ตุลาคม 2549

สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา

โครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก (ปีที่ 1) ซึ่งดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2549 ได้ทำการคัดเลือกพืชที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในเขตทองผาภูมิตะวันตกจากงานวิจัยในโครงการ BRT จำนวน 11 โครงการ (จากตาราง 1.1-1.10) พืชที่มีสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเป็นพืชที่มีลักษณะเป็น เฟิร์น ไม้เลื้อย กล้วยไม้ ไม้พุ่ม และไม้ยืนต้น ที่ขึ้นอยู่ในสภาพตามธรรมชาติ ยังมีลักษณะ รูปทรง และคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกชนิด จึงได้ทำการประเมินศักยภาพการใช้ประโยชน์ของพืชที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในด้านไม้ดอกไม้ประดับมีจำนวน 20 ชนิด ได้แก่ กลาย กำลังวัวเถลิง ข้าหลวงหลังลาย กลุ่ม ค้างคาวดำ โคลงเคลง จันทน์แดง ตะลุมพุก ต่าง เต่าร้างเดี่ยว เฟิร์นกีบแฉก มณฑา มังคาน ยี่หุบปรี รองเท้านารีเมืองกาญจน์ ระย้าแก้ว ส้านหึง เอื้องช้างนำว และเอื้องแซะ

การใช้เกณฑ์พิจารณาความเป็นประโยชน์ของพืชที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในเขตทองผาภูมิตะวันตก ได้เน้นในเรื่องของ การนำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การใช้เป็นไม้ประดับทรงพุ่มหรือใบ การใช้เป็นไม้ดอกไม้หอม การใช้เป็นพืชผัก การใช้เป็นไม้ผล และการใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ

ความเหมาะสมในการเป็นไม้ประดับ ได้แก่ มีทรงต้นและรูปร่างที่สวยงาม ดอกมีรูปร่างหรือสีที่สวยงาม ดอกมีกลิ่นหอม ดอกบานทน หรือออกดอกบ่อย หรือมีใบใช้ประดับได้เป็นเวลานาน หรือเกือบตลอดปี และต้นมีความทนทานต่อสภาพแวดล้อม หรือสภาพการใช้งาน

รูปแบบของการผลิตเป็นไม้ประดับเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ ต้นเพาะกล้า กิ่งตอน กิ่งปักชำ ไม้กระถาง ไม้ชุดล้อม นอกจากนี้ยังทำการประเมินความเหมาะสมของพรรณไม้โดยพิจารณาในเรื่องของชุมชนในท้องถิ่นกับศักยภาพในการพัฒนาและการจำหน่ายพืชแต่ละชนิด ได้แก่ ชุมชนในท้องถิ่นเห็นด้วยกับการพัฒนาพืชชนิดนี้ พืชชนิดนี้มีความพร้อมในด้านการขยายพันธุ์ พืชชนิดนี้มีความพร้อมในการปลูกเลี้ยงและบำรุงรักษา พืชชนิดนี้มีความพร้อมในการนำมาจำหน่าย และพืชชนิดนี้ให้ผลตอบแทนได้คุ้มค่าในการพัฒนาและจำหน่าย

จากการคัดเลือกคุณสมบัติดีเด่นของพืชดังกล่าวจำนวน 20 ชนิด พบว่ามี จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ คำมอกหลวง ตะลุมพุก ยี่หุบปรี ข้าหลวงหลังลาย และเอื้องแซะ ที่สามารถนำมาขยายพันธุ์เพื่อใช้ฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรและผู้สนใจในเขตทองผาภูมิตะวันตก ซึ่งจะดำเนินการต่อไปในปีที่ 2

พืชที่ได้รับการขยายพันธุ์ทั้ง 5 ชนิด จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามความสามารถของการขยายพันธุ์ของเกษตรกรและผู้สนใจ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความต้องการได้หาซื้อในราคาต่ำ และมีปริมาณมากเพียงพอ โดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปลักลอบมาจากพื้นที่สงวนหรือพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย นอกจากนี้การขยายพันธุ์พืชที่มีศักยภาพในด้านไม้ดอกไม้ประดับให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นยังเป็นแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์พรรณไม้ที่อยู่ในพื้นที่สงวนให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ทวีศักดิ์ บุญเกิด. ความหลากหลายและนิเวศวิทยาของเทอริโดไฟต์ในป่าธรรมชาติและป่าที่ถูก
รบกวนในพื้นที่ทองผาภูมิตะวันตก. รายงานโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการ
จัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. <http://brt.biotec.or.th/ptt5.html>. สืบค้นวันที่ 13
ตุลาคม 2548.
- ธรรมรัตน์ พุทธิไทย และดวงใจ สุขเฉลิม. 2547. การศึกษาอนุกรมวิธานของพรรณไม้อุนงศ์ราช
พฤกษในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์โครงการ
BRT ครั้งที่ 1.
- ประสิทธิ์ วงษ์พรม. ป่าอนุรักษ์ 72 พรรษามหาราช กับสังคมพืชและสัตว์ป่าบางชนิด. รายงาน
โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย.
<http://brt.biotec.or.th/ptt5.html>. สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2548.
- ปริญญา นุช ธรรมาศ. 2547. พรรณไม้ที่มีระบบท่อลำเลียงบริเวณในพรุพื้นที่ อำเภทองผาภูมิฝั่ง
ตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานความก้าวหน้าโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษา
นโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทยครั้งที่ 1.
- ปริญญา นุช ธรรมาศ. พื้นที่ "พู่" ในผืนป่าทองผาภูมิตะวันตก. รายงานโครงการพัฒนาองค์ความรู้และ
ศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. <http://brt.biotec.or.th/ptt5.html>.
สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2548.
- ปริญญา นุช ธรรมาศ. 2549. พรรณไม้ในป่าพุ่มที่ทองผาภูมิตะวันตก. โครงการพัฒนาองค์ความรู้และ
ศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. บริษัท จีรวัฒน์ เอ็กซ์เพรส จำกัด
กรุงเทพฯ. 220 หน้า.
- ยงยุทธี อำนัภมณี. 2546. การศึกษาความหลากหลายและการใช้ประโยชน์ของพรรณพืชสมุนไพร
ในบริเวณตำบลห้วยเขย่ง อำเภทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานโครงการพัฒนาองค์
ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย.
- ยงยุทธี อำนัภมณี. พืชสมุนไพรในชุมชนห้วยเขย่ง. รายงานโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษา
นโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. <http://brt.biotec.or.th/ptt5.html>. สืบค้น
วันที่ 13 ตุลาคม 2548.
- สมพร คำชมพู, อารีย์ ทองภักดี, ก่องกานดา ชยามฤต และวิทยา พงษ์มาลา. 2547. การศึกษา
อนุกรมวิธานในพรรณไม้วงศ์กระดังงาในป่าตะวันตก. วิทยานิพนธ์ภาควิชาชีววิทยา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 352 หน้า.

- สลิล สิทธิสังจธรรม และดวงใจ สุขเฉลิม. 2546. การศึกษาความหลากหลายชนิดของพืชวงศ์กล้วยไม้ในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์โครงการ BRT ครั้งที่ 2.
- สลิล สิทธิสังจธรรม. เอื้องหมากทองผาภูมิ กล้วยไม้รายงานใหม่ของประเทศไทย. รายงานโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. <http://brt.biotech.or.th/ptt5.html>. สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2548.
- สุคนทิพย์ ศิริมงคล และก่องกานดา ชยามฤต. 2547. การศึกษาทางอนุกรมวิธานของหญ้า (Gramineae) ในโครงการทองผาภูมิตะวันตก อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์โครงการ BRT ครั้งที่ 3.
- สุธิดา ศิลปสุวรรณ และดวงใจ สุขเฉลิม. 2547. การศึกษาอนุกรมวิธานของพรรณพืชวงศ์เข็มในพื้นที่ป่าทองผาภูมิ. รายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์โครงการ BRT ครั้งที่ 2.
- สุธิตา สระประเทศ และต่อศักดิ์ สีสานนท์. 2545. ความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียงบริเวณพื้นที่พุ หมู่บ้านท่ามะเดื่อ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 224 หน้า.
- สุธิตา สระประเทศ. "พุท่ามะเดื่อ" กับความหลากหลายของพืชมีท่อลำเลียง. รายงานโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. <http://brt.biotech.or.th/ptt5.html>. สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2548.
- อภิรดา สถาปัตยานนท์ และทวีศักดิ์ บุญเกิด. 2546. ความหลากหลายของเทอริโดไฟต์ตามแนวเกรเดียนต์ของพื้นที่ที่ถูกรบกวน บริเวณเหมืองแร่ในอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 199 หน้า.
- อภิรดา สถาปัตยานนท์. ความหลากหลายของเทอริโดไฟต์บริเวณเหมืองแร่ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. <http://brt.biotech.or.th/ptt5.html>. สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2548.
- อรรวรรณ วรรณศรี และทวีศักดิ์ บุญเกิด. 2547. ความหลากหลายของเฟิร์นและพืชใกล้เคียงเฟิร์นในป่าธรรมชาติและตามแนวทอักษรรวมชาติ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 109 หน้า.
- อรรวรรณ วรรณศรี. เฟิร์นตามแนวทอักษรรวมชาติ. รายงานโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย. <http://brt.biotech.or.th/ptt5.html>. สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2548.

เกณฑ์การประเมินความเป็นประโยชน์ของพืชมีท่อลำเลียงในเขตของผาภูมิตะวันตก

การประเมินความเป็นประโยชน์ของพืชที่มีท่อลำเลียงในเขตของผาภูมิตะวันตก เพื่อคัดเลือกพืชที่มีศักยภาพในการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและใช้สำหรับถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มีการนำพืชที่ผ่านการสำรวจของนักวิจัยในโครงการของผาภูมิตะวันตกของ BRT มาทำการประเมินตาม

ตาราง

ตารางเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน	รายละเอียด	น้ำหนัก	คะแนน					ค่าคะแนน X (น้ำหนัก X คะแนน)
			5	4	3	2	1	
1. การนำไปใช้ประโยชน์ (น้ำหนักรวม 25 %)	1.1 การใช้เป็นไม้ประดับทรงพุ่ม หรือใบ	5						
	1.2 การใช้เป็นไม้ดอกหอม	5						
	1.3 การใช้เป็นพืชผัก	5						
	1.4 การใช้เป็นไม้ผล	5						
	1.5 การใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ	5						
2. ความเหมาะสมในการเป็นไม้ประดับ (น้ำหนักรวม 25 %)	2.1 มีทรงต้นและรูปร่างที่สวยงาม	5						
	2.2 ดอกมีรูปร่างหรือสีที่สวยงาม	5						
	2.3 ดอกมีกลิ่นหอม	5						
	2.4 ดอกบานทน หรือออกดอกบ่อย หรือมีใบใช้ประดับได้เป็นเวลานานหรือเกือบตลอดปี	5						
	2.5 ต้นมีความทนทานต่อสภาพแวดล้อม	5						

เกณฑ์การประเมิน	รายละเอียด	น้ำหนัก	คะแนน					ค่าคะแนน (น้ำหนัก X คะแนน)
			5	4	3	2	1	
3.รูปแบบของการผลิตเป็นไม้ ประดับเชิงเศรษฐกิจ (น้ำหนักรวม 25 %)	หรือสภาพการใช้งาน							
	3.1 ต้นเพาะกล้า	5						
	3.2 กิ่งตอน	5						
	3.3 กิ่งปักชำ	5						
	3.4 ไม้กระถาง	5						
	3.5 ไม้ชุดล้อม	5						
4. ชุมชนในท้องถิ่นกับศักยภาพ ในการพัฒนาและการจำหน่าย พืชแต่ละชนิด (น้ำหนักรวม 25 %)	4.1 ชุมชนในท้องถิ่นเห็นด้วยกับการพัฒนา พืชชนิดนี้	5						
	4.2 พี่ชชนิดนี้มีความพร้อมในด้าน การขยายพันธุ์	5						
	4.3 พี่ชชนิดนี้มีความพร้อมในการปลูกเลี้ยง และบำรุงรักษา	5						
	4.4 พี่ชชนิดนี้มีความพร้อมในการนำมา จำหน่าย	5						
	4.5 พี่ชชนิดนี้ให้ผลตอบแทนได้คุ้มค่าในการ พัฒนาและจำหน่าย	5						
	รวมน้ำหนัก		100					
		รวมค่าคะแนน						

สรุปOUTPUTS ที่ได้รับการดำเนินงาน

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีท้อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก (ปีที่ 1) (รหัสโครงการ BRT R_649001)
ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2549

1. การตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการ

- 1.1 ตีพิมพ์เรียบร้อยแล้ว (published) จำนวน - เรื่อง ดังนี้
(ระบุชื่อผู้แต่ง (Authors), ชื่อเรื่อง (Title), ชื่อวารสารพร้อม volume และเลขหน้า)
- 1.2 อยู่ระหว่างการตีพิมพ์ (in press) จำนวน - เรื่อง ดังนี้
(ระบุชื่อผู้แต่ง (Authors), ชื่อเรื่อง (Title), ชื่อวารสาร)
- 1.3 อยู่ระหว่างส่งต้นฉบับให้วารสารวิชาการ (submitted) จำนวน...2...เรื่อง ดังนี้
(ระบุชื่อผู้แต่ง (Authors), ชื่อเรื่อง (Title))
 - 1.3.1 ปิยะ เฉลิมกลิ่น และ พัชรินทร์ เก่งกาจ. From endemic plants to economic decorating plants.
 - 1.3.2 พัชรินทร์ เก่งกาจ และ ปิยะ เฉลิมกลิ่น. Conservation and development on sustainable uses of rare and endangered native fragrant flower species.
- 1.4 อยู่ในระหว่างการจัดทำต้นฉบับ (in manuscript) จำนวน....เรื่อง ดังนี้
(ระบุชื่อผู้แต่ง (Authors), ชื่อเรื่อง (Title))

2. การตีพิมพ์ผลงานในรูปแบบ Proceedings/คู่มือ/หนังสือ หรืออื่นๆ (โปรรระบุ) จำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

การพัฒนาใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชมีท้อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก การประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 10, 8-11 ตุลาคม 2549 มาริไทม์ ปาร์ค แอนด์ สปา รีสอร์ท จังหวัดกระบี่

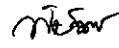
3. การนำเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์ จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

พัชรินทร์ เก่งกาจ และ ปิยะ เฉลิมกลิ่น. Conservation and development on sustainable uses of rare and endangered native fragrant flower species.

พัชรินทร์ เก่งกาจ และปิยะ เฉลิมกลิ่น. การพัฒนาใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชมีท้อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก

4. จำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก ในโครงการ จำนวน. - คน ดังนี้
(ระบุชื่อนักศึกษา, ชื่อวิทยานิพนธ์, ระดับการศึกษา)

ลงนาม

ผู้รับทุน

วันที่

๒๙ ๑๓,๕๐

การจัดทำหนังสือไม้ประดับจากป่าทองผาภูมิตะวันตก

หนังสือไม้ประดับจากป่าทองผาภูมิตะวันตก เป็นหนังสือที่ทางโครงการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของพืชที่มีท่อลำเลียงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยในโครงการนี้เป็นระยะเวลา 3 ปี แล้วจัดส่งข้อมูลและภาพให้กับทางโครงการ BRT ทำการจัดพิมพ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในงานวิจัยและเพื่อการเผยแพร่ให้กับชุมชนในเขตทองผาภูมิตะวันตก รวมทั้งการเผยแพร่ให้ความรู้กับผู้สนใจทั่วไป โดยมีเนื้อหา ดังนี้

1. คำนำ
2. ข้อดีเด่นของไม้ประดับจากป่าทองผาภูมิ
3. หลักการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน
4. เทคนิคพื้นฐานในการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ
5. พืชที่มีท่อลำเลียงในเขตทองผาภูมิตะวันตกที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นไม้ประดับ
 - 3.1 ชื่อภาษาไทย
 - 3.2 ชื่อวิทยาศาสตร์
 - 3.3 วงศ์
 - 3.4 ชื่ออื่น
 - 3.5 ลักษณะเฉพาะ
 - 3.6 การขยายพันธุ์และการปลูกเลี้ยงเป็นไม้ประดับ
 - 3.7 การบำรุงรักษา
6. บรรณานุกรม
7. ดัชนี

(เนื้อหาของหนังสือดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อให้เหมาะสมตามการพิจารณาของฝ่ายเลขานุการโครงการBRT)